

Kotiseudun ulkoilupolut - ohjelma 2021 - 2030

Aliisa Priha

Petri Vainio

**Kaupunkiteknikan
keskuksen
julkaisu
n / 2020**

Julkaisija: Espoon kaupunki, kaupunkitekniikan keskus, 2020.
Valokuvat: AP: Aliisa Priha
Taitto: Sitowise Oy

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	2
LÄHTÖKOHDAT	2
1. Ulkoilureitit Espoossa	2
2. Ulkoilureittien yleissuunnitelma.....	4
2.1. Ulkoilureitit ja ulkoilulaki.....	5
2.2. Ulkoilureitin pitäminen	5
2.3. Ulkoilureitin perustaminen	7
2.4. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma	9
KOTISEUDUN ULKOILUPOLUT	12
3. Suunnitteluperiaatteet	12
4. Ohjelman tavoitteet	12
5. Suunnittelualue	14
6. Ulkoilureittien nykytilan määrittys	17
6.1. KUP-paikkatietoaineisto	17
6.2. Lähtötiedot.....	19
6.3. Ulkoilureittien ominaisuuksien määrittely.....	21
6.4. Ulkoilureittiverkosto	26
7. Kotiseudun ulkoilupolut -asukaskysely.....	31
7.1. Asukaskyselyn toteuttaminen	31
7.2. Kyselyn tulokset	32
7.3. Tulosten huomioiminen ohjelmassa	37
8. Uusien yhteystarpeiden analyysi paikkatietomenetelmin	38
8.1. Kohteiden priorisointipisteitys	43
8.2. Tulokset ja Huomioita priorisointipisteityksestä	50
9. Ulkoilureittien pääyhteyksien ja hankekokonaisuuksien määrittely.....	53
9.1. Ulkoilureittien pääyhteyksien tunnistaminen	53
9.2. Ulkoilureittien pääyhteydet	54
9.3. Hankekokonaisuuksien määrittely	75
9.4. Hankekokonaisuuksien ulkopuolelle jäävät korkean pistearvon kohteet.....	77
10. Kustannusarviot.....	77
11. Rakentamisohjelma	78
12. Ohjelman toteuttaminen, seuranta ja päivitys.....	90

JOHDANTO

Espoon kaupungin Kaupunkitekniikan keskus (Kake) on tehnyt Espoon viheralueohjelman osaohjelmana Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman, jossa luodaan katsaus Espoon ulkoilureitistön nykytilaan ja kartoitetaan uusien ulkoilureittiyhteyksien tarvetta. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma antaa suuntaviivat ulkoilureittien vuosittaiseen rakentamiseen ja kunnostamiseen seuraavan kymmenvuotiskauden 2020–2029 ajalle.

Ohjelma koostuu kahdesta osakokonaisuudesta. Ensimmäisessä osassa tutkitaan Espoon ulkoilureittien nykytilaa eri ulkoilumuotojen osalta. Tarkasteltavia ulkoilumuotoja ovat kävely ja juoksu, maastopyöräily, hiihto, ratsastus sekä melonta. Ohjelman toisessa osassa esitetään päivitetty ulkoilureittien yhteystarpeet, määritellään nykytilan analyysiin ja uusiin yhteystarpeisiin perustuvat ulkoilureittien pääväylät ja esitetään rakentamisjärjestys ja pitkän aikavälin rakentamisohjelma uusille ulkoilureittiyhteyksille.

Kotiseutujen ulkoilupolut -ohjelma on työ, jossa on esitetty ulkoilureittien yleissuunnitelman reittien rakentamisjärjestys, alustavat aikataulut ja esitetty pieniä päivityksiä 2008 hyväksytyyn ulkoilureittien yleissuunnitelmaan. Työn laatimista ohjasi Kotiseudun ulkoilupolut -ohjausryhmä, johon kuuluivat investointipäällikkö Petri Vainio, viheraluepäällikkö Leena Ihalainen, ulkoliikuntapäällikkö Tapio Taskinen, liikuntapalvelupäällikkö Jarmo Ikävalko, rakennusmestari Paul Ekblad, ympäristösuunnittelija Katrin Aia, hankesuunnittelija Kaisa Peltonen, suunnitteluinsinöörit Lisa Nora ja Ville Sorvali. Lisäksi asiantuntijoina toimivat maisema-arkkitehdit Marie Nyman, Katariina Peltola ja Heidi Ahlgren, suunnittelija Suvi Kajamaa, suunnitteluhortonomi Annika Tuominen, tiedottaja Juha Kalaoja ja nimistöntutkija Sami Suviranta. Projektisuunnittelija- ja sihteeritehtävistä vastasi Sitowise Oy:n Aliisa Priha.

LÄHTÖKOHDAT

1. ULKOILUREITIT ESPOOSSA

Ulkoilureitit ovat keskeinen osa kuntalaisen peruspalveluja. Espoo-tarinan mukaisesti ”*Lähiluonto ja laajat metsäalueet antavat espoolaisille liikuntamahdollisuuksia*”. Ulkoilureitit tarjoavat monipuoliset mahdollisuudet virkistäytymiseen eri ulkoilumuotojen parissa ja turvaavat kevyen liikenteen yhteydet sekä alueiden sisällä että niiden välillä. Ulkoilureitit ohjaavat luonnon virkistyskäyttöä, parantavat

arkiliikunnan mahdollisuuksia, ovat osa matkailupalveluiden kehittämistä ja turvaavat vetovoimaisten luontokohteiden ja viheralueiden saavutettavuuden.

Liikunnan ja ulkoilun lisäämiselle sekä kevyen liikenteen edistämiseksi kulkumuotona on monia merkittäviä perusteita. Säännöllisesti harrastettu liikunta edistää kansanterveyttä, sillä ulkoilu ylläpitää yksilön psyykkistä ja fyysistä hyvinvointia sekä tukee tämän toimintakykyä. Kevyt liikenne myös vähentää moottoriajoneuvoliikennettä lieveilmiöineen. Koska syitä kevyen liikenteen ja liikunnan edistämiseksi on monia, on myös tarve erilaisille ulkoilureiteille ja ulkoilureittiverkoston kehittämiseksi kiistämätön. Ulkoilureittien suunnittelulla pyritään edistämään reittien laatua, jatkuvuutta ja saavutettavuutta sekä vähentämään ristiriitoja reittien ja muiden maankäyttömuotojen välillä.

Espoossa ulkoilureittien verkoston kehittäminen on paitsi suuri haaste, myös suuri mahdollisuus kuntalaisten hyvinvoinnin lisääjänä. Kaupungin alueella on useita erilaisia ulkoilualueita, joista jokaisella on omat erityispiirteensä ja potentiaali palvella eri käyttäjäryhmien tarpeita. Kaupungin viheralueilla liikkuu sekä lapsiperheitä että aktiiviliikkuja, niin hiihtäjiä kuin koiranulkoiluttajiaakin. Osa ulkoilijoista kaipaa luonnontilaisia polkuja, joilla patikoida tai maastopyöräillä, osa taas haluaa liikkua helppokulkuisilla ja valaistuilla reiteillä. Suunnittelun haaste on ottaa huomioon käyttäjien erilaiset tarpeet ja turvata kuntalaisille monipuoliset mahdollisuudet virkistäytymiseen ja liikkumiseen kaupungin kasvaessa ja tiivistyessä.

TOIMIVA ULKOILUREITTIVERKOSTO

Kattava ja tasokas ulkoilureittiverkosto on tärkeä ulkoilun ja virkistäytymisen edellytys. Ulkoilureittiverkoston tulee palvella kuntalaisten ulkoilutarpeita monipuolisesti ja tarjota puitteet erilaisille luonnossa liikkumisen muodoille vuodenajat huomioiden. Verkoston tulee olla riittävän laaja, käsittäen sekä eri mittaisia ympyrälenkkejä että alueiden sisällä ja niiden välillä kulkevia reittejä. Ympyräreitit ovat ulkoilijan näkökulmasta vetovoimaisia ja helposti saavutettavia, janareitit taas palvelevat parhaiten työ-, koulu- ja asiointimatkoilla.

Ulkoilureittien tulee olla helposti saavutettavissa. Hyvä saavutettavuus tarkoittaa paitsi asuinalueiden lähellä kulkevia reittejä myös sitä, että luonnonmukaisilla alueilla kulkeville reiteille on vaivaton pääsy. Taajamissa ulkoilureitit ovat erityisen tarpeellisia yhdistämään verkostomaisesti viher- ja puistoalueita. Vastaavasti asutusalueilta tulisi olla toimivat yhteydet ulkoilu- ja virkistysalueille. Reittejä todennetusti käytetään enemmän, mikäli ne alkavat ja päättyvät muussakin vapaa-ajankäytössä olevilta tukialueilta, joita ovat esimerkiksi urheilupuistot sekä koulut. Nämä paitsi

palvelevat päiväsaikaan liikuntatarpeita, toimivat myös ilta-aikaan pysäköintialueina ja harrastustiloina.

Ulkoilureitin saavutettavuutta ei ole vain reitille johtava tie ja parkkipaikka, vaan saavutettavuus koostuu myös mm. ulkoilureittiä koskevasta sähköisestä ennakkotiedosta, sen löydettävyydestä, kartoista, opasteista ja reitin markkinoinnista. Oleellista on, että ulkoilijoille ja kuntoilijoille jaetaan kootusti ajantasaista ja riittävän yksityiskohtaista tietoa reiteistä ja liikuntapaikoista ja heidän mielipiteensä otetaan huomioon niitä kehitettäessä.

Ulkoilureittien rakentaminen kannattaa keskittää alueille, joilla on suuri kysyntä tai muita vetovoimatekijöitä. Jos reitillä tai sen varrella ei ole todellista vetovoimaa tai ellei reitti sijaintinsa vuoksi palvele merkittävää määrää arkiliikkuja, reitti voi jäädä vähälle käytölle ja sen ylläpito on kallista reitin tuottamiin hyötyihin nähden. Lisäksi reitin toimivuuden kannalta tärkeässä roolissa on reitin kunnossapito. Eri ulkoilulajeihin käytettävillä reiteillä laadukas kunnossapito tarkoittaa eri asioita, minkä lisäksi esimerkiksi lähireiteillä ja retkeilyreiteillä laatu muodostuu eri ominaisuuksista. Tämän vuoksi hyvällä reitillä korostuu kokonaisvaltaisen suunnittelun tärkeys. Eri ulkoilulajien harrastajien osallistaminen reitin suunnitteluun on lopputuloksen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Laajan osallistamisen ja kokonaisvaltaisen suunnittelun ansiosta reitistä tulee mahdollisimman tarkoituksenmukainen, siitä saatavat hyödyt kasvavat ja mahdolliset haitat voidaan minimoida.

2. ULKOILUREITTIEIN YLEISSUUNNITELMA

Kuntien lakisääteiset tehtävät ulkoilun ja luonnon virkistyskäytön edistämiseksi ja järjestämiseksi ovat 1) ulkoilulain mukainen ulkoilureittitoimituksella perustettujen ulkoilureittien perustaminen ja 2) maankäyttö- ja rakennuslain mukainen virkistysalueiden varaaminen asema- ja yleiskaava-alueilla. Laissa mainittu ulkoilureittitoimitus edellyttää kunnalta ulkoilureittisuunnitelman tekemistä.

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma perustuu Espoon ulkoilureittien yleissuunnitelmaan, joka hyväksyttiin Espoon kaupunginhallituksessa 26.5.2008. Yleissuunnitelman tavoitteena on luoda kaupunginosien välille toimivat ulkoilureittiyhteydet ja asuinalueiden ympäri tai lähelle ulkoiluun soveltuvia lenkkejä. Ulkoilureittien yleissuunnitelmaa on päivitetty viimeksi vuonna 2014 ja nyt uudemman kerran Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman myötä. Päivitysten tavoitteena on tarkistaa aikaisemmin määritetyt yhteystarpeet, päivittää suunnitelma toteutettujen reittien osalta ja luoda tavoitteellinen rakentamisjärjestys tunnistetuille uusille yhteystarpeille.

2.1. ULKOILUREITIT JA ULKOILULAKI

Ulkoilureiteistä säädetään 1.8.1973 voimaan tullessa ulkoilulaissa. Voimassa olevassa ulkoilulaissa ei ole yleisiä tavoitteita, vaan se sisältää keinoja ulkoilun edistämiseksi ulkoilureittien, valtion retkeilyalueiden ja leirintäalueiden osalta. Lailla tavoitellaan kansalaisten ulkoilumahdollisuuksien edistämistä ja tätä kautta kansanterveyden parantamista. Lisäksi sillä halutaan ehkäistä ulkoilusta aiheutuvia ympäristöhaittoja ja omaisuusvahinkoja ohjaamalla ulkoilua tietyille alueille ja reiteille. Laki tarjoaa hallinnollisia työvälineitä edellä mainittujen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Ulkoilulain ohella luonnon virkistyskäyttöä ja ulkoilua säädellään monilla muillakin laeilla, pääasiassa liittyen jokamiehenoikeuksiin, kaavoitukseen ja rakentamiseen, luonnonsuojeluun ja kansalaisten perusoikeuksiin ja -velvollisuuksiin. Laeista on tehty tarkemmin selkoa ympäristöministeriön julkaisussa: ”Jokamiehenoikeudet. Lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä”.

Ulkoilulain mukaan ulkoilureitti on kiinteistörekisteriin merkitty pysyvä, maanomistajan tahdosta riippumaton kulkuoikeus. Suunnittelussa ulkoilureitille ei ole yleisessä käytössä olevaa yhtä määritelmää. Yleisesti ulkoilureiteiksi kutsutaan ulkoiluun tarkoitettuja väyliä, jotka voivat olla monen tyyppisiä, kuten esimerkiksi kuntoreittejä, ulkoiluteitä, polkuja tai jalankulkuväyliä. Ulkoilureitin käyttötarkoitus on yleensä selkeä ilman määritelmääkin, mutta määrittelemättömyys aiheuttaa hankaluuksia ja epäyhtenäisyyttä mm. tilastoinnissa, tiedottamisessa ja muiden lakien soveltamisessa. Koska ulkoilureittejä ei ole yleisesti määritetty, ei niiden kokonaismäärää Suomessa tiedetä. Valtakunnallisessa liikuntapaikkarekisterissä (LIPAS) ulkoilureittejä, kuntoreittejä, luontopolkuja ja ratsastus- tai pyöräreittejä oli noin 6 500 km ja hiihtoreittejä ja latu-uria noin 6 100 km. Tiedot perustuvat kuntien antamiin tietoihin, jotka eivät ole vielä kattavat. Kuntien ohella metsähallitus pitää yllä noin 7 500 km erilaisia retkeilyreittejä ja luontopolkuja ja noin 2 100 km hiihtoreittejä ja latu-uria.

2.2. ULKOILUREITIN PITÄMINEN

Ulkoilureitin pitäminen on ulkoilulain mukainen termi, joka tarkoittaa reitin rakentamista ja kunnossapitoa.

Kunnat vastaavat yleiseen käyttöön tarkoitettujen ulkoilureittien pitämisestä. Virkistysalueiden varaaminen ulkoilukäyttöön ja ulkoilureittien suunnittelu tapahtuu lähinnä kaavoituksen yhteydessä. Kunta on ulkoilureittien pitäjänä vastuussa reittien kunnossapidosta, mutta voi myös uskoa tehtävän

sopivaksi katsomalleen yhteisölle. Ulkoilulain mukaisesti kunnalla on ulkoilureitin pitäjänä erinäisiä velvollisuuksia ja oikeuksia reitin toteuttamiseen ja kunnossapitoon liittyen.

Kunnan oikeudet ulkoilureitin pitäjänä

- Poistaa reitin käyttöleveydeltä vesoja, puita, oksia ja muita vastaavia luonnonesteitä, tarpeen mukaan tasata reitti koneellisesti poistamalla kiviä ja kantoja, poistaa reitin lähialueelta reitille tai liitännäisalueelle kaatuneet sekä kaatumisvaarassa olevat puut.
- Merkitä reitin kulku asianmukaisesti puita vahingoittamatta.
- Rakentaa omalla kustannuksellaan reitin kulkukelpoisuuden edellyttämät rakenteet, kuten rummut ja sillat.
- Käyttää moottorikelkkaa, mönkijää tai vastaavaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa ulkoilureitin alueella reitin ylläpitoon liittyvissä töissä.
- Käyttää ulkoilureittiä rakennettaessa tai huollettaessa tilalle kuuluvia teitä edellyttäen, että tästä ei aiheudu maanomistajalle kohtuutonta haittaa.
- Merkitä reitti karttaan.

Kunnan velvollisuudet ulkoilureitin pitäjänä

- Vastata ulkoilureitin ja rakenteiden turvallisuudesta ja soveltuvuudesta käyttötarkoitukseensa.
- Ohjata reitin käyttöä sovitun mukaisesti.
- Huolehtia ulkoilureitin, liitännäisalueiden ja niiden ympäristön siisteydestä.
- Korvata reitin rakentamisesta, pitämisestä ja käyttämisestä aiheutuvat todennetut haitat ja vahingot.
- Sopia mahdollisesta yksityisteiden käytöstä.
- Poistaa reitille kaatuneet puut reitiltä ja ilmoittaa toimenpiteestä maanomistajalle viipymättä.
- Hankkia ja kustantaa reitin perustamiseen tai lakkauttamiseen tarvittavat luvat ja toimitusmaksut.
- Reitin mahdollisen lakkauttamisen jälkeen poistaa reitti käytöstä eli poistaa reitin rakenteet ja opasteet, ellei maanomistajan kanssa muuta sovita.

2.3. ULKOILUREITIN PERUSTAMINEN

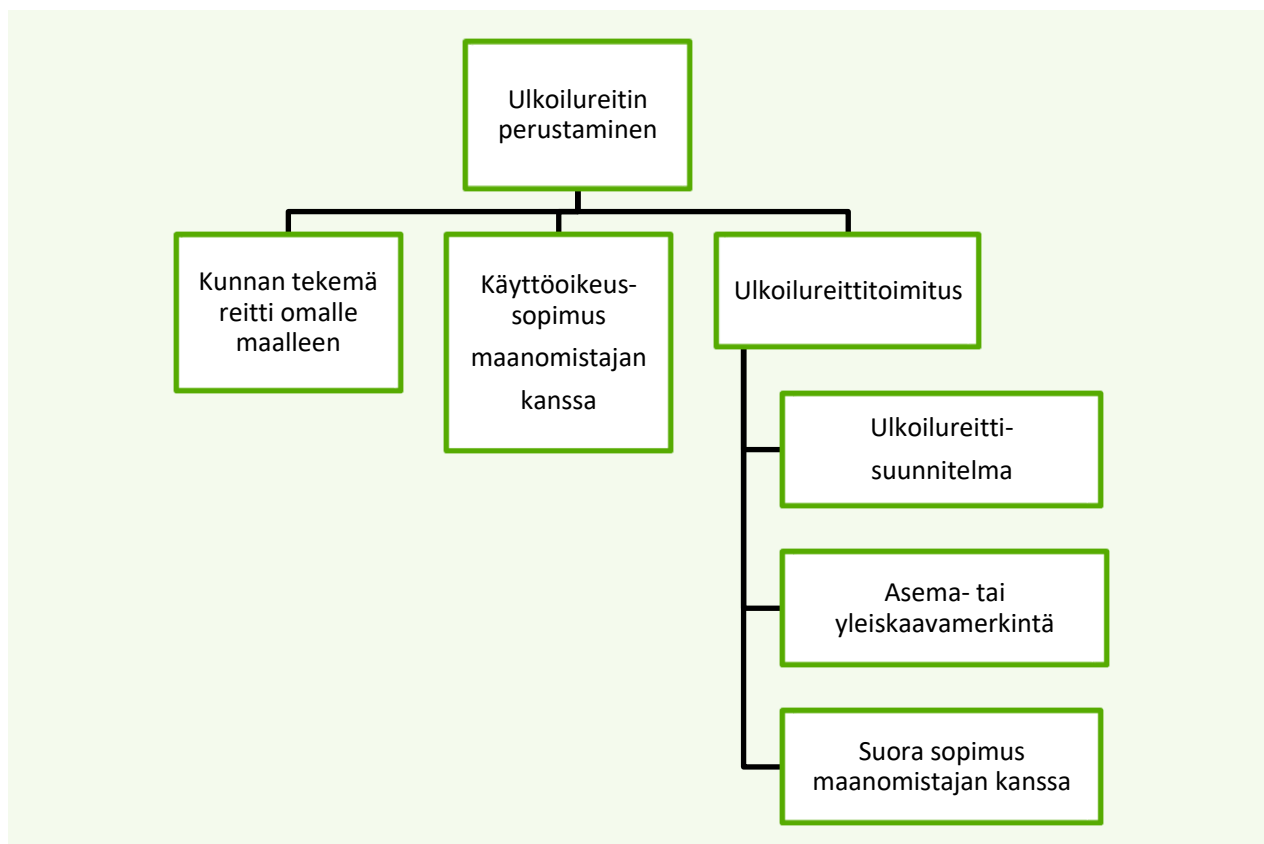
Jos ulkoilureitti sijaitsee asemakaavoitetulla viheralueella, laaditaan reitin perustamiseksi puistosuunnitelma. Suunnitelma sisältää kustannusarvion reitin toteutuksesta. Puistosuunnitelmasta ei laadita suunnitelmaselostuksia ja muut kuin merkittävät puistosuunnitelmat hyväksytään katupäällikön päätöksellä. Merkittävät suunnitelmat hyväksyy Tekninen lautakunta. Espoossa ulkoilureitit suunnitellaan vuorovaikutteisen puistosuunnitelmaprosessin mukaisesti.

Asemakaavoitettujen alueiden virkistysalueet ovat tavallisesti kunnan omistuksessa, jolloin kunta voi perustaa tarvittavia ulkoilureittejä omistamilleen maille. Kuitenkin myös osittain tai kokonaan kaavoittamattomilla alueilla ja/tai yksityisessä omistuksessa olevilla alueilla saattaa olla sellaista virkistyksestä merkitystä, että merkittyjen ulkoilureittien perustaminen on tarpeen. Asemakaavan ulkopuolisilla alueilla reitin rakentamiseen tarvitaan maisematyölupa.

Jos reittilinjaus kulkee muun kuin kaupungin omistamalla maa-alueella, rakentamistoimenpiteisiin, sijoittamiseen ja kunnossapitoon tarvitaan maanomistajalta lupia.

Reitti voidaan toteuttaa myös ulkoilureittitoimituksella. Ulkoilureittitoimitusta hakee reitin pitäjä. Toimituksissa merkitään ulkoilureitti kiinteistörekisteriin ja päätetään reitin perustamisen takia maksettavista korvauksista. Ulkoilureittitoimitus on kohtuullisen aikaa vievä prosessi, mutta sen kautta saadaan reitille pysyvä käyttöoikeus, joka turvaa ulkoilureitin olemassaolon kiinteistön omistajien mahdollisista vaihdoksista riippumatta.

Kuva 1 Ulkoilureitin perustamistavat

Ulkoilureittitoimitus voidaan tehdä kolmella tavalla:

Sopimusten perusteella

Ulkoilureittitoimitus voidaan tehdä maanomistajien kanssa tehtyjen sopimusten pohjalta. Ulkoilureittitoimitus turvaa tällöin reitin pysyvyyden.

Ulkoilureitti-suunnitelman ja ELY-keskuksen päätöksen perusteella

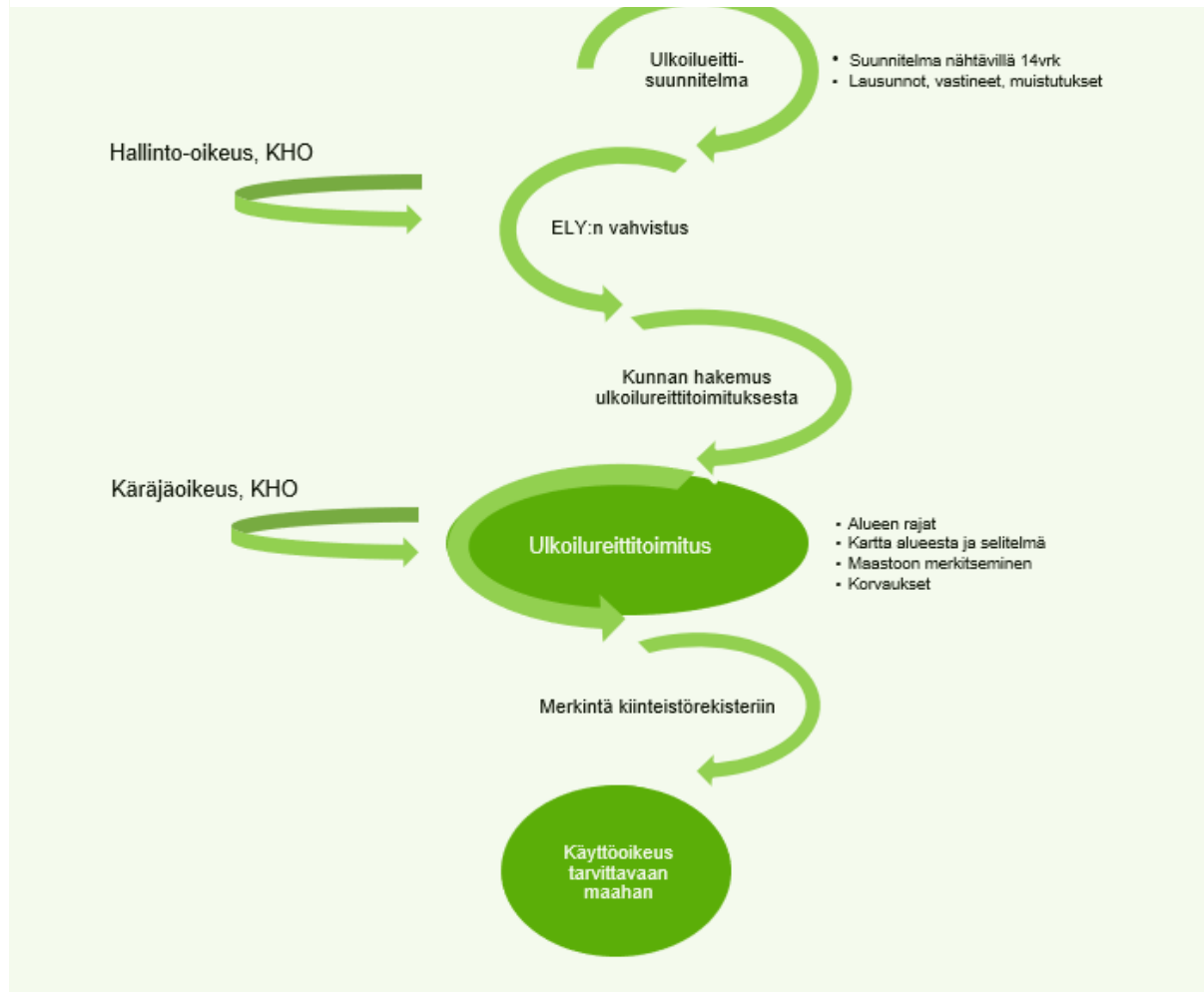
Menettely on suositeltava alueilla, joissa maanomistajia on paljon ja paineet ulkoilumahdollisuuksien lisäämiselle ovat suuret. Ulkoilureittisuunnitelman hyväksyy valtuusto ja vahvistaa paikallinen ELY-keskus.

Kaavaan merkityn reitin perusteella

Mikäli ulkoilureitti perustuu vahvistettuun ja lainvoimaiseen kaavaan, voidaan ulkoilureittitoimitus hakea kaavaan perustuen. Tapa on suositeltava samoissa tilanteissa kuin ulkoilureittisuunnitelmaan ja ELY-keskuksen päätökseen pohjautuva tapa.

Ulkoilureittitoimitusta voidaan käyttää myös pakottavana toimenpiteenä, jos yleisen ulkoilutoiminnan kannalta on tärkeitä saada johdetuksi ulkoilijain kulkeminen kiinteistön kautta eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa kiinteistölle (ulkoilulaki 1 §). Käytännössä nämä tilanteet ovat harvinaisia. Ennen toimitusmenettelyyn siirtymistä yritetään aina päästä sopimukseen maanomistajan kanssa.

Kuva 2 Ulkoilureittitoimituksen prosessikaavio

2.4. KOTISEUDUN ULKOILUPOLUT -OHJELMA

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma on ulkoilureittien yleissuunnitelman mukaisen reittiverkoston rakentamisen ohjelmointiprojekti. Se on myös osa Espoon kaupungin valmisteilla olevaa viheralueohjelmaa, joka vuoden 2014 päätöksen mukaisesti laaditaan aihepiireittäin ns. osaohjelmina. Osaohjelmat ohjaavat ja linjaavat konkreettisesti viheralueiden palveluiden kehittämistä seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Kotiseudun ulkoilupolut -osaohjelman lisäksi viheralueohjelmaa palvelevia osaohjelmia ovat:

- Lähiliikuntapaikkaohjelma (hyväksymättä)
- Leikkipaikkaohjelma (2016–2026, päivitys 2019)
- Koira-aitausohjelma (2018-2028)
- Skeittipaikkaohjelma (2014–2024, päivitys 2018)
- Kaupunkiviljelyohjelma (2018-2027)

Lisätietoja viheralueohjelmasta:

www.espoo.fi/fi-fi/Asuminen_ja_ymparisto/Ymparisto_ja_luonto/Julkaisut/Viheralueohjelma

Viheralueohjelman työryhmissä ovat mukana Espoon hallintoyksiköistä Kaupunkitekniikan keskus, Ympäristökeskus, Liikunta- ja nuorisopalvelut, Suomenkielinen varhaiskasvatus sekä Kaupunkisuunnittelukeskus. Viheralueohjelman osaohjelmat viedään Espoossa Tekniseen lautakuntaan hyväksyttäväksi, ja niiden valmistuttua yksittäisille hankkeille käynnistetään vuorovaikutteisen suunnittelun periaatteilla toteutettavat toteutussuunnitelmat.

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa laadittava kymmenen vuoden rakentamishjelma ohjaa Kotiseudun ulkoilupolut -määrärahalla toteutettavia investointeja. Taloussuunnitelman investointiosassa Kotiseudun ulkoilupolut -määräraha kuuluu kiinteät rakenteet ja laitteet - omaisuuslajin alueellisen kunnallistekniikan hankeryhmään. Alueellisen kunnallistekniikan rakentamisen painopisteet perustuvat mm. uusien pientaloalueiden kunnallistekniikan ohjelmointiin, asunto-ohjelmaan, Espoon Asuntojen tuotantosuunnitelmaan, toimitilahankkeiden ajoitussuunnitelmaan, KTP-ohjelmaan sekä muihin selvityksiin, kuten käsillä olevaan KUP-ohjelmaan. Tekninen lautakunta päättää käsittelee kunnallistekniikan rakentamiskohteet vuosittain joulukuun kokouksessaan.

Kotiseudun ulkoilupolut -määrärahan avulla Kaupunkitekniikan keskus toteuttaa vuosittain ulkoilureittien yleissuunnitelman mukaisia ulkoilureittejä. Vuoden 2019 taloussuunnitelman mukaan hankkeisiin on seuraavan kymmenvuotiskauden aikana käytettävissä vuosittain 500 000 €.

KOTISEUDUN ULKOILUPOLUT -OHJELMA

KOTISEUDUN ULKOILUPOLUT

3. Suunnitteluperiaatteet

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa luodaan katsaus Espoon ulkoilureitistön nykytilaan ja kartoitetaan uusien ulkoilureittiyhteyksien tarvetta. Reittien käyttäjäryhmiä ovat kävelijät ja juoksijat, pyöräilijät, hiihtäjät, melojat ja maastoratsastajat. Ohjelmaa laadittaessa on huomioitu myös käyttäjien näkökulma.

Ohjelma on toteutettu kahdessa osavaiheessa. Ensimmäinen vaihe on ulkoilureittien nykytilan määrittäminen ja toinen pitkän aikavälin rakentamishjelman laatiminen tunnistetuille yhteystarpeille. Rakentamishjelma toimii seuraavan kymmenvuotiskauden ajan reittien suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa ohjaavana toimintasuunnitelmana.

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman rakentamishjelmassa osoitetut yhteystarpeet suunnitellaan tarkemmin toteuttamiseen tähtäävän yleis- ja rakennussuunnittelun yhteydessä. Jatkosuunnittelussa otetaan alueiden maanomistajat ja asukkaat mukaan suunnitteluun.

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman suunnittelutyötä on ohjannut ohjelmaa varten perustettu ohjausryhmä. Ohjausryhmän kokoonpano on esitelty raportin kohdassa 1. Johdanto.

4. OHJELMAN TAVOITTEET

Ohjelma kokoaa ulkoilureittejä koskevat tiedot yhtenäiseksi, ajantasaiseksi kokonaisuudeksi yleispiirteisellä tasolla.

- Sekä valmista raporttia että työn aikana koottuja ja päivitettyjä paikkatietoaineistoja voi jatkossa hyödyntää ulkoilureittejä koskevana yleispiirteisenä lähtöaineistona.
- Työssä tehtyjen selvitysten, esimerkiksi asukaskyselyn tulosten, avulla ulkoilureitin rakentamista voidaan tarpeen mukaan perustella myöhemmässä vaiheessa.

Ohjelmassa luodaan suuntaviivat ulkoilureittien kehittymiselle.

- Koko Espoon alueen kattavassa tarkastelussa kartoitetaan ulkoilureitistön kehittämistarpeita ennen kaikkea koko kunnan tasolla, ei vain suuralueiden ja kaupunginosien tasolla.
- Tulevaisuuden tarpeiden tarkastelu ulotetaan vuoden aikatarkkuudella kymmenen vuoden päähän nykyhetkestä.
- Laajempaa näkökulmaa ja pidempää aikajännettä käyttämällä varmistetaan, että ohjelman puitteissa rakennetut ulkoilureitit eivät palvele ainoastaan paikallisia ulkoilun ja virkistämisen tarpeita tai lyhyen aikavälin tavoitteita. Reittien toteuttaminen suunnitellaan ja vaiheistetaan niin, että seuraavan kymmenvuotiskauden aikana ulkoilureittien verkosto kehittyy kokonaisuutena

Ohjelmassa laaditaan rakentamishjelma uusille ulkoilureittiyhteyksille.

- Työn lopputuloksena syntyvä rakentamishjelma toimii seuraavan kymmenvuotiskauden ajan reittien suunnittelua, rakentamista ja kunnossapitoa ohjaavana toimintasuunnitelmana

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman tavoitteena on kartoittaa Espoon kaupungin ulkoilureittien nykytila ja hahmotella olemassa oleva ulkoilureittien verkosto. Nykytilan määrittely on ensiarvoisen tärkeää, sillä se mahdollistaa uusien yhteystarpeiden paikantamisen ja ohjaa uusien ulkoilureittiyhteyksien rakentamisjärjestyksen määrittelyä.

Tiedot Espoon alueella kulkevista väylistä ja reiteistä sekä tulevaisuuden tarpeista ovat sijainneet hajautetusti eri paikoissa, kuten erillisissä tietokannoissa, projektikohtaisissa selvityksissä ja alueellisissa visioissa. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma kokoaa nämä tiedot yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Koko Espoon alueelle ulottuvassa tarkastelussa voidaan kartoittaa ulkoilureitistön kehittämistarpeita paitsi alueellisella, myös kunnallisella tasolla.

Tulevaisuuden tarpeiden tarkastelu ulotetaan vuoden aikatarkkuudella kymmenen vuoden päähän nykyhetkestä. Laajempaa näkökulmaa ja pidempää aikajännettä käyttämällä varmistetaan, että ohjelman puitteissa rakennetut yhteystarpeet eivät palvele ainoastaan paikallisia tarpeita, vaan edistävät myös laajempaa ulkoilureittien kehittämiseen liittyvää strategiaa.

5. SUUNNITTELUALUE

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa ulkoilureittejä tarkastellaan kunnallisella tasolla. Suunnittelualue on täten koko Espoon kaupungin alue, ja työssä huomioidaan myös reittien mahdollinen jatkuminen naapurikuntien puolella. Työn tavoitteena on kehittää paitsi paikallisia, myös kaupunginosien välisiä ulkoilureittejä, jotka yhdistävät ulkoilualueita ja kaupunkikeskuksia toisiinsa.

Espoo on rakenteeltaan viidestä kaupunkikeskuksesta (Leppävaara, Tapiola, Matinkylä-Olari, Espoonlahti ja Espoon keskus) ja kahdesta pienemmästä paikalliskeskuksesta (Kauklahti ja Kalajärvi) koostuva verkostokaupunki. Keskuksia yhdistää valtavyylä (Turunväylä, Länsiväylä, Kehä I, II ja III, Turuntie, Finnoontie/Espoonväylä sekä Kauklahdenväylä), Rantaradasta ja Länsimetrosta muodostuva väyläverkko. Espoon kaupunkirakenne on pääosin melko harvaa ja laajalle alueelle levittäytyneenä. Espoo jakautuu maankäytöltään selvästi tiheimmin rakennettuun ja kaupunkimaiseen Etelä-Espooseen sekä harvaan rakennettuun, maaseutumaiseen ja metsäiseen Pohjois-Espooseen.

Espoossa on pääosin toimiva ekologinen verkosto, joka yhdistää laajoja luonto-, viher- ja rannikkoalueita toisiinsa. Monin paikoin viheryhteydet kuitenkin katkeavat mm. suuriin liikenneväyliin tai kaventuvat rakentamisen vuoksi.

POHJOISEN ULKOILUALUEET

Espoon laajin ja maakunnallisesti merkittävin luontoalue on Pohjois-Espoossa sijaitseva Nuuksion kansallispuisto ympäristöineen. Kansallispuisto on kokonaisuudessaan pinta-alaltaan noin 45 km², joista 18 km² sijaitsee Espoossa ja loput Kirkkonummen ja Vihdin puolella. Nuuksion kansallispuistolla on huomattava virkistysarvo paitsi espoolaisille, myös koko pääkaupunkiseudun väestölle sekä alueella vieraileville matkailijoille. Kansallispuisto luontotyypeiltään hyvin monimuotoinen pitäen sisällään kallioita, soita, järviä, lampia sekä eri ikäisiä ja eri tyyppisiä metsäalueita. Nuuksion ohella muita merkittäviä pohjoisen Espoon ulkoilualueita ovat Luukin ja Velskolan alueet. Lisäksi näiden ympärillä levittäytyy useita tärkeitä luonnonsuojelualueita, metsiä sekä vesistöjä.

Pohjois-Espoon ulkoilualueilla kulkee useita merkittäviä ulkoilureittejä, joita hallinnoi kaupungin ohella mm. Metsähallitus. Reitit ovat pääasiassa polkumaisia, valaisemattomia patikointireittejä, joista osa on maastonmuotojensa vuoksi vaikeakulkuisempia kuin toiset. Merkityt reitit eivät ole talvikunnossapidettyjä, ja osa niistä tehdään talvisin lumitilanteen salliessa laduksi. Patikointireittien ohella Nuuksion alueella kulkee noin 30 km:n verran pyöräilyyn ja 22 km maastoratsastukseen osoitettuja reittejä, jotka hyödyntävät alueen autoteitä, tiepohjia, karryuria ja lyhyitä

polkuosuuksia. Pohjois-Espoon ulkoilualueiden kaavoitus- ja maanomistajuustilanne on vaihteleva. Osa viheralueista on yksityisessä maanomistuksessa ja suuri osa alueista on asemakaavoittamattomia. Alueelle ollaan parhaillaan laatimassa uutta yleiskaavaa (Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaava), joka määrittää alueen kehityksen suuntaviivat pitkällä aikavälillä.

KESKUSPUISTO

Kaupunkikeskusten väliin jäävä, 880 hehtaarin kokoinen Espoon keskuspuisto on metsistä, niityistä, kallioista ja soista koostuva luonnontilainen alue kaupungin keskellä. Sen välittömässä läheisyydessä asuu 27 000 espoolaista. Vanttilasta Suurpeltoon ja Espoon keskuksesta Latokaskeen ulottuva Espoon keskuspuisto on Espoon toiseksi suurin yhtenäinen viheralue Nuuksion kansallispuiston jälkeen. Keskuspuiston halki kulkee Finnoontie, jonka mukaan puisto jaetaan itäiseen ja läntiseen osaan, joista itäinen on tunnetumpi ja laajemmassa virkistyskäytössä. Etenkin puiston läntinen osa on laajoilta osin luonnontilaisen kaltaista tai muutoin vähäisesti käsiteltyä maastoa.

Espoon keskuspuisto tarjoaa paljon erilaisia ulkoilu- ja liikuntapalveluja ja siellä ulkoillaan monin eri tavoin. Yleisin ulkoilumuoto on kävelyreittejä ja polkuja pitkin. Juoksu, hiihto ja pyöräily ovat myös suosittuja. Alueella on lukuisia merkittyjä ulkoilureittejä, luontopolku sekä kolme kuntorataa. Espoon keskuspuiston reitit on toteutettu kestävänsä suurta kulutusta ja ne ovat pääsääntöisesti leveämpiä ja helppokulkuisempia kuin pohjoisen Espoon ulkoilupolut. Kaikki pääulkoilureitit ovat valaistuja. Talvella useiden keskuspuiston ulkoilureittien yhteyteen tehdään latu, sillä myös latureittien kysyntä ja käyttöaste on alueella suurta. Pääosa laduista on toteutettu ns. rinnakkaisreitteinä, eli latureitti kulkee talvikunnossapidetyn ulkoilureitin vieressä omalla pohjallaan. Näin ulkoilureitit pystyvät palvelemaan laajaa käyttäjäryhmää ympäri vuoden. Suunnistajia varten Espoon keskuspuiston alueella on vuosittain vaihtuvia kiintorasteja, maastopyöräilijöiden tarpeita puolestaan palvelee hiljattain lanseerattu 4 km:n mittainen maastopyöräreitti.

Espoon keskuspuisto on rakennetun ympäristön keskellä tärkeä yhtenäinen viheralue. Se muodostaa tärkeän ekologisen yhteyden mereltä Pohjois-Espooseen. Keskuspuiston arvokkaimmat luontokohteet löytyvät Henttaanmetsän alueelta, jossa sijaitsevat myös Majkärrin, Lillträskbergetin ja Keskuspuiston metsäalueen luonnonsuojelualueet.

RANTARAITTI

Rantaraitti Espoon tunnetuin ja suosituin yhtenäinen ulkoilureitti, joka mahdollistaa asukkaiden liikkumisen ja virkistytymisen merellisessä ympäristössä. Helsingin ja Espoon rajalta Ruukinrannasta Espoon ja Kirkkonummen rajalle Saunalahteen kulkeva, merenrannan rantaviivaa myötäilevä Rantaraitti on pituudeltaan noin 40 km. Raitista 36 km on rannan tuntumassa kulkevaa valmista ulkoilureittiä, 2 km etäämmällä rannasta kulkevia osuuksia ja 4 km ajoradalla kulkevia osuuksia. Kun Rantaraitti saadaan rakennettuna täysin valmiiksi se kattaa koko Espoon rantavyöhykkeen. Rantaraitin osana toimivat ulkoilureittien lisäksi muutamat vähäliikenteiset kadut sekä ranta-alueen lähikatuihin liittyvät kevyen liikenteen väylät. Rantaraitin rakentamattomien yhteyksien pituus on yhteensä reilu 10km ja niistä pääosa kulkee Kallvikin, Mustalahden ja Lasilaakson alueilla, joissa valmisteilla olevien kaavojen suunnittelussa huomioidaan raitin jatkaminen. Raitin keskivaiheilta puuttuu lyhyitä osuuksia, jotka ovat maanomistuksen vuoksi jääneet toistaiseksi toteuttamatta.

Rantaraitti on arvokas paitsi virkistytymisen, myös luontoarvojen näkökulmasta. Raitin varrella sijaitsevat kaupunkimetsät tarjoavat monille eliölajeille tärkeitä elinympäristöjä ja ekologisia yhteyksiä, joita pitkin lajit voivat siirtyä viheralueelta toiselle. Rantaluhdat, kosteikot ja kaislikot tarjoavat tärkeitä suoja- ja pesimapaikkoja muun muassa monille lintulajeille ja piennisäkkäille. Myös monet mereen laskevat virtavedet, kuten Finnobäcken ja Gräsanoja ovat tärkeitä elinympäristöjä. Lisäksi Rantaraitin varrella sijaitsevat huvilat, kartanot, muistomerkit ja Tapiolan puutarhakaupungin arkkitehtuuri tekevät reitistä myös kulttuurihistoriallisesti mielenkiintoisen.

Rantaraittia kehitetään aktiivisesti ja sen saavutettavuuteen on kiinnitetty erityistä huomiota. Rantaraitti mm. toimii pilotointialueena Perille Asti -hankkeessa, jonka tavoitteena on parantaa asukkaiden, työntekijöiden ja kansainvälisten vieraiden liikkumista pääkaupunkiseudulla.

ESPOONJOKILAAKSO

Espoonjokilaaksolla on merkittävä asema koko kaupungin viheraluerakenteessa. Sitä on kutsuttu Espoon viheralueohjelmassa ”kaupungin identiteettiviherakseliksi”. Jokilaakso toimii tärkeänä ekologisenä sekä vesi- ja viheryhteytenä kaupungin läpi koillis- lounaissuunnassa. Jokilaaksoon sijoittuu merkittäviä luontotyyppisiä sekä kulttuurihistoriallisia maisemia ja rakennuksia. Näitä ovat mm. Träskändan puisto sekä maanviljelyksestä ja vanhasta tehdasteollisuudesta kertovat kulttuurihistorialliset kohteet joen varrella.

Jokilaaksosta on hyvät yhteydet Bodomin- ja Matalajärven rantamaille ja siitä edelleen Nuuksion laajoihin järvi- ja metsäselänteisiin sekä Espoon keskuksen ohi Keskuspuistoon. Espoonjokilaakso on merkittävä uusi pääulkoilureitistön kehittämiskohde.

Espoonjokilaakson pohjoisosan ja Pitkäjärven rantojen nykyinen kaavoitustilanne on vaihteleva. Alueella on laajoja asemakaavoittamattomia alueita mm. Bembölessä, Lähderannassa/Kolkekannaksessa sekä Vanhassakartanossa. Noin 60 % rannoista on kaavoitettuja, joista suurin osa on erilaisia viher-, suojelu tai erityisalueita. Paikoin viheralueeksi kaavoitettu ranta on kuitenkin kapea ja luonteeltaan tai nykyiseltä käytöltään yksityinen. Osa kaavoitetuista viheralueista on yksityisessä maanomistuksessa.

Jokilaakson ulkoilureittien huolellinen suunnittelu on tärkeää paitsi käyttäjien, myös alueen luontoarvojen näkökulmasta. Kun asukasmäärä Espoonjoen valuma-alueella kasvaa, kasvaa myös virkistyskäyttö luontotyypeiltään arvokkaissa metsissä ja luonnonsuojelualueilla. Ulkoilijat on tärkeää ohjata tarkoituksenmukaisesti suunnitelluille reiteille, jotka on toteutettu kestävästi käytöstä aiheutuvaa kulutusta. Nykyhetkellä Espoonjoen ja sen haarajokien varrella on useita metsä- ja luontopolkuja, joista osa on syntynyt aivan joen uoman viereen. Näissä paikoissa maasto on pahoin kulunut. Rannat ja rinteet kuluvat jokilaaksossa virkistyskäytön seurauksena, ellei ulkoilureittien suunnitteluun kiinnitetä huomiota.

6. ULKOILUREITTIEN NYKYTILAN MÄÄRITYS

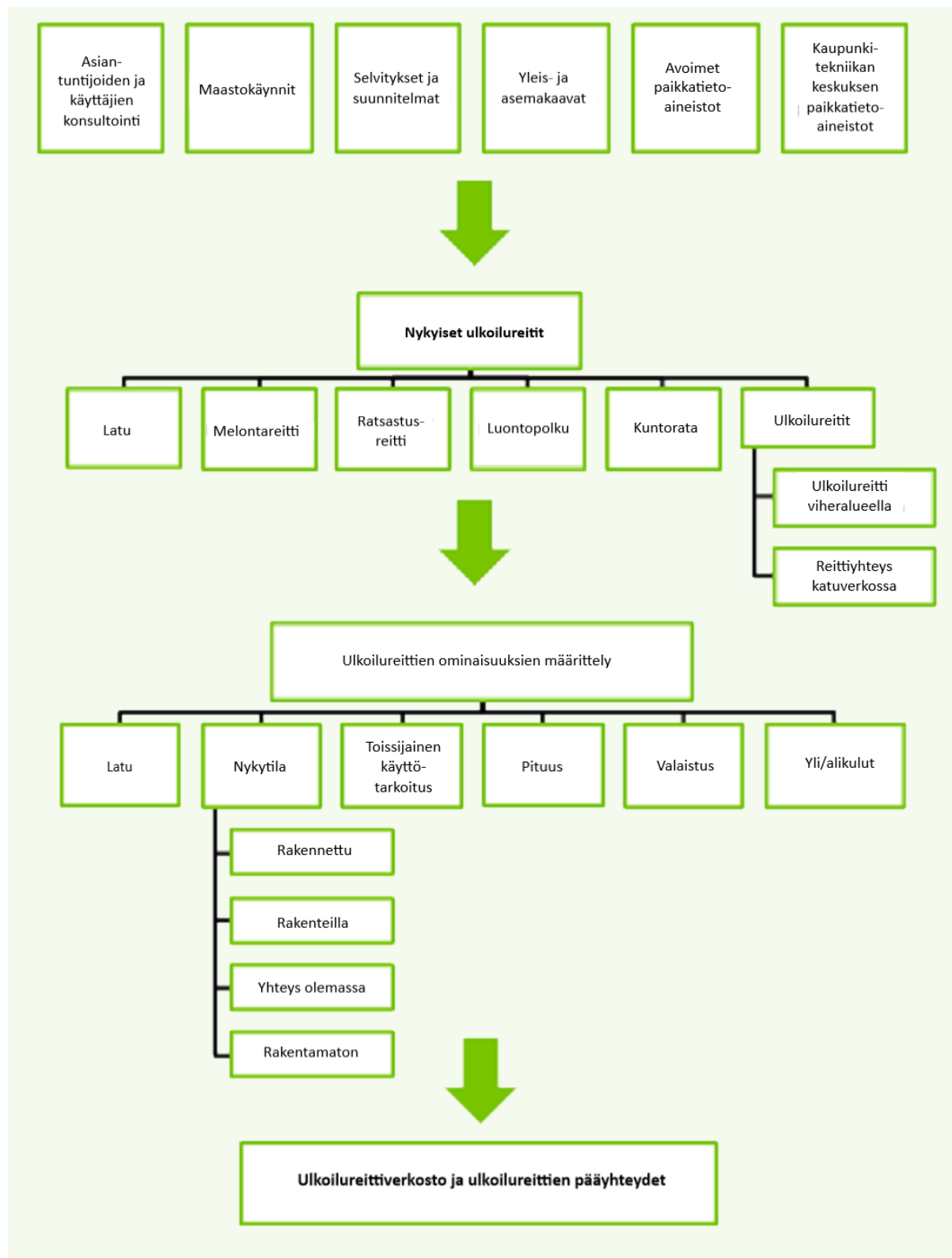
6.1. KUP-PAIKKATIETOAINIESTO

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelma ja ulkoilureittien yleissuunnitelman päivitys aloitettiin määrittämällä ulkoilureittien nykytila ja kartoittamalla olemassa olevat ulkoilureitit. Reittien nykytila selvitettiin monilähdeinventoinnilla MapInfo ja ArcGIS paikkatieto-ohjelmia käyttäen. Lähtötietoina hyödynnettiin paikkatietoaineistojen lisäksi mm. kaava-aineistoja, aiempia aihepiiriin liittyviä selvityksiä ja tutkimuksia, asiantuntijalausuntoja, Google Maps –katukuilukuvausta sekä kirjoittajien paikallistuntemusta. Epäselvät kohteet tarkastettiin maastokäynnein.

Tausta-aineiston pohjalta koostettiin Kotiseudun ulkoilupolut -paikkatietoaineisto (jäljempänä KUP-aineisto). Vektorimuotoinen aineisto käsittää tiedot olemassa olevien ulkoilureittien geometriasta (.MIF) sekä niiden ominaisuuksista (.MID). Piste- ja viivakohteista muodostuva vektoriaineisto on ns. taulukkomuotoinen tietokanta, joka objekteille määritettyjen koordinaattitietojen perusteella voidaan paikkatieto-ohjelmassa paikantaa ja visualisoida kartalle.

KUP-aineiston muodostamisprosessi on kuvattu alla olevassa kuvassa, jota seuraa tiivis vaihekohtainen prosessin kuvaus.

Kuva 3 KUP paikkatietoaineiston muodostamisprosessi

KUP-aineiston koostamisessa noudatettiin seuraavia periaatteita:

- Aineiston selkeys ja jatkuvuus

KUP-aineistoa koostettaessa pyrittiin hahmottamaan, kuinka lähtötiedoissa ulkoilureiteiksi määritellyt väylät suhteutuvat toisiinsa ja kuinka ne muodostavat selkeitä, jatkuvuudeltaan loogisia ulkoilureittejä. Aineistoon ei sisällytetty kaikkia lähtötiedoissa esitettyjä Espoon alueen ulkoilureittejä, sillä nykytilan tarkastelun tarkoituksena oli hahmottaa reittien muodostamaa verkostoa yleispiirteisellä tasolla. Yksittäisten, lyhyiden reittiosuuksien tai esim. kahdesta rinnakkaisesta reitistä molempien aineistoon sisällyttämistä ei katsottu palvelevan ohjelman tarkoitusta.

- Virkistysympäristön priorisointi

KUP-aineisto koostettiin ensisijaisesti viheralueilla kulkevista ulkoilureiteistä. Katuverkossa kulkevat kevyen liikenteen reitit otettiin aineistoon mukaan silloin, kun ne täydensivät ja yhdistivät virkistysympäristössä kulkevia reittiosuuksia. Näin varmistettiin, että reittiverkosto muodostui kokonaisuudessaan yhtenäiseksi.

6.2. LÄHTÖTIEDOT

KAUPUNKITEKNIIKAN KESKUKSEN PAIKKATIETOAINIESTOT

KUP-paikkatietoaineiston pohjana käytettiin ulkoilureittien yleissuunnitelman edellisen päivityksen (2014) yhteydessä luotua paikkatietoaineistoa. Kyseistä ulkoilureittejä ja ulkoilureittien tunnistettuja yhteystarpeita kuvaavaa vektoriaineistoa päivitettiin ja täydennettiin muiden alla lueteltujen lähtötietojen perusteella.

Kaupunkitekniikan keskuksen WFS-rajapinnan kautta käytettiin mm. seuraavia paikkatietoaineistoja: pohjakartat (kantakartta, opaskartta, karttayhdistelmä), kaavaindeksikartta, maanomistustiedot, kaavan käyttötarkoitustiedot, vireillä olevat asemakaavat, keskilinja-aineisto (eroteltu erityisesti kevyen liikenteen väyliksi luokitellut reittiosuudet), kaupunginosajaot, Espoon johtokartat, palvelukartan kohteet (mm. peruskoulut, urheilupuistot)

AVOIN DATA

Kaupunkitekniikan keskuksen paikkatietoaineistojen lisäksi nykytilan määrittämisessä hyödynnettiin lukuisten eri tahojen tuottamaa avoin dataa, pääasissa paikkatietoaineistoja. Ulkoliikunta.fi -karttapalvelun ja Lipas-tietokannan kautta haettiin latureittejä koskevaa tietoa. Urheilusuoritusten GPS-jälkien tallennukseen ja jakamiseen perustuvan Strava-sovelluksen lämpökartan avulla

tarkastettiin reittien linjauksia ja tutkittiin niiden käyttöastetta. Suomen ympäristökeskuksen ladattavista paikkatietoaineistoista hyödynnettiin mm. YKR-aineistoa ja luonnonsuojelualueita koskevia aineistoja.

MAAKUNTA-, YLEIS- JA ASEMAKAAVAT

Paikkatietoaineistojen perusteella koottua dataa verrattiin kaava-aineistoissa esitettyihin ulkoilureitteihin. Pääasiassa tarkastelu tehtiin yleiskaavatasolla, sillä sen tarkkuus käy parhaiten yksiin KUP-aineiston tavoitellun tarkkuuden kanssa. Paikoittain reittien linjauksia tarkastettiin myös asemakaavatasolla. Aineistoa verrattiin lisäksi maakuntakaavassa esitettyihin ulkoilureittien yhteystarpeisiin.

Yleiskaavassa esitetyt ulkoilureitit saatiin paikkatietomuodossa Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksen yleiskaavayksiköstä. Maakuntatasoisia ulkoilureittien linjauksia tutkittiin valmisteilla olevaan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan kaavaehdotuksen perusteella, ja linjaukset tarkistettiin Uudenmaan liiton suunnittelijoilta.

MUUT SUUNNITELMAT JA JULKAISUT

Lähtötietoina käytettiin paikkatietoaineistojen ohella lukuisia tutkimusalueesta tehtyjä suunnitelmia, raportteja ja tutkimuksia. Reittien sijainteja kuvaavista julkaisuista keskeisin oli HSL:n määritelmä seudullisesta ulkoilureittiverkosta. Ulkoilun ja kevyen liikenteen reittien tavoitteita ja visioita kuvaavista julkaisuista hyödynnettiin useita Espoon kaupungin julkaisuja, kuten Kevyen liikenteen väylien kehittämissuunnitelmaa, Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan visiota 2050, Viherkudelman 2050 -visiota, Merellistä virkistysvisiota 2050, Espoonlahden virkistysvisiota, Espoonjokilaakson esiselvitystä, Pääpyöräreittien toteutusohjelmaa sekä alueellisia puistosuunnitelmia.

ASiantuntijoiden ja käyttäjien konsultointi

Osa Espoon kaupungin rajapinnan kautta haetuista aineistoista tarkastettiin ympäristösuunnittelijan ja liikuntapalvelupäällikön kanssa. Liikuntapalvelupäällikköä konsultoitii myös latureittien linjausten osalta.

Maastopyöräreittien nykytilan ja tulevaisuuden tarpeiden osalta konsultoitii Espoon pyöräpolut ry:n edustajia, jotka tavattiin pariin otteeseen työn edetessä. Myös Suomen ladun maastopyörävastaavaan oltiin yhteydessä. Maastoratsastuksen reittien tiimoilta kontaktoitiin alueen yksityisten ratsastustallien edustajia, mutta merkittävää lisäinformaatiota ei näiden yhteydenottojen kautta saatu.

Asukkaiden mielipiteiden kuulemiseksi toteutettiin Kotiseudun ulkoilupolut -asukaskysely, joka on kuvattu tarkemmin kohdassa 7. Asukaskyselyn tuloksia hyödynnettiin sekä ulkoilureittien nykytilan määrittämisessä että uusien yhteystarpeiden kartoituksessa.

MAASTOKÄYNNIT

Epäselvien reittiosuuskien nykytila tarkastettiin maastokäynnein.

6.3. ULKOILUREITTIEN OMINAISUUKSIEN MÄÄRITTELY

KUP-aineisto muodostuu käyttötarkoitukseltaan ja ominaisuuksiltaan eri tyyppisistä ulkoilureiteistä. Reittien tyypittely ei ollut täysin yksiselkoista, sillä ulkoilureitistön suunnitteluun liittyville käsitteille ei ole kaupungin toimialarajat ylittäviä, vakiintuneita määritelmiä. Asiayhteydestä riippuen samantyyppisistä reittiosuuksista on saatettu käyttää eriäviä nimityksiä, eivätkä näiden nimitysten sisältämät merkityserot ole aina täysin selkeitä.

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmaa laadittaessa tunnistettiin tarve ulkoilureittien tarkemmalle, hierarkkiselle määrittelylle. Käsitteiden määrittely koettiin tarpeelliseksi, koska termit ovat lähellä toisiaan (mm. ulkoilureitti, luontopolku, retkeilyreitti, lenkkipolku). Ulkoilureittejä koskevien käsitteiden yhtenäistäminen ja määrittely selkeyttää paitsi suunnittelijalle ja käyttäjälle, myös maanomistajille sitä, millaisesta reitistä on kyse. Määrittelyn tulisi kattaa esimerkiksi se, kuinka leveä reitistä tehdään ja mihin käyttötarkoitukseen se on ensisijaisesti tarkoitettu, kuinka reitti toteutetaan ja kuinka sitä kunnossapidetään. Tällaista koko kaupungin ulkoilureitit kattava määrittely esitetään toteutettavaksi myöhemmässä vaiheessa.

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman nykytilan analyysin puitteissa aineistolle määritetyt ominaisuustiedot on määritelty alla:

ULKOILUREITIN ENSISIJAINEN TYYPPI

KUP-aineiston nykytilan määrittelyssä koostettu aineisto luokiteltiin niin, että jokaiselle reittiosuudelle määriteltiin ensisijainen tyyppi reitin ensisijaisen käyttötarkoituksen mukaan. Reittityypit määritteli työn ohjausryhmä.

ULKOILUREITTI VIHERALUEELLA

Ulkoilureitti on kevyelle liikenteelle tarkoitettu, ulkoilureittien verkostoon kuuluva väylä. Ulkoilureittiä voi käyttää ulkoilun lisäksi myös työ-, asiointi- tai koulumatkoilla.

Ulkoilureitin tavoitteellinen leveys on vilkkaassa käytössä olevalla yhteysvälillä 3,5 metriä. Harkinnanvaraisesti voidaan rakentaa myös tätä kapeampi reitti. Ulkoilureitti voi olla osittain tai kokonaan valaistu ja/tai talvikunnossapidetty. Ulkoilureitti voidaan talvisin tehdä laduksi, jolloin reitin käyttötarkoitus on hiihtäminen.

Viheralueella kulkevat ulkoilureitit kulkevat nimensä mukaisesti viheralueella erillään niistä teistä ja kaduista, joilla moottoroiduilla ajoneuvoilla ajo on sallittu. Viheralue tarkoittaa asema- tai yleiskaavoitetulla alueella kaavan mukaista viheraluetta (sis. mm. lähivirkistysalue, urheilu- ja virkistyspalveluiden alue sekä retkeily- ja virkistysalue), kaavoittamattomalla alueella puolestaan metsä- tai maatalousaluetta.

Viheralueella kulkevat ulkoilureitit ovat pääasiassa maaston muotoihin ja ympäristöön sovitettuja, kivituhkapäällysteisiä reittejä. Reitit sovitetaan maisemaan ympärillä olevan maiseman mukaan.

REITTIYHTEYS KATUVERKOSSA

Katuverkon yhteydessä kulkeva reittiyhteys on katuverkon yhteydessä kulkeva, kevyelle liikenteelle soveltuva väylä. Katuverkossa kulkevat yhteydet on huomioitu osana ulkoilureittien verkostoa silloin, kun ne täydentävät ja yhdistävät virkistysympäristössä kulkevia reittiosuuksia. Näin reittiverkosto muodostuu kokonaisuudessaan jatkuvaksi ja yhtenäiseksi.

Katuverkossa kulkevan reittiyhteyden osina on jalankulku- ja pyöräteitä sekä vähäliikenteisiä tieosuuksia. Reitti voi olla osittain tai kokonaan valaistu ja/tai talvikunnossapidetty ja sen pinta voi olla joko kivituhkainen tai päällystetty.

KUNTORATA

Kuntorata on kesällä ensisijaisesti juoksulle ja kävelyille ja talvella hiihdolle osoitettu väylä, joka muodostaa maastoon ympyrälenkin. Rata voi olla joko puru- tai kivituhkapintainen. Useimmat kuntoradat ovat valaistuja ja niiden varrella on kuntoiluvälineitä. Joillakin kuntoradoilla koirien ulkoiluttaminen ei ole sallittu.

LUONTOPOLKU

Luontopolut kulkevat maastossa mahdollisimman luonnonmukaisina polkuina. Luontopolkujen päätarkoituksena on mahdollistaa liikkuminen luontoympäristöltään arvokkaalla alueella maastoa rikkomatta. Maapohjaa suositaan ja polut päällystetään vain tarvittaessa. Märkiin paikkoihin rakennetaan mahdollisuuksien mukaan pitkospuut sekä ojien ja purojen ylitse siltarakennelma. Kaupungin ylläpitämät luontopolut on viitoitettu ja reitit on merkitty maastoon. Luontopoluilla on usein opastauluja, jotka kertovat alueen luontoarvoista.

RATSASTUSREITTI

Ratsastusreitit ovat maastoratsastukseen soveltuvia reittejä, joille on pääsy ratsastuskouluilta ja -talleilta. Reitti voi kulkea joko metsäpohjalla tai tie/kärryuralla. Ratsastusreitit ovat pääosin yksityisten tahojen toteuttamia ja ylläpitämiä.

MELONTAREITTI

Melontareitti on vesiteitä pitkin kulkeva reitti, jolla melonta on mahdollista. Melontareitin päissä ja mahdollisuuksien mukaan myös sen varrella on muutamia vesillelaskupaikkoja. Reittien käytettävyyttä ylläpidetään raivaamalla jokeen kaatuneita puita säännöllisesti pois. Merellä ja järvissä melontareitti tarkoittaa kanootin vesillelaskupaikkoja.

LATUPOHJA

Latupohja on murtomaahiihtoa varten toteutettu reitti, jolle voidaan talvisin tehdä latu lumitilanteen mukaan. Reitti voi olla osittain tai kokonaan valaistu. Talvikunnossapidettävän ulkoilureitin viereen toteutettava latupohja on lumettomana aikana avoin alue, joka niitetään 1-2 kertaa vuodessa vesakoitumisen estämiseksi (kuva 6). Jää- ja lumitilanteen salliessa latupohjia kulkee myös pelloilla sekä järvien jäätä pitkin.

MAASTOPYÖRÄREITTI

Maastopyöräreitti on viheralueella kulkeva, erityisesti maastopyöräilyä varten suunniteltu reitti. Maastopyöräreitti on merkitty maastoon ja se voi olla joko yksityisen tahon tai kaupungin kunnossapidossa. Maastopyöräreitit kulkevat pääasiassa luonnonmukaisilla poluilla.

ULKOILUREITIN NYKYTILA

KUP-aineiston kohteille määritettiin reitin nykytilaa kuvaava ominaisuustieto ohjausryhmän vahvistamista nykytilaa kuvaavista vaihtoehdoista.

RAKENNETTU

Kohde on rakennettu ja se vastaa ensisijaisen reittityyppinsä mukaista määritelmää (kuva 5).

Rakennettu reitti ei aina kulje täsmälleen KUP-määritelmän mukaisesti. Rakennetuiksi katsottiin yhteydet, joissa tavoiteltu yhteys toteutuu kokonaan tai vähäisin muutoksin. Tarpeen mukaan KUP-tietokannan linjaus korjattiin nykytilan määrittelyn yhteydessä vastaamaan maastossa kulkevan reitin todellista linjausta.

YHTEYS OLEMASSA

Kohdetta pitkin pääsee etenemään, mutta se ei täytä ensisijaisen reittityyppinsä mukaista määritelmää. Tällaisia reittejä ovat esimerkiksi vanhaa tiepohjaa tai metsäautotietä pitkin kulkevat reitit (kuva 4).

RAKENTEILLA

Kohde on tarkasteluhetkellä suunnittelussa tai rakenteilla.

RAKENTAMATON

Kohde on rakentamaton eikä sitä pitkin pääse etenemään.

Kuva 4 Rakennettu ulkoilureitti Kurkijärven alueella

Kuva 5 Reittiä pitkin voi edetä, mutta se ei täytä rakennetulle ulkoilureitille määritettyjä ominaisuuksia

Kuva 4 Rakennettu ulkoilureitti ja rinnakkainen latupohja Harmaakallion alueella

MUUT MÄÄRITETYT OMINAISUUSTIEDOT

KUP-aineiston kohteille määriteltiin ensisijaisen tyyppin ja nykytilan lisäksi seuraavat ominaisuudet:

- reitin toissijainen tyyppi: onko kohde latu talvella, eritelty valaistu/valaisematon
- onko kohde ali- tai ylikulku
- onko kohde valaistu
- kohteen pituus (m)
- kohteen yksilöivä ID

Rakentamattomille KUP-kohteille määritettiin edellä kuvattujen ominaisuustietojen ohella muitakin ominaisuuksia. Nämä ominaisuudet on esitelty tarkemmin työn kohdassa 8.

6.4. ULKOILUREITTIVERKOSTO

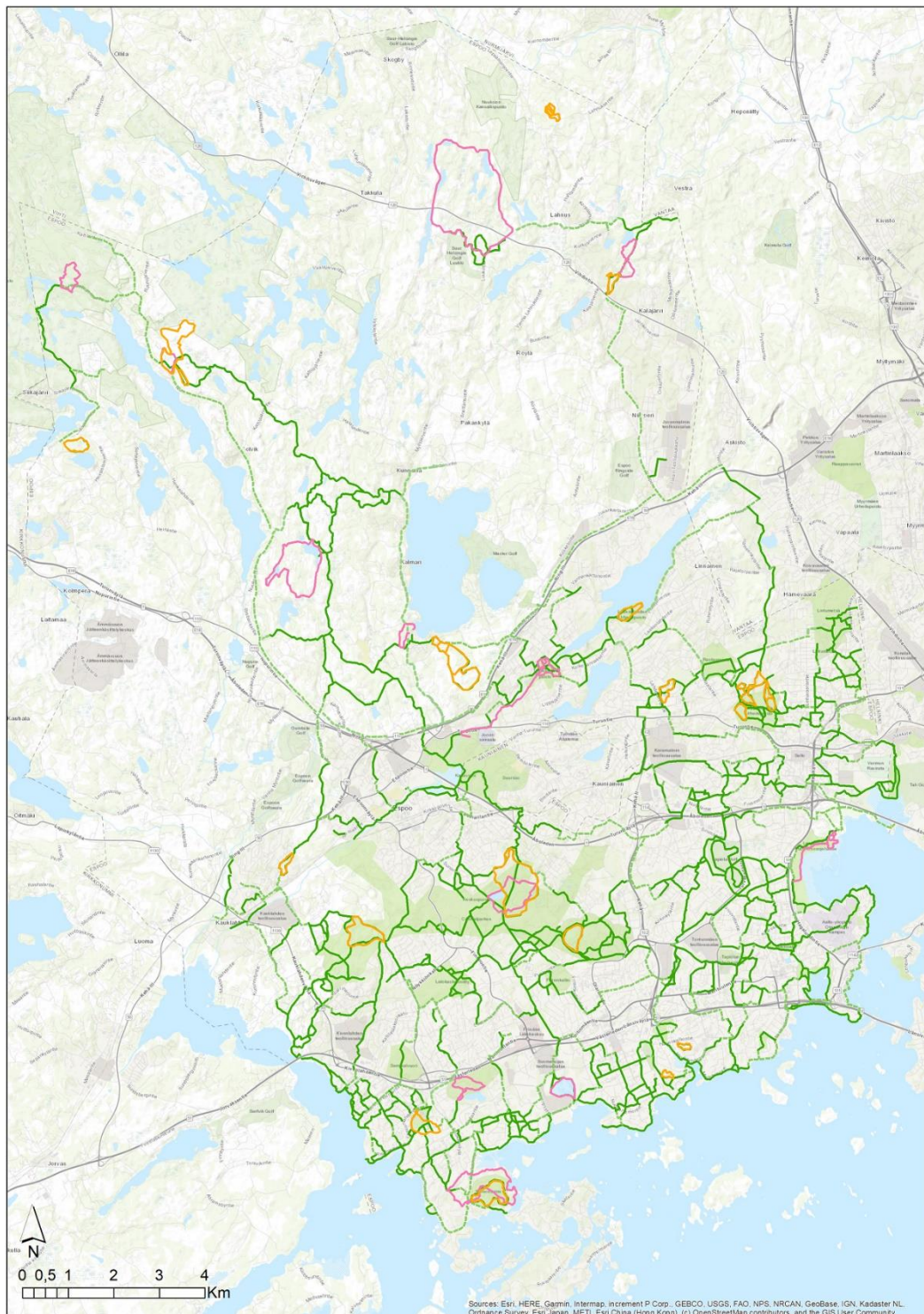
ULKOILUREITIT VIHERALUEILLA, REITTIYHTEYDET KATUVERKOSSA, KUNTORADAT JA LUONTOPOLUT

Viheralueella kulkevia ulkoilureittejä tunnistettiin nykytilan määrittämisessä yhteensä noin 330 kilometrin verran. Näistä reiteistä muodostuvaa verkostoa täydentämään tunnistettiin reilu 100 kilometriä katuverkossa kulkevia reittiyhteyksiä (kartta 1).

Kuntoratoja on Espoon alueella kuusitoista kappaletta. Suurin osa näistä tehdään talvisin lumitilanteen salliessa laduiksi. Kuntoradat ovat valaistuja nykyhetkellä klo 6-22 välillä. Kuntoradoista on koostettu tarkemmat kuvaukset Espoon kaupungin sivuille: www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Liikunta/Liikunta_ja_ulkoilupaikat/Kuntoradat

Luontopolkuja on Espoon alueella kaikkiaan 26 kappaletta. Näistä yhdeksän on kaupungin ylläpitämiä, loput joko Metsähallituksen, Helsingin kaupungin tai yhdistysten kunnossapidossa. Luontopoluista on koostettu tarkemmat kuvaukset Espoon kaupungin sivuille: www.espoo.fi/luontopolut

Kartta 1 Nykyinen ulkoilureittiverkosto: ulkoilureitit, kuntoradat ja latupohjat 2019

Ulkoilureitit

	Ulkoilureitti viheralueella		Kuntorata
	Reitti yhteys katuverkossa		Luontopolku

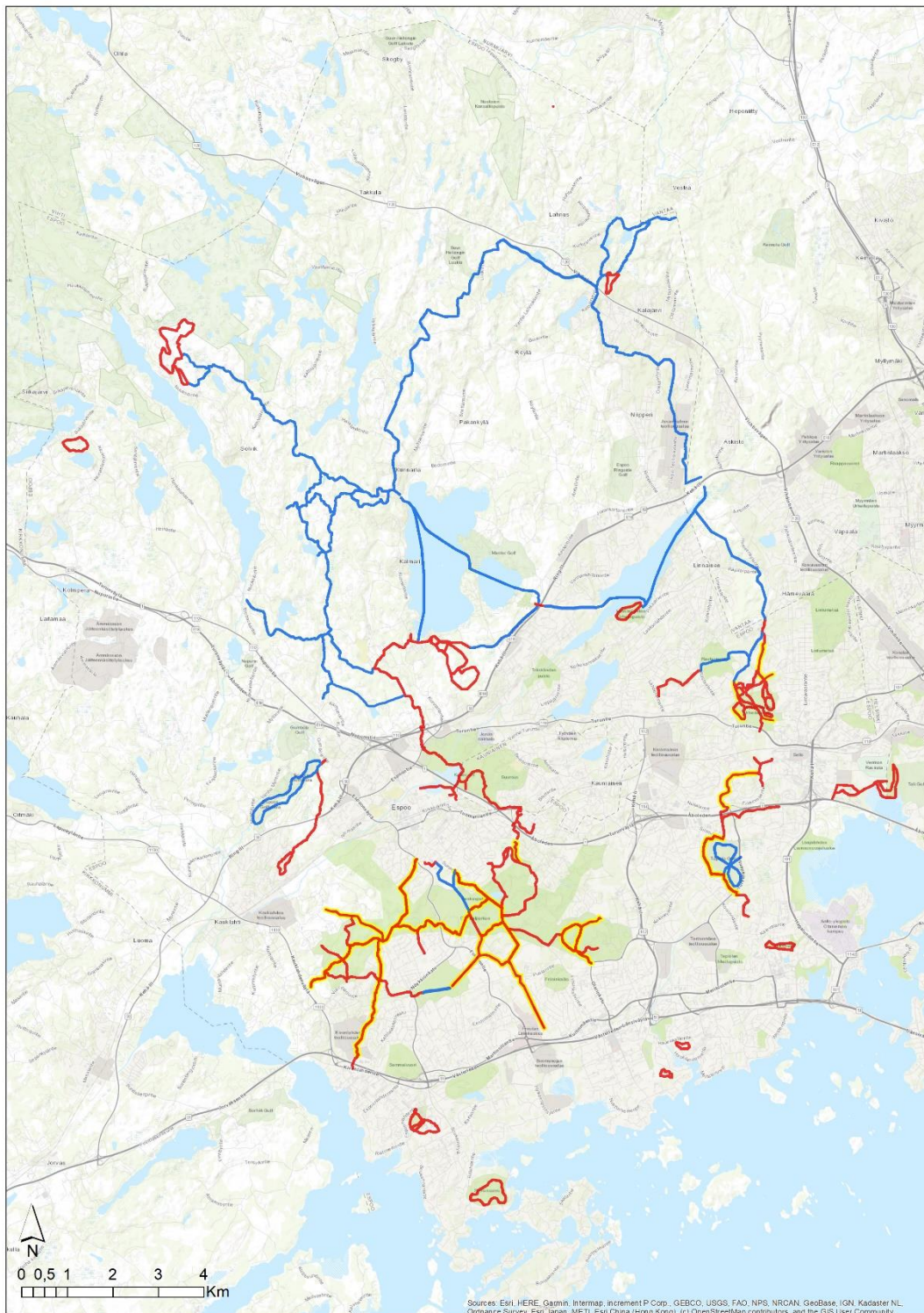
LATUVERKKO

Reittejä, jotka lumitilanteen salliessa voidaan tehdä laduiksi, tunnistettiin nykytilan määrittämisessä yhteensä noin 160 kilometrin verran (kartta 2). Tämän summaan sisältyy myös jääladut sekä latupohjat. Laduista 60km on valaistuja klo 6-22 välillä. Latureiteista on koostettu tarkemmat kuvaukset Espoon kaupungin sivuille: www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Liikunta/Liikunta_ja_ulkoiluapaikat/Hiihtoladut

RATSASTUS- JA MAASTOPYÖRÄREITIT

Ratsastusreittejä tunnistettiin nykytilan määrittämisessä yhteensä noin 47 kilometrin verran (kartta 3). Maastopyöräreittejä tunnistettiin kaksi kappaletta: pohjoisessa Espoossa kulkeva Reitti 2000 sekä vuoden 2019 aikana toteutettu Espoon keskuspuiston mtb-reitti.

Kartta 2 Nykyinen ulkoilureittiverkosto: hiihtoladut 2019

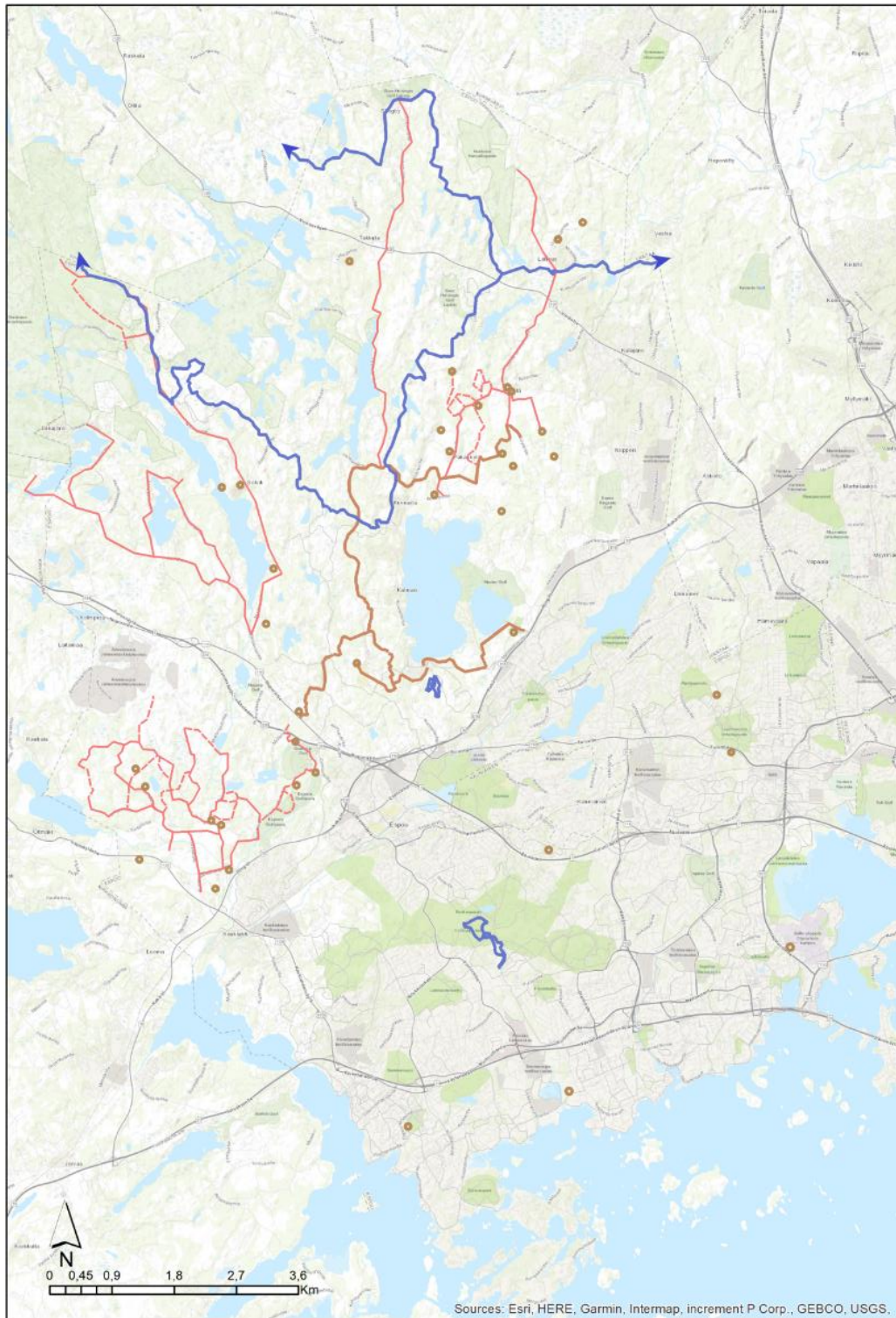
Laturetit

— Valaistu latu

— Rinnakkainen yhteys:
latupohja + ulkoilureitti

— Valaisematon latu

Kartta 3 Nykyinen ulkoilureittiverkosto: maastopyöräily- ja ratsastusreitit 2019

Maastoratsastus- ja maastopyöräreitit, tallit ja ratsastuskoulut

— Ratsastukseen käytetty tie	— Ratsastusreitti	— Maastopyöräreitti
- - - Ratsastukseen käytetty polku	● Talli tai ratsastuskoulu	

7. KOTISEUDUN ULKOILUPOLUT -ASUKASKYSELY

7.1. ASUKASKYSELYN TOTEUTTAMINEN

Kotiseudun ulkoilupolut -asukaskysely toteutettiin sekä nykyisten reittien analyysin että uusien yhteystarpeiden tunnistamisen tueksi. Kyselyllä kartoitettiin, mihin tarkoitukseen asukkaat ulkoilureittejä käyttävät, mitä ominaisuuksia he reiteissä arvostavat ja miten he toivovat kaupungin ulkoilureittejä kehitettävän. Kysely toteutettiin Maptionnaire-karttakyselytyökalulla ja sen vastausaika oli kaksi viikkoa aikavälillä 1.4.-15.4.2019. Asukaskyselystä tiedotettiin Espoon omilla verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavilla. Lisäksi tiedote välitettiin vanhusneuvostolle ja alueen kouluille.

Kyselyssä oli neljä osa-aluetta:

- Nykyiset ulkoilureitit - ”mihin tarkoitukseen käytät ulkoilureittejä säännöllisesti. Kerro, mitä kaikkia ulkoilumuotoja harrastat ja merkitse kartalle sinulle tärkeimmät ulkoilureitit”
- Ulkoilureittien ominaisuudet – ”mitä tekijöitä arvostat erilaisissa ulkoilureiteissä”
- Ulkoilureittien kehittäminen – ”merkitse kartalle kohdat, joissa olemassa oleva reitti on puutteellinen tai reittiyhteys puuttuu kokonaan. Voit myös merkitä paikkoja, joiden toivot säilyvän nykyisellään.”
- Taustatiedot – vastaajan taustatiedot

Kuva 5 Asukaskyselyn aloitussivu ja kyselyn esittelyteksti

7.2. KYSELYN TULOKSET

Kyselyn tulokset on esitelty tarkemmin ohjelman liitteenä olevassa tiedostossa ”Kotiseudun ulkoilupolut -asukaskyselyn tuloksia. Alla esitetään tärkeimmät kyselyn perusteella tehdyt huomiot.

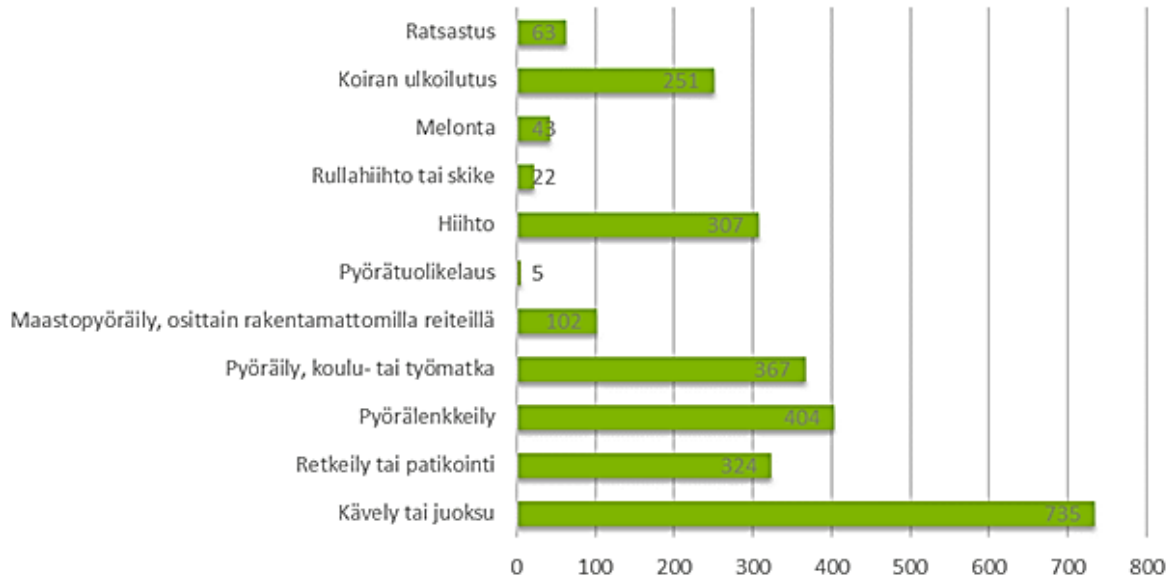
Kyselyyn saatiin lyhyessäkin ajassa melko paljon vastauksia, eli aihe on selvästi asukkaita kiinnostava. Vastauksia jätettiin yhteensä 850 kappaletta. Muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta kaikki vastaajat asuivat Espoon alueella. Pääosa vastaajista oli 31-50 -vuotiaita (46 % vastanneista), mutta myös alle 18-vuotiaita oli saatu runsaasti vastauksia (21 % vastanneista). Yli 65-vuotiaat olivat pienin edustettu vastaajaryhmä (6 % vastanneista).

Kyselyn tärkein johtopäätös on, että kaupunkilaiset pitävät ulkoilureittien olemassaoloa ja näiden hyvää saavutettavuutta erittäin tärkeänä. Vastaukset kuvaavat, millä eri tavoin Espoon nykyistä ulkoilureittiverkostoa hyödynnetään, kuinka käyttäjäryhmien tarpeet eroavat toisistaan ja kuinka ulkoilureittejä pidetään arvossa. Tulokset vahvistavat näkemystä, että ulkoilureitit koetaan merkittäväksi osaksi hyvinvointia ja elämänlaatua kaupunkiasumisessa. Monipuolisten ulkoilureittien arvo perustuu kyselyn tulosten valossa siihen, että ne tarjoavat puitteet sekä pikaiseen virkistäytymiseen että pidempikestoiseen ulkoiluun ja urheiluun.

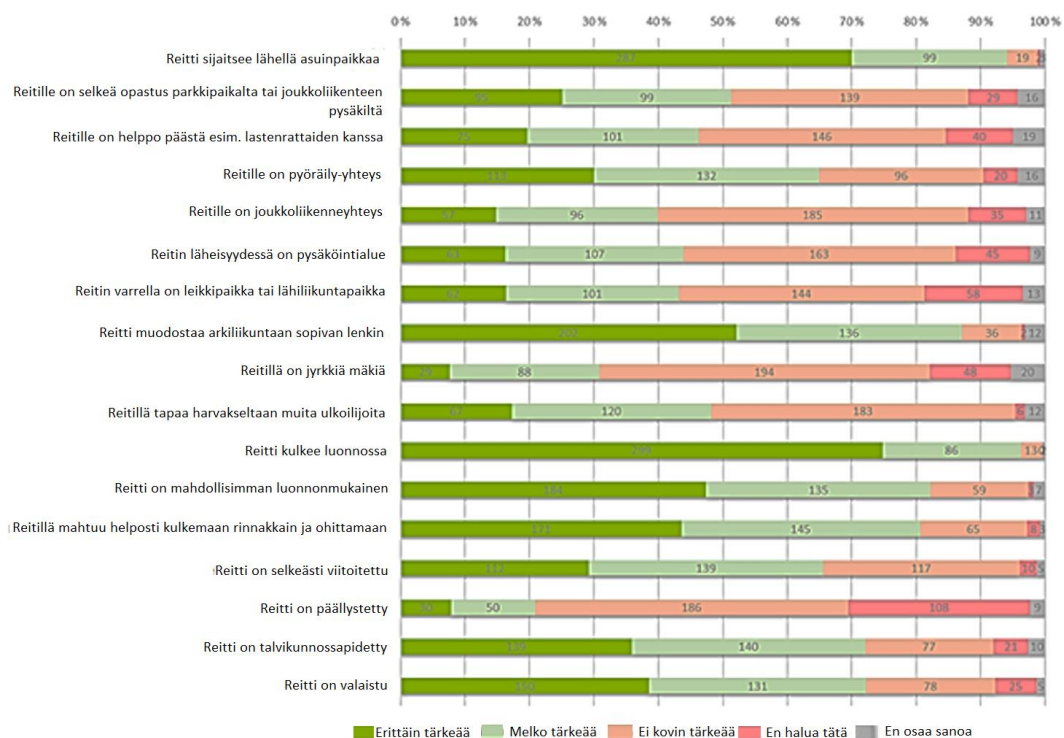
Reittien kehittäminen näyttää herättävän kaupunkilaisissa monenlaisia tunteita: reittejä sekä hanakasti toivotaan että vastustetaan. Monista vastauksista välittyi toive olemassa olevien virkistysalueiden säilyttämisestä ja turvaamisesta. Pääosin Espoon virkistysalueita kehuttiin hyviksi ja monipuolisiksi, ja monet kehitysehdotukset kohdistuivatkin nykyisten virkistysalueiden kunnossapitoon ja suojelemiseen. Moni vastaaja oli huolissaan lisääntyvän ja tiivistyvän rakentamisen vaikutuksista omaan lähiluontoon.

Tulosten perusteella ulkoilureittejä käytetään monipuolisesti kaikenlaiseen liikkumiseen (kaava 4), mutta eri ulkoilumuotojen osalta suosituimpien reittien sijainnit painottuvat hieman eri tavalla kaupungin sisällä. Pääasiassa vastaajien kartalle tekemät ulkoilureittimerkinnät sijoittuvat olemassa oleville viheralueille, mutta huomattavaa on, että merkintöjä on hyvin tasaisesti koko Espoon alueella. Yleisesti ottaen karttavastauksista voidaan tulkita, että kaupunkilaiset ulkoilevat sekä oman kodin välittömässä läheisyydessä kulkevilla että etäämmällä kotoa sijaitsevilla ulkoilureiteilla. Erilaisia reittien tarve sijoittuu tasaisesti koko kaupungin alueelle. Reitin sijaintia ja saavutettavuutta koskevista vastauksista käy ilmi, että tärkeimpänä ulkoilureitin ominaisuutena pidetään sijaintia lähellä asuinpaikkaa.

Kuva 6 Asukaskyselyn vastaukset, kysymys "Mihin tarkoitukseen käytät ulkoilureittejä säännöllisesti?"

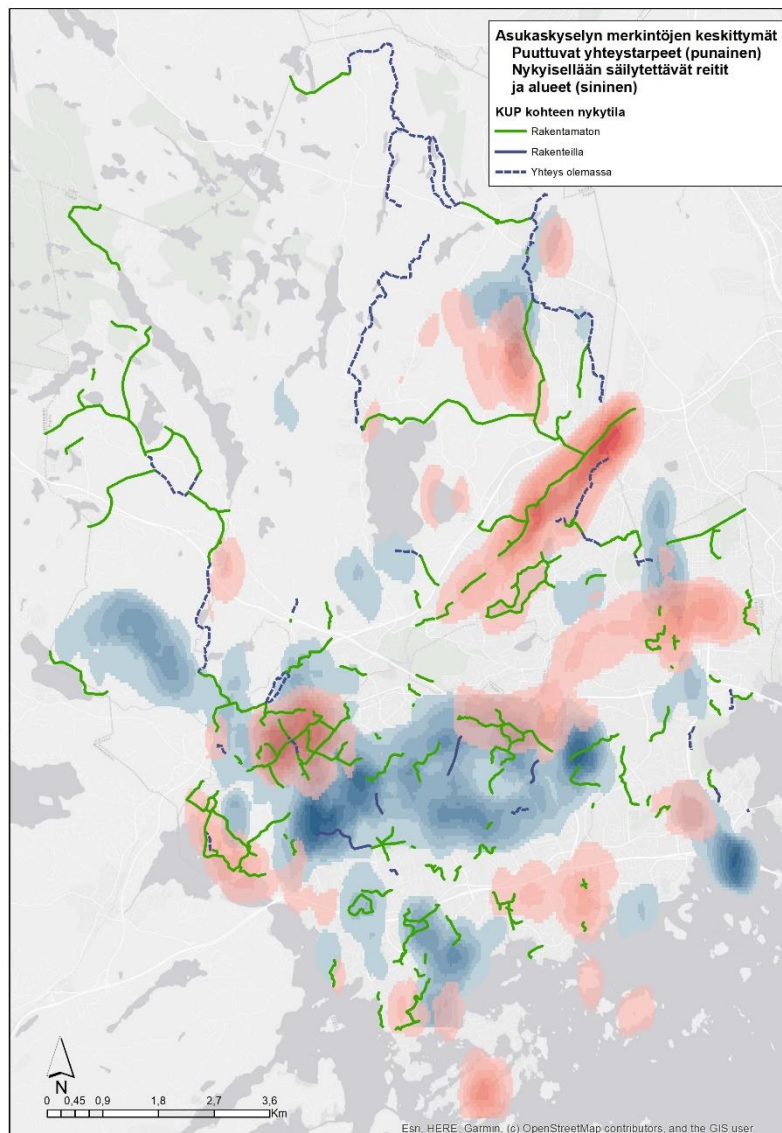

Kuva 7 Asukaskyselyn vastaukset, kysymys "Mitä ominaisuuksia arvostat ulkoilureiteissä?"

Ulkoilureittien nykyistä käyttöä koskevat karttavastaukset havainnollistavat useammalla tavalla ulkoilureitistön nykytilaa. Ensinnäkin vastauksia yhtäaikaaisesti tarkastelemalla voidaan havaita, että ulkoilureitit ovat aktiivisessa käytössä kauttaaltaan koko kaupungin alueella. Toiseksi merkintöjen painotusten tarkastelu paljastaa eri ulkoilumuotojen harjoittamisen keskittyvän eri alueille. Kuvassa 5 on visualisoitu kävelyn ja juoksun, retkeilyn ja patikoinnin sekä hiihdon karttavastauksen kuumat pisteet eli alueet, joille merkintöjä on tehty runsaasti. Jako pohjoisen ja eteläisen Espoon välillä on selkeä. Myös merkintöjen puutteen voi tulkita havaintona reittien nykytilasta: esimerkiksi hiihtoa koskevat merkinnät ovat hyvin voimakkaasti alueellisesti keskittyneitä.

Kuva 8 Tunnistettut KUP-yhteystarpeet ja asukaskyselyn merkintöjen painottuminen visualisoituna Espoon alueelle

Kehitettäviä tai puuttuvia reittejä koskevia karttavastauksia jätettiin selvästi vähemmän kuin säännöllisesti käytössä olevien reittien osiossa. Vastaukset olivat kuitenkin paljon tarkemmin kartalle paikannettuja ja yksityiskohtaisemmin sanallistettuja. Vastausten perusteella puutteilla ja epäkohdilla on taipumus jäädä mieleen ja paikantua tiettyyn paikkaan, kun taas yleisesti ottaen hyväksi koettu reitti ei jätä niin vahvaa muistijälkeä.

Huonokuntoisia reittejä paikantui melko tasaisesti koko kaupungin alueelle, eivätkä ne painotu selvästi tiettyihin paikkoihin. Kenties huomionarvoista on, että Finnoontien idänpuoleisessa keskuspuistoissa ja Rantaraitilla merkintöjä ei ole tehty, vaikka kyseiset alueet ovat ulkoilijoiden suurimmin suosimia. Havainto kielii siitä, että näillä alueilla reittien kunnossapito vastaa reittien käyttötarpeita. Epäselviksi koettuina reitteinä tuloksista nousi esiin mm. pohjoisen Espoon ulkoilualueilla kulkeva Reitti 2000, yhteydet Turunväylän lounaispuolelta Gumbölestä Nuuksioon, Espoon keskuksesta Pitkäjärvelle kulkeva yhteys sekä yhteys Leppävaara-Munkkiniemi, jota rakennustyömaat sekoittavat. Ruuhkaiset reitit paikantuvat tuloksissa Nuuksiossa Haukilammen alueelle, rantaraitilla Haukilahden ja Kivenlahden tienoille sekä Harmaakallion ja Oittaaan hiihtoreittien yhteyteen.

Puuttuvia ulkoilureittiyhteyksiä koskevissa merkinnöissä oli havaittavissa selkeämpiä trendejä kuin puutteellisten reittien kohdalla ja ne painottuvat enemmän tietyille alueille. Suurimmat merkintöjen keskittymät löytyvät Espoonjokilaakson ja Pitkäjärven ympäriltä. Rantaraitilla on lukuisia merkintöjä paikoissa, joista yhteys toistaiseksi puuttuu eli Espoonlahden ja Saunalahden kohdalla, Laurinlahdessa sekä Riilahdentien paikkeilla Soukassa. Puuttuviksi on merkitty myös Rantaraitille sisämaasta kulkevia yhteyksiä mm. Kivenlahdessa sekä Finnobäckenin ja Gräsanojan varsilla. Tapiolan ja Leppävaaran alueilta puuttui useamman vastaajan mielestä selkeä alueen läpi kulkeva ulkoilureittiyhteys.

Puutteellisten ja puuttuvien reittien ohella kartoitettiin ulkoilureittejä tai ulkoilualueita, joiden asukkaat toivovat säilyvän nykyisellään. Tällaisia merkintöjä tehtiin runsaasti, yhteensä 124 kappaletta. Avoimista vastauksista käy ilmi merkintöjen selkeä jakautuminen kahteen luokkaan: ulkoilun pääväylät, joiden toivotaan vastaisuudessakin olevan hyvin kunnossapidettyjä, sekä luonnontilaiset polut, joiden toivotaan säilyvän luonnonmukaisina. Näistä jälkimmäisiä tehtiin selvästi enemmän. Merkintöjä on tehty runsaasti koko kaupungin alueella, mutta sijainneissa on myös havaittavissa alueellisia keskittymiä. Suurin säilytettävien alueiden ja reittien merkintöjen keskittyvä paikantuu keskuspuiston alueelle. Myös Kalajärven ja Halujärven tuntumassa merkintöjä on runsaammin. Avoimien vastauksien perusteella vastaajat ovat huolissaan alueisiin kohdistuvan käyttöpaineen lisääntymisestä ja he tuovat selkeästi ilmi mielipiteensä siitä, että esimerkiksi

keskusta-alueella on jo nykyisin paljon rakennettuja reittejä. Sama huoli toistuu Hanikan, Sammalvuoren ja Hannusmetsän alueelle tehdyissä merkinnöissä. Halujärven alueella lukuiset merkinnät koskevat ratsastusreittejä ja toivetta niiden säilymisestä nykyisellään.

Kuva 9 Asukaskyselyssä esitetyt merkinnät puuttuvista reiteistä sekä poimintoja avoimista vastauksista

Puuttuvia reittejä koskevien merkintöjen sekä nykyisellään säilytettävien reittien alueellista keskittymistä tutkittiin paikkatieto-ohjelman avulla.. Nykyisellään säilytettävistä reiteistä huomioitiin vain merkinnät, jotka koskivat toiveita säilyttää reitit ja/tai alueet mahdollisimman luonnonmukaisina. Tarkastelussa havaittiin, että asukaskyselyssä esitetyt toiveet koskien uusia yhteystarpeita ja nykyisellään säilytettäviä reittejä paikantuivat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta eri alueille. Alueet, joilla toiveet olivat selkeästi ristiriitaisia, ovat Espoonjokilaakso Kaukalahden kohdalla sekä keskuspuiston koillisosa. KUP-aineistossa huomioidut uudet yhteystarpeet sijoittuvat samoille sijainneille kuin asukkaiden esittämät toiveet, etenkin Pitkäjärven, Kaukalahden sekä Kallvikin ja Lasilaakson alueilla. Myös Rantaraitin puuttuvat osuudet sekä rannalle kulkevat yhteydet esiintyvät sekä KUP-aineistossa että asukkaiden toiveissa. Asukkaiden toiveet rakentamisen rajoittamisesta koskevat lähinnä keskuspuiston alueella ja Hannusjärven tuntumassa kulkevia KUP-kohteita.

7.3. TULOSTEN HUOMIOIMINEN OHJELMASSA

KUP-ohjelmassa tunnistetut uudet yhteystarpeet ja asukkaiden tekemät merkinnät puuttuvia ulkoilureittiyhteyksiä koskien paikantuvat pääasiassa samoille alueille. Etenkin Pitkäjärven, Kaukalahden sekä Kallvikin ja Lasilaakson alueilla sekä rantaraitin yhteydessä kulkevien yhteyksien tarve on havaittu sekä ohjelman tarvekartoituksen puitteissa että asukkaiden toimesta. Toisaalta huomionarvoista on, että KUP-ohjelmassa yhteystarpeita on esitetty myös sellaisille alueille, joille asukkaat eivät tämän kyselyn perusteella toivo enää uusia reittejä. Näihin kohteisiin lukeutuvat pääasiassa keskuspuiston ja Hannusjärven ympäristöissä kulkevat KUP-kohteet.

Vaikka KUP-ohjelmassa ulkoilureittiyhteyksien tarpeita tunnistetaan ja niiden rakentaminen aikataulutetaan vain yleispiirteisellä tasolla, on asukkaiden toiveet oleellista silti huomioida jo tässä suunnittelun vaiheessa. Siksi kyselyn tuloksia hyödynnetään Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa sekä nykytilan määrittämisessä että rakentamattomien yhteystarpeiden priorisoinnissa. Menetelmä on kuvattu tarkemmin kohdassa 8.7.

Kotiseudun ulkoilupolut -asukaskyselyn vastausaineisto säilytetään mahdollista tarkempaa jatkotarkastelua varten. Asukkaita ja sidosryhmiä tullaan osallistamaan uudemman kerran reittien tarkemman suunnittelun vaiheessa.

8. UUSIEN YHTEYSTARPEIDEN ANALYYSI PAIKKATIIETOMENETELMIN

Ulkoilureittien nykytilan analyysin ohella toinen Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman tavoitteista on tunnistaa puuttuvat ulkoilureittiyhteydet ja määrittää näille tavoitteelliset rakentamisvuodet. Tässä ensimmäinen työvaihe oli yhteystarpeiden tunnistaminen.

Pohjana uusien yhteystarpeiden määrittelylle toimi vuoden 2014 päivityksen yhteydessä tuotettu paikkatietoaineisto, johon yhteystarpeet oli koottu vektorimuotoiseksi viiva-aineistoksi vastaavaan tapaan kuin olemassa olevat reittiosuudet. Tätä aineistoa lähdettiin muiden lähtötietojen perusteella päivittämään ja täydentämään. Osa edellisen päivityksen yhteydessä tunnistetuista yhteystarpeista ei muuttuneiden alueidenkäyttötavoitteiden vuoksi ollut enää ajankohtaisia. Tällaiset yhteystarpeet poistettiin aineistosta ja niiden tiedot sekä perustelut yhteystarpeen poiston syistä kerättiin raportin liitedokumentiksi.

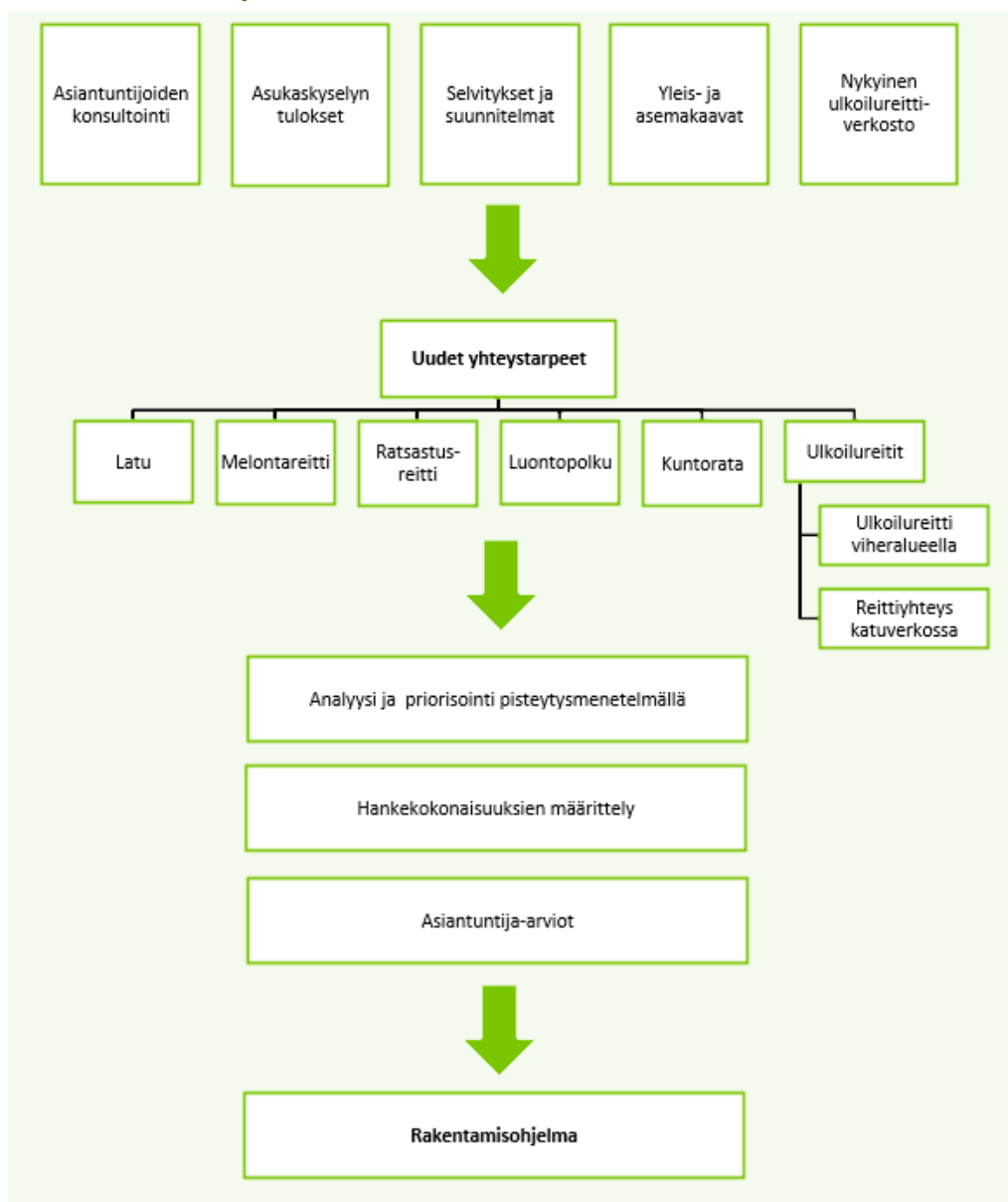
Pohja-aineiston ajantasaistamisen jälkeen aineistoa täydennettiin lisäämällä edellisen päivityskierroksen jälkeen ilmenneet ulkoilureittien yhteystarpeet sen osaksi. Näiden yhteystarpeiden tunnistaminen tapahtui asiantuntija-arviona mm. liikuntapalveluiden, yleis- ja asemakaavayksikköjen sekä viherrakentamisen asiantuntijoiden antamiin lausuntoihin perustuen. Myös asukaskyselyn tuloksissa esitettyjä uusia yhteystarpeita hyödynnettiin puuttuvien reittiosuuksien tunnistamisessa.

Uusia yhteystarpeita tunnistettiin seuraavasti:

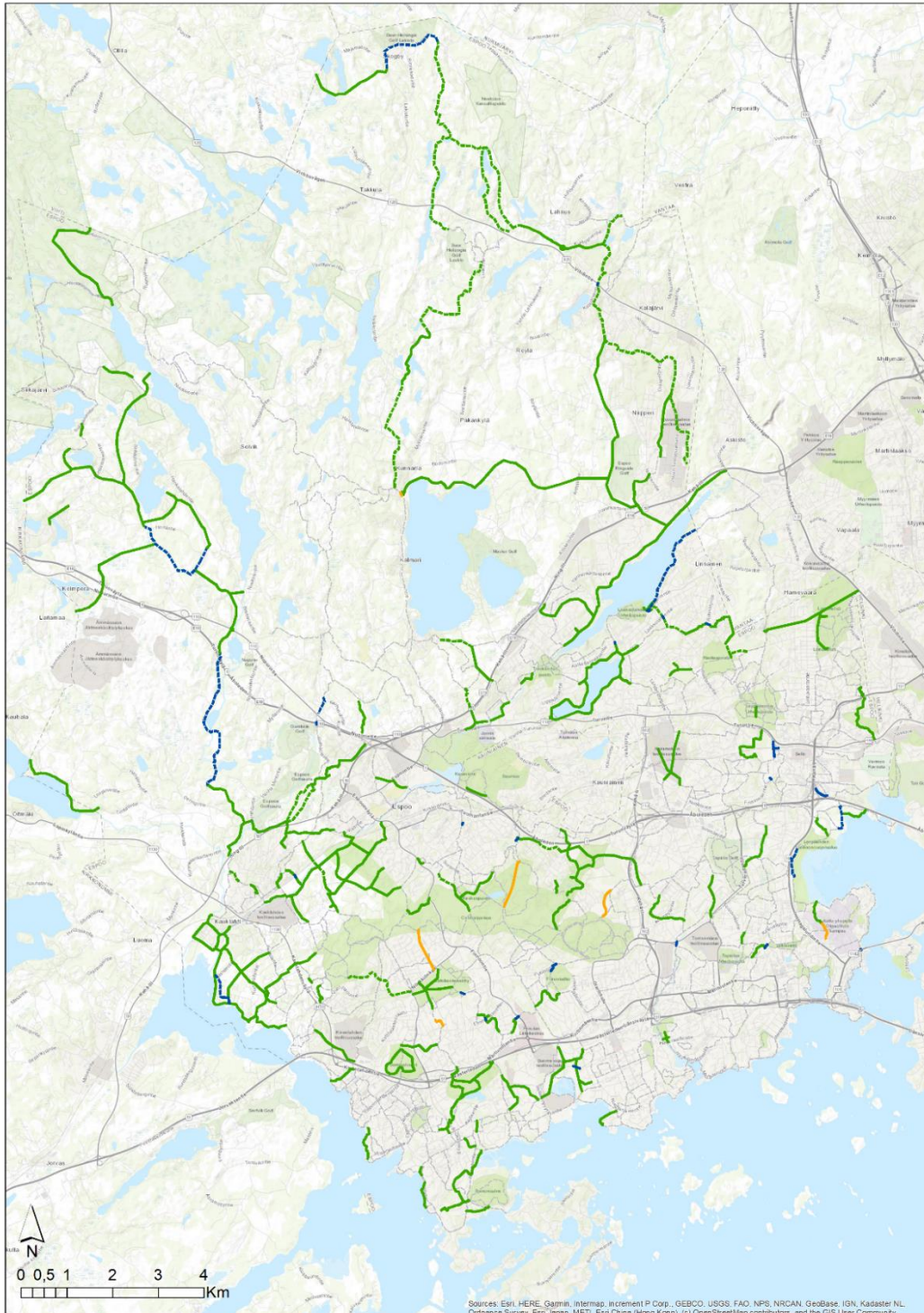
- Viheralueella kulkevat ulkoilureitit yht. 175 km, josta 140 km rakentamatonta, 30 km:n yhteys olemassa tiepohjaa tai polkua pitkin ja 5 km rakenteilla. Yhteystarpeet jäsennettiin aineistossa 168 KUP-kohteeksi.
- Reittiyhteys katuverkossa yht. 14 km, josta 2 km rakentamatonta ja 12 km yhteys olemassa. Yhteystarpeet jäsennettiin aineistossa 26 KUP-kohteeksi.
- Latupohjaa yht. 19 km, josta 14 km olemassa olevan ulkoilureitin rinnalle toteutettavaa rinnakkaisyhteyttä ja 5 km muualla maastossa kulkevaa latupohjaa.
- Lisäksi tunnistettiin uusien ratsastusreittien, melontareittien ja maastopyöräreittien yhteystarpeita. Näiden rakentamista ei kuitenkaan ohjelmoida Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman yhteydessä, sillä em. reittien toteuttaminen ja pitäminen poikkeaa ulkoilureitin toteuttamisen ja pitämisen käytänteistä ja vaatii siksi erilaista tarveharkintaa. Yhteystarpeet haluttiin kuitenkin esittää kartalla, jotta ne osataan ottaa huomioon muun suunnittelun yhteydessä.

Kun yhteystarpeet oli tunnistettu, tehtiin näille paikkatietoaineistoksi kootuille kohteille vastaava ominaisuustietojen päivitys kuin nykytilan analyysissa oli olemassa oleville reittiosuuksille tehty. Rakentamattomille kohteille määritettiin aiemmin esitettyjen kriteerien perusteella ensisijainen tyyppi, mahdollinen toissijainen tyyppi, kohteen pituus sekä kohteen yksilöivä ID ja Kaupunkiteknikan keskuksen Hansu -hankerekisterissä käytetyn tunnistemenetelmän mukainen hankelID. Kohteen tietoihin talletettiin avoimessa tekstimuodossa myös kohdetta koskevia erityisiä huomioita, esim. huomautus yhteysvälin haastavista maastonmuodoista tai kohdealueella käynnissä olevista liittyvistä suunnittelu- ja rakennushankkeista. Loput ominaisuudet päivittyivät priorisointipisteytysmenetelmän myötä.

Kuva 10 Uusien yhteystarpeiden kartoituksen ja rakentamisohjelman muodostamisen prosessi

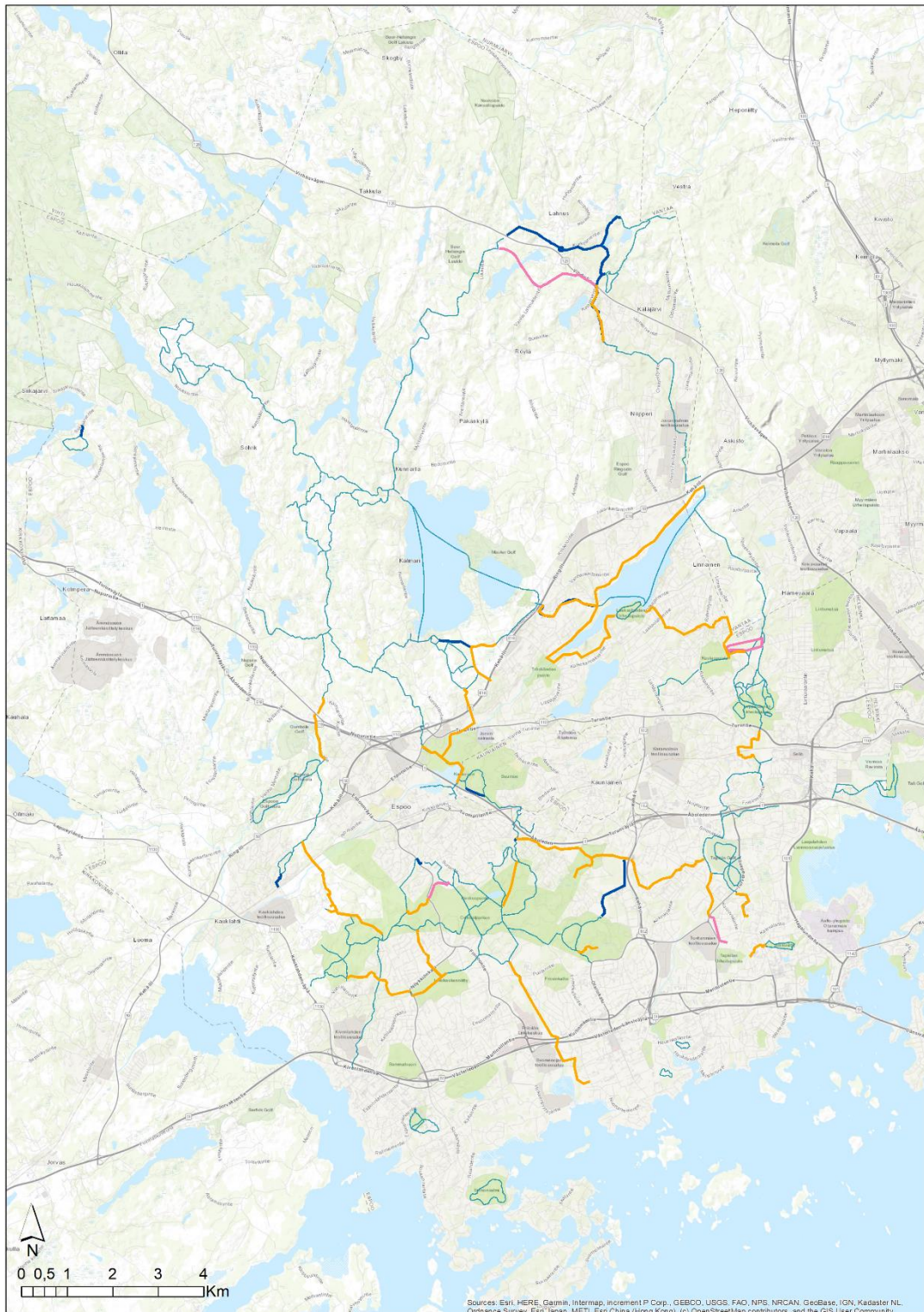
Kartta 4 Tunnistetut yhteystarpeet: ulkoilureitit viheralueella ja reittiytteydets katuverkossa 2019

Yhteystarpeet: ulkoilureitit

— Ulkoilureitti viheralueella, rakentamaton	— Reittiyhteys katuverkossa, rakentamaton
- - - Ulkoilureitti viheralueella, yhteys olemassa	- - - Reittiyhteys katuverkossa, yhteys olemassa
— Ulkoilureitti viheralueella, rakenteilla	- - - Nykyinen ulkoilureitti

Kartta 5 Tunnistetut yhteystarpeet: ladut 2019

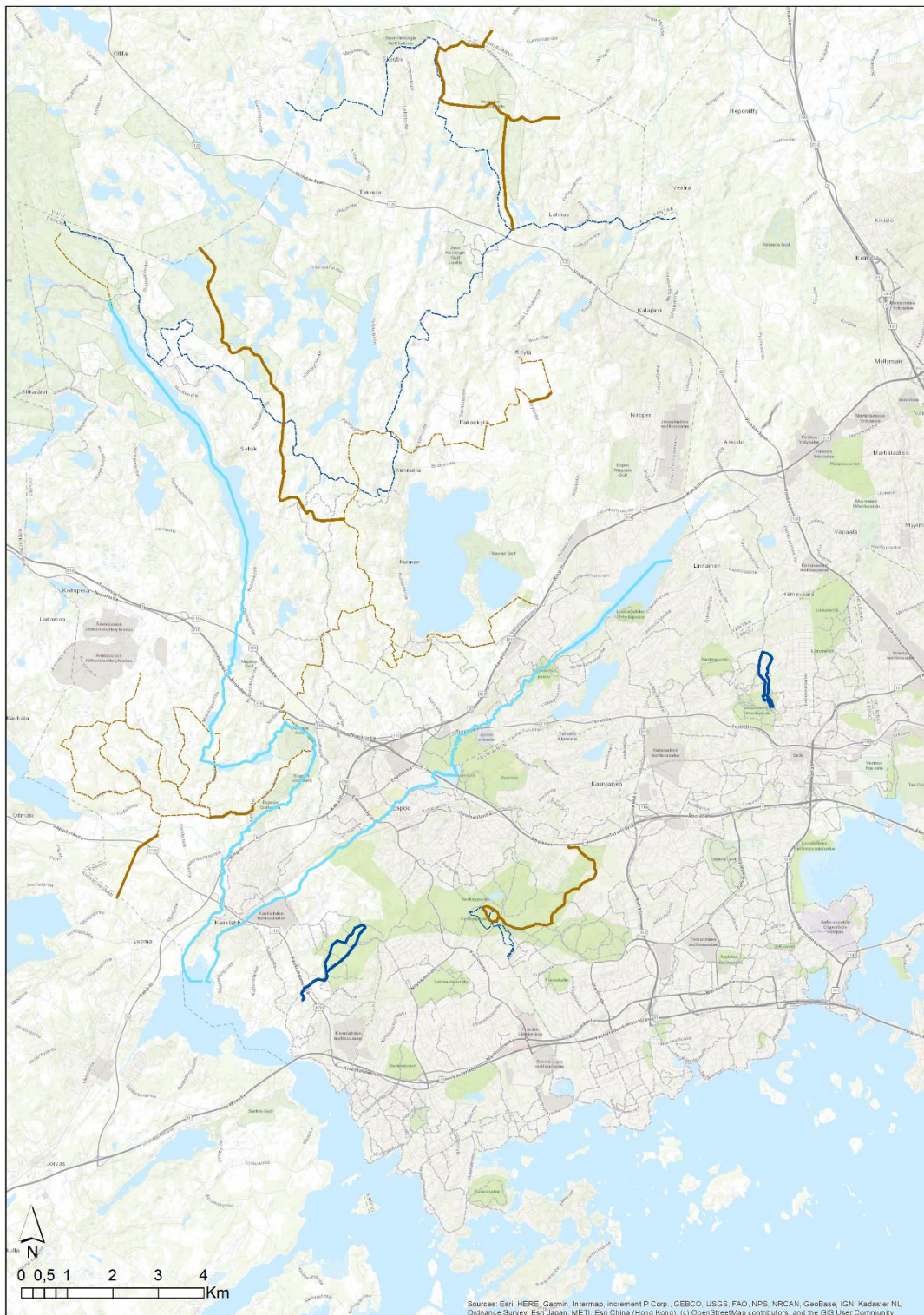

Yhteystarpeet: ladut

- Ulkoilureitti, joka talvisin tehdään laduksi, rakentamaton
- Rinnakkaisreitti, latupohja + ulkoilureitti, rakentamaton
- Latupohja, rakentamaton

- Nykyinen ulkoilureitti tai latupohja, jonka voi talvisin tehdä laduksi

Kartta 6 Tunnistetut yhteystarpeet: ratsastus- maastopyöräily- ja melontareitit

Yhteystarpeet: ratsastus, mtb, melonta

	Ratsastusreitti, rakentamaton		Nykyinen ratsastusreitti
	Maastopyöräreitti, rakentamaton		Nykyinen maastopyöräreitti
	Melontareitti, rakentamaton		

8.1. KOHTEIDEN PRIORISOINTIPISTEYTYYS

Uusien yhteystarpeiden ominaisuuksien analysointi tehtiin nykytilan analyysin tavoin paikkatieto-ohjelmilla monilähdeinventointina. Lähtötietoina toimivat samat aineistot kuin aiemmassa työvaiheessa.

Tunnistettujen uusien yhteystarpeiden tavoitteellisten rakentamivuosien määrittelyn tueksi kehitettiin paikkatieto-ohjelmalla tehtävä priorisointipisteytysmenetelmä. Pisteytysmenetelmässä kukin KUP-kohde pisteytetään ominaisuuksiensa perusteella valittujen priorisointitekijöiden näkökulmasta. Pisteytyksen tekijöiksi valittiin sekä reitin tarpeellisuutta kuvastavia ominaisuuksia että ominaisuuksia, jotka vaikuttavat reitin toteuttamisen realistisuuteen. Esimerkiksi kuten työn aiemmassa vaiheessa on kuvattu, on reitin toteuttaminen kaupungin omistamalle maalle helpompaa kuin yksityiselle maalle. Täten yhdeksi pisteytystekijäksi määriteltiin maanomistajuus, jonka perusteella kaupungin omalla maalla kulkevat yhteystarpeet saavat enemmän priorisointipisteitä kuin yksityisellä maalla kulkevat kohteet.

Pisteytystekijät on esitetty alla olevassa taulukossa ja esitelty tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

Pisteytyksen tekijä	Pisteet	Selite
On osa ulkoilureittiverkkoa	10 / 5 / 0	Yhdistää kaksi reitistön osaa / Laajentaa reitistöä / Erillään reitistöstä
On osa seutureittiä	5 / 2 / 0	On osa seutureittiä / Leikkaa seutureitin / Erillään seutureitistä
On osa laatureittiä	5 / 2 / 0	On osa laatureittiä / Leikkaa laatureitin / Erillään laatureitistä
On osa Rantaraittia	5 / 2 / 0	On osa Rantaraittia / Leikkaa Rantaraitin / Erillään Rantaraitista
Maanomistus	10 / 5 / 2 / 0	100 % / >50 % / >25 % kaupungin omistamalla maalla / ei kaupungin maalla
Asemakaavoitus	10 / 5 / 2 / 0	100 % / >50 % / >25 % asemakaavoitetulla alueella / ei asemakaavaa
Asukaspisteet	0 - 10	Asukkaiden läheisyyden mukaan arvot 0-10
Aloitepisteet	5 / 2 / 0	Useampi aloite / Yksittäinen aloite / Ei aloitteita
Asukaskyselyn toive	10 / 0	Asukaskyselyssä esitetty yhteystarve / Ei mainintaa kyselyssä
Latuverkoston osa	5 / 2 / 0	Yhdistää kaksi latuverkon osaa / Laajentaa latuverkkoa / Erillään latuverkosta
Koulureitti	5 / 0	On reitti koululle / Ei ole reitti koululle
Reitti urheilupuistoon	5 / 0	On reitti urheilupuistoon / Ei ole reitti urheilupuistoon
Reitti raideliikenteen asemalle	2 / 0	On reitti raideliikenteen asemalle / Ei ole reitti raideliikenteen asemalle
Lautakunnan esittämät kohteet	10 / 5 / 0	1. prioriteetti lautakunnan esityksessä / 2. prioriteetti / Ei mainittu esityksessä

Priorisointitekijöiden ja priorisointipisteityksen painotuksen määrittelyssä oli mukana Kotiseudun ulkoilupolut -ohjausryhmä. Tekijät ja painotukset valittiin niin, että mahdollisimman moni reitin tarpeellisuutta korostava tekijä tulee huomioiduksi, ja kaikkein olennaisimmiksi katsotut ominaisuudet painottavat pisteitystä tarpeeksi voimakkaasti.

Pisteitysmenetelmän laskennan tuloksena syntyneet arvot tallennettiin KUP-kohteiden ominaisuustiedoiksi.

ULKOILUREITTIVERKKOA YHDISTÄVÄT JA LAAJENTAVAT KOHTEET

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman ja sen yhteydessä laadittavan rakentamishjelman yhtenä tavoitteena on parantaa ulkoilureittien verkostomaisuutta, Verkostomaisuuden näkökulmasta ne KUP-kohteet, jotka ovat kytköksissä jo olemassa oleviin ulkoilureitteihin, ovat erityisen tarpeellisia toteuttaa.

Priorisointipisteityksessä ensimmäinen analysoitava tekijä oli KUP-kohteen sijainti suhteessa nykyiseen ulkoilureittiverkoston. Analyysissa käytettiin nykytilan määrittelyn yhteydessä tuotettua paikkatietoaineistoa. Rakentamattomat kohteet ja nykyiset ulkoilureitit paikannettiin samalle kartalle, jonka jälkeen KUP-kohteille annettiin priorisointipisteitä sen mukaan, kuinka ne sijoittuvat suhteessa olemassa oleviin ulkoilureitteihin. Kohteet, jotka yhdistävät kaksi erillistä reittiosuutta, saivat pisteityksessä arvon 10. Nykyisiä reittiosuuksia laajentavat kohteet saivat arvon 5. Kohteet, jotka eivät ole kytköksissä nykyiseen ulkoilureittiverkoston, saivat arvon 0.

LAATUREITIT, SEUTUREITIT JA RANTARAITTI

Rakentamattomille KUP-kohteille annettiin priorisointipisteitä sen mukaan, kuinka ne sijoittuvat suhteessa seudullisiin kevyen liikenteen reitteihin sekä kaupungin suosituimpaan ulkoilureittiin Rantaraittiin. Näin analyysissa annettiin painoarvoa sellaisille yhteystarpeille, jotka palvelevat paikallisen ulkoilun ja virkistäytymisen ohella myös kaupungin sisäistä ja kaupunkien välistä liikkumista.

LAATUREITIT ovat kevyen liikenteen reittejä, jotka yhdistävät pääkaupunkiseudun suurimmat asuinalueet ja työpaikkakeskittymät toisiinsa. Reitit palvelevat erityisesti pitkämatkaista työmatkapyöräilyä. Laatureittien laatutekijöitä ovat riittävä leveys, jalankulun ja pyöräilyn erottelu, vähäiset pysähdykset ja sujuvat ajolinjat sekä hyvä opastus. Laatureitit myötäilevät nykyisiä puisto-, rata- ja moottoritiekäytäviä. Pääkaupunkiseudun laatureittejä koskevan määrittelyn on laatinut HSL

vuonna 2012, ja laatureittien verkkoa on käytetty kevyen liikenteen suunnittelun lähtökohtana mm. Espoon pyöräilyn edistämisohjelmassa 2013-2024 (2013).

Laatureittiverkko koostuu 9 säteittäisestä yhteydestä, jotka ulottuvat noin 15–20 km:n päähän Helsingin keskustasta. Poikittaisia laatureittejä on kolme. Espoon alueelle laatureiteistä ulottuu neljä säteittäistä ja kaksi poikittaista laatureittiä. Näitä reittejä käytettiin Kotiseudun ulkoilupolut - ohjelmassa yhtenä priorisointipisteytyksen tekijänä. Laatureiteille tehtiin 200 metrin puskuri, jonka avulla tutkittiin KUP-kohteiden sijoittumista niiden varrelle. Kohteet, jotka sijoittuivat kokonaan puskurin sisäpuolelle ja täten kytkeytyivät suoraan laatureittiverkkoon, saivat laatureittiparametrinsa arvoksi 5. Lisäksi ne KUP-kohteet, jotka leikkasivat puskuroimatonta laatureittiä, saivat parametrinsa arvoksi 2, sillä ne laajentavat helposti laatureittiyhteyksien kautta saavutettavia alueita. Puskurin ulkopuolelle jäävät kohteet saivat arvon 0.

Laatureittien verkkoa täydentävät kaupunkikeskusten välillä ja pääväylien yhteydessä kulkevat kevyen liikenteen **SEUTUREITIT**. Myös seutureittien määritelmän on laatinut HSL (2012). Seutureitit yhdistävät kuntien suurimmat asutus-, työpaikka- ja palvelukeskittymät toisiinsa. Reitit myötäilevät pääväyliä, mikä tukee niiden hyvää orientoitavuutta ja palvelee liikkumista suoraan määränpään. Espoossa seutuverkon yhteydet on ensisijaisesti toteutettu pääväylien, ei moottoritietasoisten teiden yhteyteen.

Seutureittiverkolla on kaikkiaan pituutta noin 700 km ja se koostuu useista säteittäisistä ja poikittaisista yhteyksistä. Espoon alueella seutureittejä kulkee 180 km:n verran. Laatureittien tapaan myös näitä reittejä käytettiin ohjelmassa yhtenä priorisointipisteytyksen tekijänä. Seutureiteille tehtiin 200 metrin puskuri, jonka avulla tutkittiin KUP-kohteiden sijoittumista niiden varrelle. Kohteet, jotka sijoittuivat kokonaan puskurin sisäpuolelle ja täten kytkeytyivät suoraan seutureittiverkkoon, saivat seutureittiparametrinsa arvoksi 5. Lisäksi ne KUP-kohteet, jotka leikkasivat puskuroimatonta seutureittiä, saivat parametrinsa arvoksi 2, sillä ne laajentavat helposti seutureittiyhteyksien kautta saavutettavia alueita. Puskurin ulkopuolelle jäävät kohteet saivat arvon 0.

RANTARAITTI on Espoon merenrannan rantaviivaa myötäilevä virkistys- ja ulkoilureitti, jota käytetään monipuoliseen liikkumiseen ympäri vuoden. Rantaraitti on hieman yli 40 km pitkä.

Myös **Rantaraittia** käytettiin ohjelmassa yhtenä priorisointipisteytyksen tekijänä. Rantareitille tehtiin 200 metrin puskuri, jonka avulla paikannettiin Rantaraittia täydentävät tai raitille johtavat KUP-kohteet. Puskurin sisäpuolelle kokonaan jäävät KUP-kohteet saivat rantaraittiparametrikseen arvon 5, sillä ne palvelevat suoraan Rantaraitin yhteystarpeita. Lisäksi ne KUP-kohteet, jotka leikkasivat

puskuroimatonta Rantaraittia, saivat parametrinsa arvoksi 2, sillä ne parantavat Rantaraitin saavutettavuutta. Puskurin ulkopuolelle jäävät kohteet saivat arvon 0.

MAANOMISTUS

Kuten raportin alussa on kuvattu, kaupungin omalla maalla kulkevan ulkoilureitin toteuttaminen ei maanomistajuuden puolesta edellytä erityisiä toimenpiteitä. Yksityisellä maalla kulkevan reitin toteuttaminen puolestaan saattaa edellyttää aikaa vievää ulkoilureittitoimitusta. Kaupungin mailla kulkevien reittien toteuttamiseen liittyvä aikatauluriski on täten huomattavasti pienempi kuin yksityisellä maalla kulkevien reittien.

Koska maanomistajuus vaikuttaa oleellisesti KUP-kohteen toteuttamismahdollisuuksiin, käytettiin maanomistajuutta yhtenä priorisointipisteityksen tekijänä. Maanomistustiedot selvitettiin Espoon kaupungin WFS-rajapinnan kautta ladatun GIS: Kiinteistöt -aineiston perusteella. Analysoitava tekijä aineistossa oli ownerclass-attribuutti, jota tulkittiin kaupungin kiinteistöinsinööriltä saatuun selitteeseen perustuen. Selitteen mukaisesti ownerclass -luokkaan 10 lukeutuvat maat määritettiin Espoon kaupungin maiksi, ownerclass -luokkaan 7, 8, 11, 13, 16 ja 21 lukeutuvat maat muiden julkisyhteisöjen tai -yritysten maiksi ja muihin luokkiin lukeutuvat maat yksityisiksi maiksi.

Kokonaan Espoon kaupungin omistamalla maa-alueella kulkevat KUP-kohteet saivat maanomistusparametrin arvoksi 10. Kohteet, jotka kulkevat yli 50 %:n matkalta kaupungin mailla saivat arvon 5 ja kohteet, jotka kulkevat 25-50 % kaupungin mailla, arvon 2. Alle 25 % kaupungin omistamalla maa-alueella tai kokonaan yksityisellä maalla kulkevat kohteet saivat arvon 0.

KAAVOITUS

Maanomistajuuden tapaan myös alueen kaavoitustilanne vaikuttaa oleellisesti KUP-kohteen toteuttamismahdollisuuksiin. Kohde, joka kulkee alueella, jonka asemakaava on vahva, on helpompi toteuttaa kuin kaavoittamattomalla alueella kulkevat kohteet. Lisäksi kohteiden toteuttaminen alueelle, jossa asemakaava on paraikaa vireillä, ei kaikissa tapauksissa ole mielekästä, sillä alueidenkäyttötavoitteet saattavat muuttua uuden kaavan saadessa lainvoiman.

Kaavoitustilannetta käytettiin edellä kuvatuin perustein yhtenä priorisointipisteityksen tekijänä. Kokonaan asemakaavoitetulla maa-alueella kulkevat KUP-kohteet saivat kaavoituspisteiksi arvon 10. Kohteet, jotka kulkevat yli 50 % matkalta asemakaavoitetulla alueella saivat arvon 5 ja kohteet, jotka kulkevat 25-50 % asemakaavoitetulla alueella, arvon 2. Kaavoittamattomalla alueella kulkevat kohteet arvon 0.

ASUKKAIDEN LÄHEISYYS

Ulkoilureittiyhteyden läheisyydessä asuvien asukkaiden lukumäärä määritettiin yhdeksi priorisointipisteityksen tekijäksi. Kohteet, joiden varrella asuu runsaasti väestöä, palvelevat valmistuessaan potentiaalisesti laajempaa käyttäjäkuntaa kuin harvaan asutulla alueella kulkevat reitit. Ohjausryhmä tosin huomioi, että joidenkin ulkoilureittien arvo voi perustua nimenomaan ympäröivän alueen luonnontilaisuuteen ja rauhallisuuteen. Tämä huomio on yksi syy sille, ettei rakentamishjelma määriy pelkästään priorisointipisteityksen tulosten perusteella, vaan pisteityksen lisäksi rakentamisen vaiheistus tehdään asiantuntija-arviona.

Uusien yhteystarpeiden varrella asuvien ihmisten lukumäärä tarkasteltiin väestötietojen (HSY 2018, analysoitu tiedot vuodelta 2017) avulla. Kullekin KUP-kohteelle luotiin 150 metrin säteellä (yht. 300 m) puskurit, ja puskurin sisäpuolelle jäävien asukkaiden määrä laskettiin yhteen. Laskennan tuottamat arvot jaettiin kymmenen luokkaan siten, että luokkaväli kuvaisi mahdollisimman hyvin väestön läheisyyttä. Kohteet, joiden varrella asuu eniten ihmisiä, saivat parametrinsa arvoksi 10, seuraavaan luokkaan lukeutuvat kohteet arvon 9, ja seuraavat luokat vastaavasti aina yhden pisteen vähemmän. Kohteet, joiden varrella ei asu yhtään ihmistä, saivat parametrinsa arvoksi 0.

Analyysia tehdessä tunnistettiin tarve tutkia myös tulevaisuuden asukasmääriä eli väestöennustetta. Espoossa on useita alueita, joiden asukasmäärä on työn valmistumisen hetkellä pieni, mutta joiden alueelle ollaan kaavoittamassa erittäin paljon uutta asutusta seuraavan kymmenvuotiskauden aikana. Väestöennustetta ei kuitenkaan voitu käyttää priorisointipisteityksen tekijänä, sillä käytettävissä ei ollut tarpeeksi tarkan aluetason aineistoa. Espoon väestön kasvusta on tehty ennusteet ainoastaan suuraluetasolla ja koska suuralueiden sisällä alueiden asukastiheyksissä voi olla suuriakin eroja, olisivat ko. tason ennusteesta KUP-kohteiden ominaisuustiedoiksi lasketut arvot liiaksi yleistettyjä.

ASUKASALOITTEET JA PALAUTTEET

Espoon kaupunkitekniikan keskus vastaanottaa vuosittain suuren määrän katujen kunnossapitoa, katujen rakentamista sekä katujen suunnittelua koskevaa asukasaloitetta ja -palautetta. Näistä suurin osa koskee väylien talvikunnossapitoa, mutta palautteista nousee myös esiin toiveita uusien reittien toteuttamisesta ja huonokuntoisten yhteyksien kunnostuksesta. Kotiseudun ulkoilupolut -työtä varten saatiin analysoitavaksi 82 966 kuntalaispalautetta ja -aloitetta aikaväliltä 1.1.2008-30.5.2018. Näistä suodatettiin tarkasteltaviksi katujen rakentamista tai katujen suunnittelua ja investointeja koskevat aloitteet ja toimenpide-ehdotukset, joita oli yhteensä 1977 kappaletta. Aloitteet paikannettiin kartalle, jonka jälkeen tutkittiin niiden sijaintia suhteessa KUP-kohteisiin. Koska

paikannus onnistui hyvin ja tarkasteluun saatiin suodatettua nimenomaan Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman näkökulmasta relevantteja aloitteita ja palautteita, päätettiin yhdeksi priorisointipisteytyksen tekijäksi määrittää yhteystarpeesta annetun asukaspalautteen lukumäärä.

Kullekin KUP-kohteelle luotiin puskuri 20 metrin säteellä, ja puskurin sisäpuolelle jäävien palautteiden ja aloitteiden arvioitiin koskevan kyseistä yhteystarvetta. Asukasaloiteparametrin arvot määritettiin puskurin sisään jäävien palaute- ja aloitepisteiden yhteenlasketun summan perusteella. KUP-kohteet, joista oli annettu useampi palaute, saivat asukasaloiteparametrinsa arvoksi 5. Yksittäisen palautteen saaneet kohteet saivat parametrinsa arvoksi 2. Kohteet, joiden varrelle ei palautteita tai aloitteita paikantunut, saivat parametrinsa arvoksi 0.

ASUKASKYSELYSSÄ ESITETYT YHTEYSTARPEET

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman ohjausryhmän päätöksellä asukkaiden kartalle merkitsemiä puuttuvia reittejä päätettiin käyttää yhtenä pisteytystekijänä rakentamattomien yhteystarpeiden priorisointipisteytyksessä. Asukkaiden karttapohjalle tekemät merkinnät muunnettiin paikkatieto-ohjelmalla analysoitavaan formaattiin, jonka jälkeen näitä tarkasteltiin suhteessa asiantuntija-arviona määritettyihin yhteystarpeisiin. Kyselyn vastaajien tekemiä merkintöjä koskevat avoimet vastaukset käytiin vielä manuaalisesti läpi, jotta voitiin varmistaa, että merkintä kuvaa nimenomaan puuttuvaa reittiä eikä kyseessä ollut virheellinen tai puutteellinen merkintä. Aineiston tarkastuksen jälkeen asukaskyselyssä esitetyille puuttuville reiteille luotiin kullekin 200 metrin puskuri. KUP-kohteet, jotka kulkivat linjassa näiden asukaskyselyn yhteystarpeiden kanssa, saivat parametrinsa arvoksi 10. Kohteet, joiden alueelle ei asukaskyselyn merkintää oltu tehty, saivat arvon 0.

LATUVERKKOA YHDISTÄVÄT JA LAAJENTAVAT KOHTEET

Samaan tapaan kun pisteytyksen alussa priorisoitiin ulkoiluverkkoa täydentäviä ja laajentavia kohteita, määritettiin yhdeksi pisteytyksen tekijäksi kohteen sijainti suhteessa olemassa olevaan latuverkoston. Latuverkostot ja tavoitteelliset ladut määritettiin kaupunkimittausyksikön latuaineiston ja maastotarkastusten avulla sekä konsultoimalla liikuntapalveluiden ulkoliikuntapäällikköä. Tämän jälkeen niille rakentamattomille KUP-kohteille, jotka yhdistivät toisiinsa kaksi erillistä latuverkoston osaa, annettiin pistearvoksi 5. Kohteille, jotka laajentavat olemassa olevaa latuverkosta, annettiin pistearvoksi 2. Olemassa olevan tai tavoitteelliseen latuverkoston ulkopuolelle jäävät kohteet saivat parametrinsa arvoksi 0.

KOULUJEN SAAVUTETTAVUUS

Koululle kulkeva ulkoilureittiyhteys palvelee kahta tarkoitusta. Ensinnäkin koulun oppilaat pääsevät ulkoilureittiä pitkin turvallisesti kouluun ja koulusta liikkumaan. Toiseksi iltaisin koulun pysäköintialue toimii hiihtäjien ja muiden ulkoilijoiden pysäköintialueena linkittyen näin ulkoilureittien ja ulkoilualueiden saavutettavuuteen. Täten priorisoinnin tekijäksi määritettiin kohteen sijainti suhteessa alueen kouluihin: tekijän mukaan yhteystarpeet, joiden toteuttaminen parantaa koulujen saavutettavuutta, saavat runsaammin pisteitä.

Koulureittipisteet määritettiin Espoon kaupungin WFS-rajapinnan kautta tuodun GIS:PksKoulut -aineiston avulla. Kouluille luotiin 500 metrin puskuri, jonka leikkaavat KUP-kohteet määritettiin koulureiteiksi ja niille annettiin pisteytyksessä arvoksi 5. Puskurin ulkopuolelle jäävät kohteet saivat arvon 0.

URHEILUUISTOJEN SAAVUTETTAVUUS

Espoossa on seitsemän kaupungin liikuntapalveluiden ylläpitämää liikuntapalveluiden keskittymää eli urheilupuistoa, jotka monipuolisine ulkoilu- ja urheilumahdollisuuksineen palvelevat laajaa käyttäjäryhmää. Suurin näistä keskittymistä on Leppävaaran urheilupuisto. Urheilupuistot toimivat paitsi itsessään urheilu- ja virkistyspalveluiden keskittymänä, myös pysäköintialueena jolta käsin voi suunnata lähialueen muille ulkoilureiteille. Näiden huomioiden perusteella priorisoinnin tekijäksi määritettiin kohteen sijainti suhteessa urheilupuistoihin: tekijän mukaan yhteystarpeet, joiden toteuttaminen parantaa urheilupuistojen saavutettavuutta, saavat runsaammin pisteitä.

Urheilupuistojen saavutettavuutta tutkittiin luomalla kaupungin kuudelle urheilupuistoille kullekin 500 metrin puskuri. Puskurin leikkaavat KUP-kohteet määritettiin reiteiksi urheilupuistoihin ja niille annettiin pisteytyksessä arvoksi 5. Puskurin ulkopuolelle jäävät kohteet saivat arvon 0.

RAIDELIIKENTEEN ASEMIEN SAAVUTETTAVUUS

Analyysissä tutkittiin KUP-kohteiden sijaintia suhteessa raideliikenteen asemiin eli juna- ja metroasemiin. Priorisointipisteitä annettiin sellaisille kohteille, jotka valmistuessaan parantavat raideliikenteen asemien saavutettavuutta. Kaupungin visioissa on nimittäin esitetty, että suosittujen ulkoilureittien saavutettavuutta julkisen liikenteen keinoin tulee parantaa tulevaisuudessa. Käyttäjäkyselyiden perusteella esimerkiksi Rantaraitilla liikkuvista ulkoilijoista verrattain suuri osa saapuu raitin varrelle yksityisautolla. Aseman seutujen ulkoilureitit ovat avainasemassa, mikäli halutaan edistää sitä, että ulkoilijat saapuisivat ulkoilureiteille ennen kaikkea kevyen tai julkisen liikenteen keinoin.

Raideliikenteen asemien eli juna- ja metroasemien saavutettavuutta tutkittiin luomalla asemille 100m verkostopuskuri ulkoilureittejä pitkin. Puskurin leikkaavat KUP-kohteet määritettiin reiteiksi, joita valmistuessaan parantavat asemien saavutettavuutta kevyen liikenteen väyliä pitkin ja vastaavasti reitin saavutettavuutta raideliikennettä hyödyntäen. Nämä kohteet saivat parametrin arvoksi 2. Puskurin ulkopuolelle jäävät kohteet saivat arvon 0.

LIIKUNTA- JA NUORISOLAUTAKUNNAN LAUSUNNOSSA ESITETYT KOHTEET

Liikunta- ja nuorisolautakunta on tuonut tekniselle lautakunnalle esittämässään lausunnossa esiin omat toiveensa KUP-määrärahalla toteutettavista ulkoilureittiyhteyksistä (Liikunta- ja nuorisolautakunta 4.4.2019 §20). Lausunnossa osa kohteista on eroteltu ensisijaisesti priorisoitaviksi yhteystarpeiksi ja loput toissijaisiksi toiveiksi. Kohteet ovat ennen kaikkea ulkoilureittien ympärivuotista käyttöä tukevia yhteystarpeita sekä yhteyksiä, jotka parantavat koululiikunnan olosuhteita.

Liikunta- ja nuorisolautakunnan lausunnossa esitetyt kohteet tarkastettiin työtä varten ulkoliikuntapäällikön kanssa, jonka jälkeen priorisointipisteityksen yhdeksi tekijäksi määritettiin kohteen esiintyminen ko. esityslistalla. KUP-kohteille annettiin pisteityksessä arvoksi 10, mikäli ne kuuluivat liikunta- ja nuorisolautakunnan lausunnossa mainittuihin, ensisijaisesti priorisoitaviin kohteisiin. Kohteet, jotka mainittiin lausunnossa toissijaisina prioriteetteina, saivat parametrin arvoksi 5. Kohteet, joita ei lausunnossa mainittu, saivat arvon 0.

8.2. TULOKSET JA HUOMIOITA PRIORISOINTIPISTEITYKSESTÄ

Rakentamattomien kohteiden analysoinnissa sovellettu pisteitysmenetelmä ei täysin kykene huomioimaan kaikkia uusien ulkoilureittiyhteyksien tarpeellisuuden ulottuvuuksia. Priorisointipisteityksen kärkeen nousee pääasiassa kohteita, jotka kulkevat tiiviisti asutetuilla alueilla, sillä useampi priorisointipisteityksen tekijä on kytköksissä alueen asukasmäärään (asukasaloitteita on annettu eniten tiiviisti asutetuilta alueilta, joiden läheisyyteen myös koulut, raideliikenteen asemat ja urheilupuistot keskittyvät). Kuitenkin ohjausryhmä on huomionnut, että joidenkin ulkoilureittien arvo voi perustua nimenomaan ympäröivän alueen luonnontilaisuuteen ja rauhallisuuteen. Harvaan asutuilla alueilla kulkevat kohteet saattavat jäädä vähemmille pisteille, vaikka niiden virkistysarvo tai merkitys ulkoilureittiverkoston osia yhdistävänä yhteytenä olisi hyvinkin suuri.

Toinen rakentamisjärjestyksen määrittämiseen liittyvä haaste ei johdu itse pisteitysmenetelmästä, vaan tunnistettujen yhteystarpeiden suuresta lukumäärästä. Koska uusia yhteystarpeita tunnistettiin työssä yhteensä hieman yli 200km ja 200 KUP-kohteen verran, oli myös korkeille pisteille nousevien

kohteiden lukumäärä suuri. Priorisointipisteityksessä korkeimpaan kvartiiliin lukeutuvien kohteiden tarkempi tarkastelu osoitti, että useat kohteet olivat saaneet priorisointipisteityksen pistesummaksi saman pistearvon. Koska Kotiseudun ulkoilupolut -määräraha ei riittäisi kaikkien näiden kohteiden toteuttamiseen, oli saman pistearvon saaneiden kohteiden osalta tehtävä keskinäisen tärkeysjärjestyksen määrittely.

Edellä kuvattujen menetelmällisen haasteiden vuoksi priorisointipisteitys ei suoraan määritä KUP-kohteiden tavoitteellista rakentamisjärjestystä, vaan toimii sitä ohjaavana tekijänä. Priorisointipisteityksen tueksi ohjausryhmä päätti toteuttaa ulkoilureittiyhteyksille hankekokonaisuuksien määrittelyn, joka kuvataan tarkemmin seuraavassa kappaleessa.

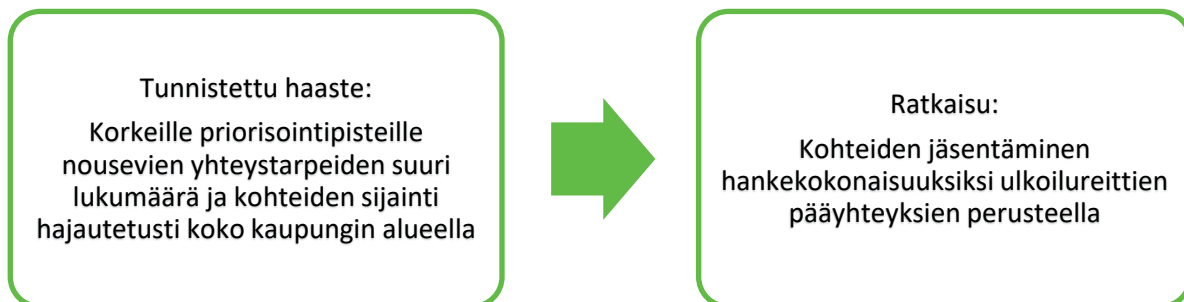
Kartta 7 Priorisointipisteityksen tulokset kartalla: luokittelu kvartiileittain

9. ULKOILUREITTIIEN PÄÄYHTEYKSIEN JA HANKEKOKONAISUUKSIEN MÄÄRITTELY

Kotiseudun ulkoilupolut -määrärahalla pyritään ohjelman tavoitteiden mukaisesti toteuttamaan ulkoilureittiyhteyksiä niin, että ulkoilureittien verkosto kehittyy seuraavan kymmenvuotiskauden aikana mahdollisimman toimivaksi ja yhtenäiseksi. Työssä tehtävän ohjelmoinnin tavoitteena on edesauttaa sitä, ettei uusia yhteystarpeita toteuteta hajautetusti ympäri kaupunkia, vaan kohteet rakentuisivat vaiheistetuksi järkeviksi kokonaisuuksiksi.

Jotta Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman puitteissa tapahtuva ulkoilureittien toteuttaminen edistäisi edellä kuvatun tavoitteen täyttymistä, päätettiin työn yhteydessä määrittellä ulkoilureittien nykytilaan ja tunnistettuihin uusiin yhteystarpeisiin perustuvat ulkoilureittien pääyhteydet. Määritetyt pääyhteydet havainnollistavat ulkoilureittiverkoston tärkeimpiä yhteyksiä koko kaupungin mittakaavassa, minkä lisäksi niitä hyödynnetään KUP-kohteiden tavoitteellisten rakentamisuosien määrittelyssä.

9.1. ULKOILUREITTIIEN PÄÄYHTEYKSIEN TUNNISTAMINEN

Ulkoilureittien pääyhteyksiä on aiemmin luonnosteltu erinäisten alueellisten visioiden yhteydessä (esim. Viherkudelman – Espoon siniviherrakenne 2050, Espoonlahden virkistysvisio 2050, POKE visio 2050). Koko kaupungin ulkoilureittiverkoston kattavaa, yhtenäistä määrittelyä ei kuitenkaan ole tehty.

Ennen itse reittien tunnistamista ohjausryhmä määritteli ulkoilureittien pääyhteyksien käsitteen seuraavasti:

Ulkoilureittien pääyhteys on ensisijaisesti viheralueella kulkeva, erityisesti ulkoilua ja kuntoilua sekä kevyen liikenteen yhteyksiä palveleva yhteyskäytävä. Pääyhteydet ovat ulkoilureittiverkoston tukiranka ja ne havainnollistavat tärkeimpiä ulkoilureittiyhteyksiä koko kunnan tasoisessa

tarkastelussa. Pääyhteydet yhdistävät kunnan sisäisiä merkittäviä ulkoilualueita ja/tai useammassa kunnassa sijaitsevia laajoja virkistysalueita toisiinsa. Yhteyden varrella voi olla sekä olemassa olevia reittejä että tunnistettuja uusia yhteystarpeita.

Pääyhteyksien määrittelyssä lähtöaineistoina käytettiin sekä KUP-aineistoa että KUP-aineiston koostamisessa hyödynnettyjä lähtötietoja. Lisäksi kommentteja pyydettiin ohjausryhmän jäsenten ohella yleis- ja asemakaavayksikköjen kaavoittajilta.

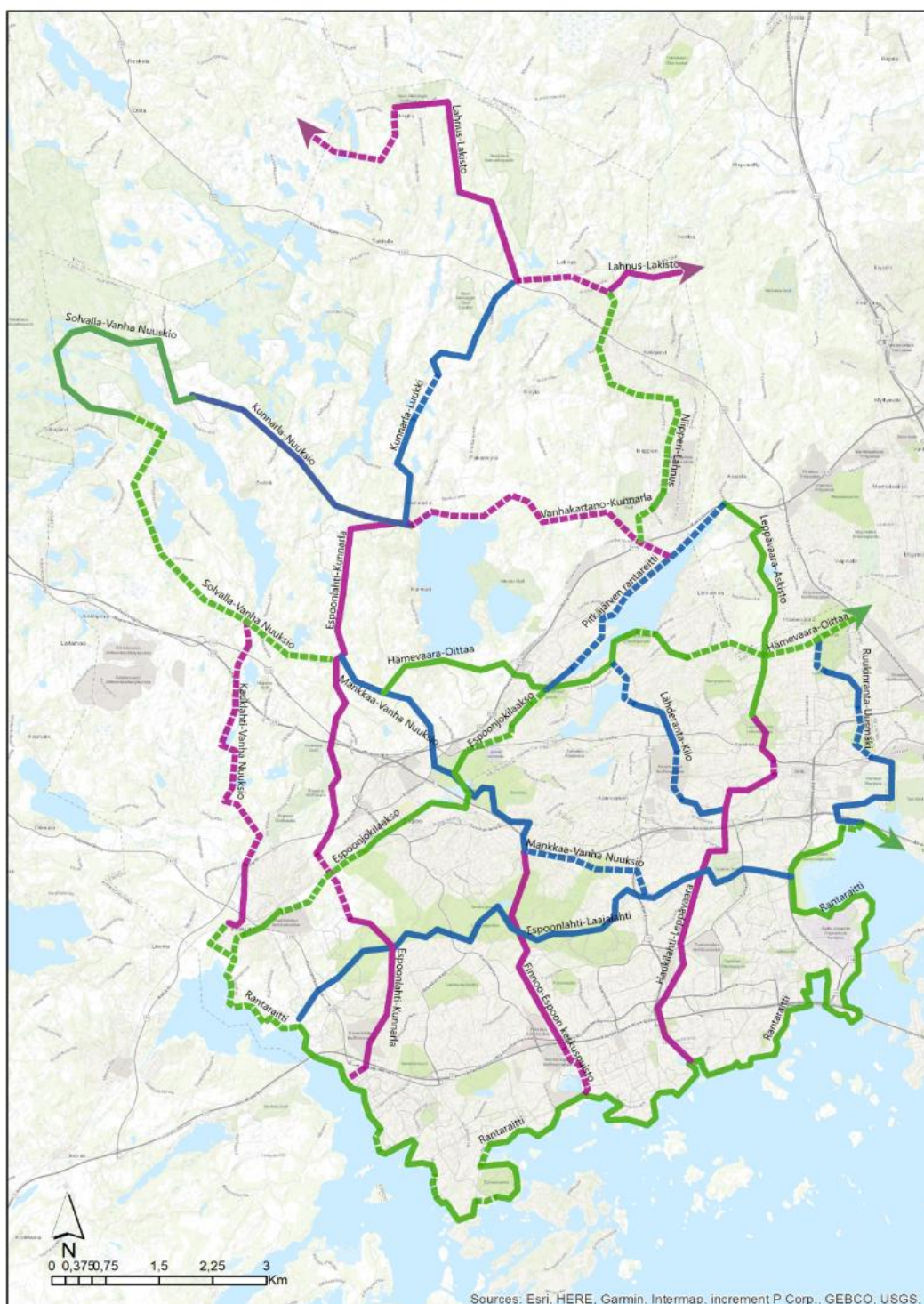
Pääyhteyksien tunnistamisessa ja niiden määrittelyssä käytettiin seuraavia kriteereitä:

- Yhteys on linjassa maakuntakaavassa ja yleiskaavassa esitettyjen ulkoilureittiyhteyksien kanssa ja sen hahmottelussa on otettu huomioon myös aiemmat ulkoilua ja virkistystä koskevat alueelliset visiot ja suunnitelmat.
- Yhteys tukeutuu ensisijaisesti Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa määriteltyyn, olemassa olevaan ulkoilureittien verkostoon.
- Kohdassa, jossa olemassa olevaa ulkoilureittia ei ole, yhteys tukeutuu Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa tunnistettuihin uusiin yhteystarpeisiin.
- Yhteys on mahdollisimman selkeä ja suoraviivainen.
- Yhteys ei palvele ainoastaan alueiden sisäisiä, vaan ennen kaikkea alueiden välisiä yhteystarpeita.

9.2. ULKOILUREITTIEN PÄÄYHTEYDET

Ulkoilureittien pääyhteyksiä tunnistettiin yhteensä 19kpl, kaikkiaan noin kahdensadan kilometrin verran. Yhteydet jäsenettiin nykytilansa perusteella luokkiin ”toimiva yhteys” sekä ”yhteystarve”. Lisäksi tunnistettiin latureittien pääyhteydet, joille tehtiin vastaava luokittelu yhteyden nykytilan perusteella. Toimivaa yhteyttä oli yhteensä noin 135km, yhteystarpeita noin 65km.

Kartta 8 Tunnistetut ulkoilureittien päätyhdet 2019

Ulkoilureittien päätyhdet

	Toimiva yhteys		Yhteystarve
			
			

ESPOONJOKILAAKSO

PITUUS 10,7KM, VALMIUSASTE 35 %

KUVAUS: Poikittainen yhteys Rantaraitilta Pitkäjärvelle

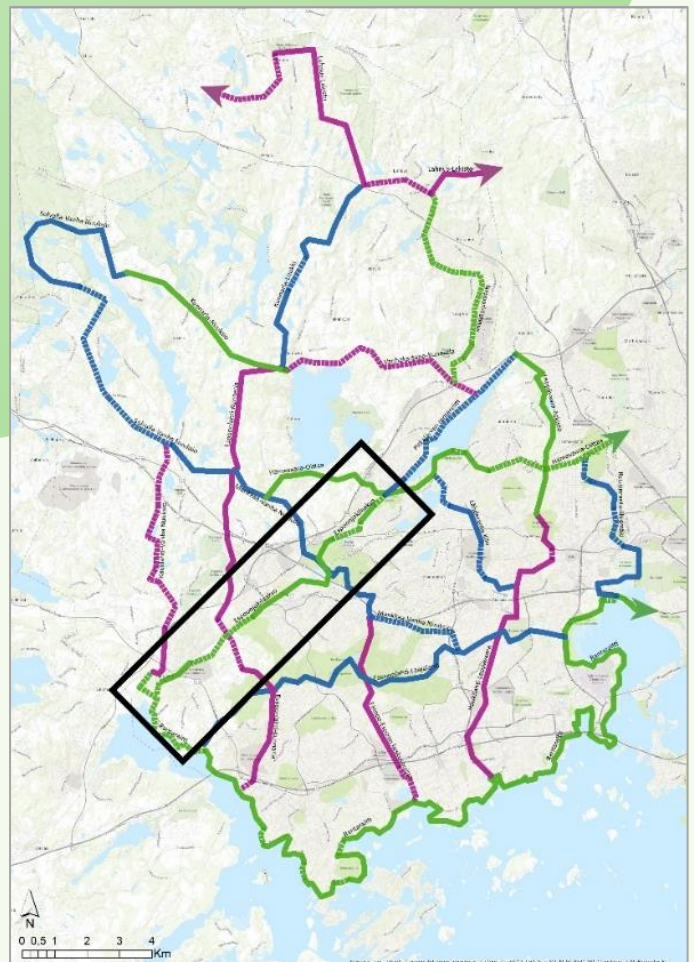
Espoon Pitkäjärveltä Espoonlahteen ulottuva Espoonjokilaakso on kulttuurihistorian, luonnonmaiseman ja virkistyksen kannalta sekä paikallisesti että seudullisesti merkittävä, yhtenäinen viheralue. Se muodostaa tärkeän ekologisen yhteyden peltojen ja kaupunkirakenteen keskellä. Espoonjokilaakson väylä kulkee alueella, joka on määritelty sekä maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi että valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Kotiseudun ulkoilupolot -ohjelmassa esitettävä Espoonjokilaakson pääväylä korostaa Espoonjokilaakson esiselvityksen mukaista tavoitetta kehittää jokilaaksoa merkittävänä ulkoiluväylänä ja vahvistaa vireillä olevassa Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavassa esitettyjen ulkoilureittiyhteyksien tarvetta. Espoonjokilaakson pääväylän merkitys tulee korostumaan, kun Kaukalahden aseman eteläpuolisille teollisuus- ja varastorakennusten alueille ja Kaupunginkallionrinteen alueelle valmistuu uusia asuinkerrostaloalueita. Yhteys on asukkaiden toivoma, ja sillä on suuri kehityspotentiaali rakentua Rantaraitin kaltaiseksi, tunnistetuksi ja yhtenäiseksi ulkoilureitiksi. Reitin toteuttaminen toimivana kokonaisuutena on tärkeää, jotta se palvelee käyttäjiä ja jotta sen arvo ymmärretään. Espoonjokilaaksosta tulee kehittää selvästi jäsentynyt, eri osuuksilla luontaisiin lähtökohtiin ja ominaislaatuun tukeutuva kokonaisuus.

Espoonjokilaakson väylä jatkuu edelleen koilliseen Pitkäjärven eteläpäästä alkavalle, Vantaan rajan yli jatkuvalla Pitkäjärven ulkoiluväylälle. Nämä kaksi ulkoiluväylää muodostavat yhtenäisen, läpi Espoon kulkevan poikittaisen ulkoilureittiyhteyden, jollainen nykyhetkellä Espoosta puuttuu. Tämän laajan, luontaisten viheraksien ja jokilaakson jäsentäminen ja ulkoilureittisuuksien suunnittelu toteutetaan huomioiden alueen kaupunkikuvalliset ja ekologiset olosuhteet ja erityispiirteet. Maisemarakenne ja laaksotilan visuaalinen säilyminen otetaan korostetusti huomioon.

HAASTEET: Paljon kaavoittamattomia alueita, maanomistus saattaa paikon edellyttää ulkoilureittimitoitusta. Maaperän rakennettavuus ja tulvariski aiheuttavat haasteita reittien toteutukselle. Reittien suunnittelussa tulee huomioida alueen luontoarvot sekä kulttuurihistoriallisesti arvokas jokimaisema. Radan yli- ja alikulut haastavia ja kalliita toteuttaa, niiden toteutus on syytä ajoittaa kaupunkiradan toteutuksen yhteyteen, jonka eteneminen on kuitenkin epävarmaa.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on työssä tunnistettu 6 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty kymmeneksi KUP-kohteeksi. Kohteista 5 km on uutta ulkoilureittijä ja 1 km koskee nykyisen yhteyden laajennusta rinnakkaisreitiksi. Tunnistetuista kohteista priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin lukeutui 4 kpl. Lisäksi väylän varrella on runsaasti tunnistettuja liitäntäyhteyksiä.

ESPOONLAHTI–KUNNARLA**PITUUS 15,3 KM, VALMIUSASTE 85 %****KUVAUS:** Pitkittäinen yhteys Rantaraitilta Espoon keskuspuiston kautta Nuuksioon

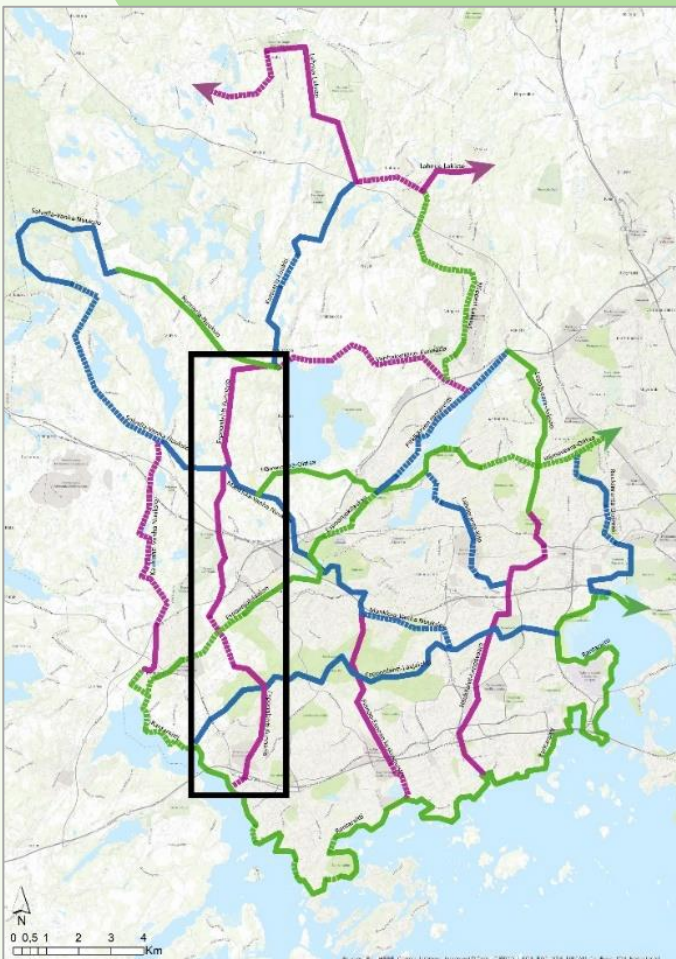
Esponlahti–Kunnarla-väylä kulkee Länsimetron tulevalta pääteyppäksiltä Kivenlahdesta koilliseen, Espoon keskuspuiston läntisen osan ja Gumbölen läpi kohti Nuuksion ulkoilualueita. Yhteys on luontoarvoiltaan merkittävä, sillä se on käytännössä ainoa toimiva ekologinen yhteys Espoon keskuspuiston ja Pohjois-Espoon laajojen viheralueiden välillä. Yhteyden huolellisen suunnittelun tarve tulee korostumaan, kun Espoonlahden ja Kivenlahden metroasemat aloittavat toimintansa, Kaukalahden alue kehittyä ja alueen reittien käyttäjämäärät kasvavat. Ulkoilijat tulee pääulkoilureittien suunnittelulla ohjata kulkemaan niin, etteivät väylän varrella tunnistetut luontoarvot vaarannu.

Esponlahti–Kunnarla -väylän olemassa olevat osuudet ovat omina lyhyinä osuuksinaan toimivia, mutta väylän keskivaiheilta puuttuva rakentamaton osuus estää yhteyden käytön. Junaradan yli- tai alikulun toteuttaminen Vanhan Vanttilantien kohdalla on sekä ulkoilureittiyhteyden toimivuuden että ekologisen yhteyden turvaamisen kannalta välttämätöntä. Nykytilanteessa Kaukalahden ja Kaupunginkallion välillä on noin kolmen kilometrin osuus, jonka varrella ei ole yhtään radan ylitys- tai alituspaikkaa.

Väylän varrelta on tunnistettu rinnakkaisen yhteyden tarve osuudella Tillinmäki–Nuukio. Keskuspuiston alueella kulkevat rinnakkaisreitit on jo joko toteutettu tai toteutetaan 2019–2020 aikana. Latureitin kannalta toimimaton osuus on nykyhetkellä paitsi puuttuva radan yli- tai alikulku, myös yhteys Gumbölen kartanon kohdalta pohjoiseen. Turunväylän alikulku on niin kapea, ettei siihen mahdu toteuttamaan rinnakkain kulkevia yhteyksiä, ja Nupurintien yli- tai alikulku puuttuu.

HAASTEET: Yhteyden kannalta kriittisin puuttuva osuus on vaikeasti toteutettava ali- tai ylikulku radan yli. Hanke on mahdollisesti toteutettava kaupunkiradan yhteydessä tai muilla määrärahoilla. Yhteyden luontoarvot, kuten ekologisen yhteyden jatkuvuus Näkinmetsän molemmin puolin, tulee tunnistaa ja huomioida tulevassa suunnittelussa ja rakentamisessa.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on työssä tunnistettu 4 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella ja sennetty seitsemäksi KUP-kohteeksi. Kohteista 1 km koskee nykyisen yhteyden laajennusta rinnakkaisreitiksi ja 3 km on uutta ulkoilureittiä. Tunnistetuista kohteista kaksi lukeutuu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

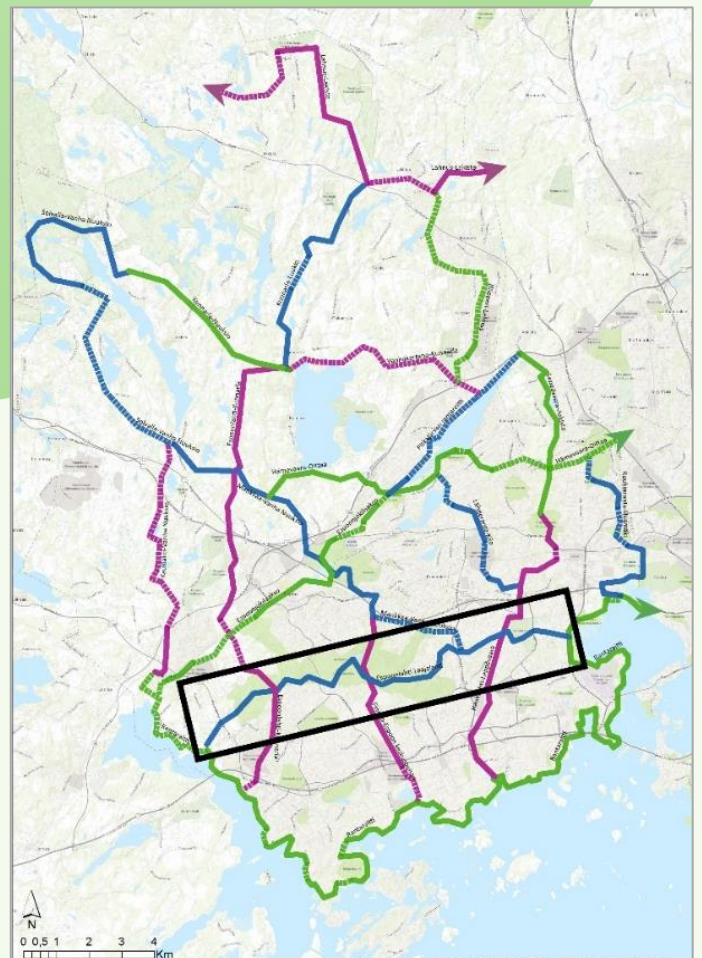
ESPOONLAHTI-LAAJALAHTI**PITUUS 14 KM, VALMIUSASTE 100 %****KUVAUS:** Poikittainen keskuspuiston läpi kulkeva yhteys sisämaassa.

Esponlahti–Laajalahti-väylä on sisämaan yhteys, joka ulottuu Rantaraitin Esponlahden länsipäästä sen itäiseen päähän Laajalahteen. Yhteys kulkee läpi Espon keskuspuiston, joka on kaupungin toiseksi suurin yhtenäinen ulkoilualue ja ekologisesti tärkeä yhteys mereltä Nuuksion järviylängölle asti. Keskuspuiston halkaisee kahtia Finnoontie jakaen puiston itäiseen ja läntiseen osaan. Esponlahti–Laajalahti-väylän varrella kulkevat reitit ovat tärkeitä yhteyksiä niin jalan, pyörällä kuin suksilla liikkujille. Keskuspuiston osuus Malminmetsän ja Harmaakallion välillä on noin 6 km matkalta toteutettu rinnakkaisena yhteytenä eli latureitille ja talvikunnossapidettävälle väylälle on osoitettu omat väylät. Rinnakkaisen yhteyden tarve on tunnistettu jatkuvaksi myös Henttaalta Mankkaan läpi Turvesuolle, mutta yhteysvälin jyrkkien maastonmuotojen ja tiiviin rakentamisen vuoksi olemassa olevan reitin laajentaminen seuraavan kymmenvuotiskauden aikana ei ole realistista.

Keskuspuistoon on viimeisten vuosien aikana toteutettu useita uusia reittejä ja rinnakkaisia yhteyksiä. Kotiseudun ulkoilupolun -ohjelman yhteydessä teetetystä asukaskyselystä nousee esiin kaupunkilaisten toive siitä, että puistoon jätettäisiin myös rakentamattomia alueita ja luonnonmukaisia polkuja. Tämä toive pyritään huomioimaan rakentamishjelmassa.

HAASTEET: Kehäteiden ja muiden suurempien teiden ylitykset haasteellisia. Yhteys on paikoin vaikeasti hahmotettava, sillä se ei kulje suoraviivaisesti.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Tunnistettu rinnakkaisen yhteyden tarve välillä Henttaa–Turvesuo, joka on jäsennetty KUP-kohteeksi. Poikittainen yhteys tulisi identifioida ja viitoittaa selkeästi sen löydettävyyden ja käytettävyyden parantamiseksi.

FINNOO-ESPOON KESKUSPUISTO

PITUUS 6,3 KM, VALMIUSASTE 80 %

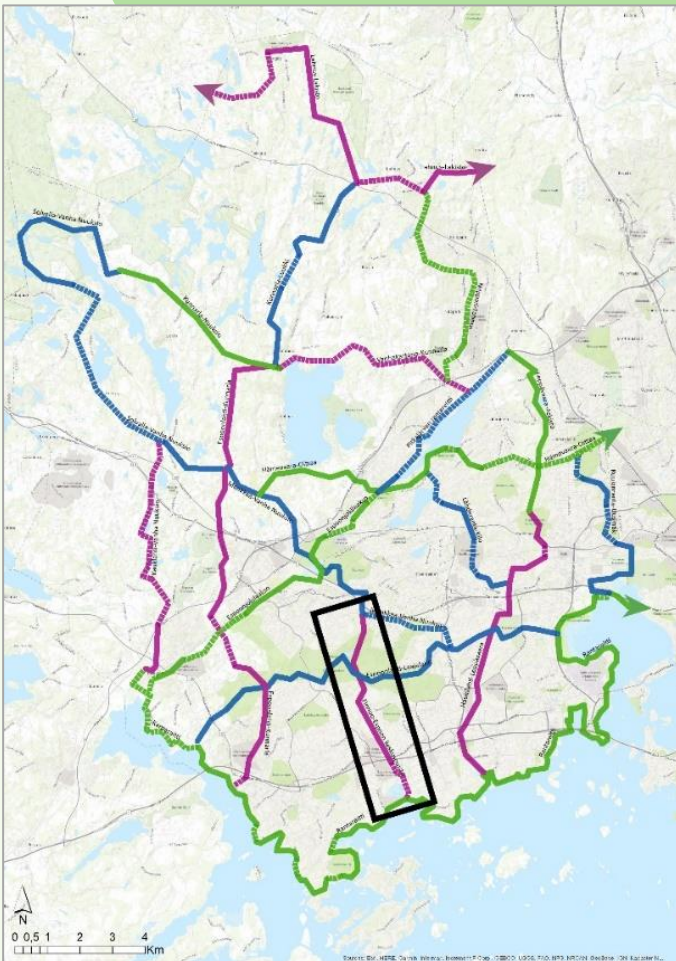
KUVAUS: Pitkittäinen yhteys Rantaraitilta Espoon keskuspuistoon.

Finnoo–Espoon keskuspuisto -väylä on tärkeä viheryhteys Rantaraitin ja Espoon keskuspuiston välillä. Yhteyden merkitys tulee lähivuosina korostumaan entisestään, kun Finnoon alueelle rakentuu uusi aluekeskus metro-, asuin-, työpaikka- ja palvelukortteleineen sekä virkistysalueineen ja ulkoilureittien käyttäjämäärät kasvavat. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty Finnoo-keskuspuisto -yhteys vahvistaa alueen yleis- ja asemakaavoissa esitettyjä ulkoilureittiyhteyksiä ja korostaa yhteyden asemaa porttina Rantaraitilta Espoon keskuspuistoon. Reitin toteuttaminen toimivana kokonaisuutena on tärkeää, jotta se palvelee käyttäjiä ja jotta sen arvo pääväylänä Rantaraitin ja Espoon keskuspuiston välillä ymmärretään.

Alueen luontoarvot on huomioitu ulkoiluväylän suunnittelussa siten, että pääulkoilureitit kulkevat nykyistä etäämmällä lintualtaasta. Koiranulkoiluttajat, pyöräilijät, lenkkeilijät ja muu läpikulkuliikenne pyritään ohjaamaan pois luontopolulta. Pääulkoilureittien viereen perustetaan talvisin latuyhteys niin, että sekä Matinkylän että Finnoon keskuksen asemakaava-alueen kautta pääsee talvisin latua pitkin keskuspuistoon. Latujen linjauksessa otetaan huomioon alueen eteläosassa sijaitsevat koulut.

HAASTEET: Geoteknisten reunaehtojen vuoksi ulkoilureittiyhteys voi olla työläs toteuttaa. Rakentaminen on syytä sovittaa yhteen muun kaavarakentamisen kanssa. Yhteyden valmistuttua on syytä huomioida myös sen rakentamattomat liitnytäyhteydet Hannuksen, Tiistinmäen, Eestinmalmin ja Friisilän suunnilta.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on työssä tunnistettu 3 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty seitsemäksi KUP-kohteeksi. Näistä kohteista priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiliin lukeutui 3 kpl. Lisäksi väylän varrella on tunnistettuja liitnytäyhteyksiä.

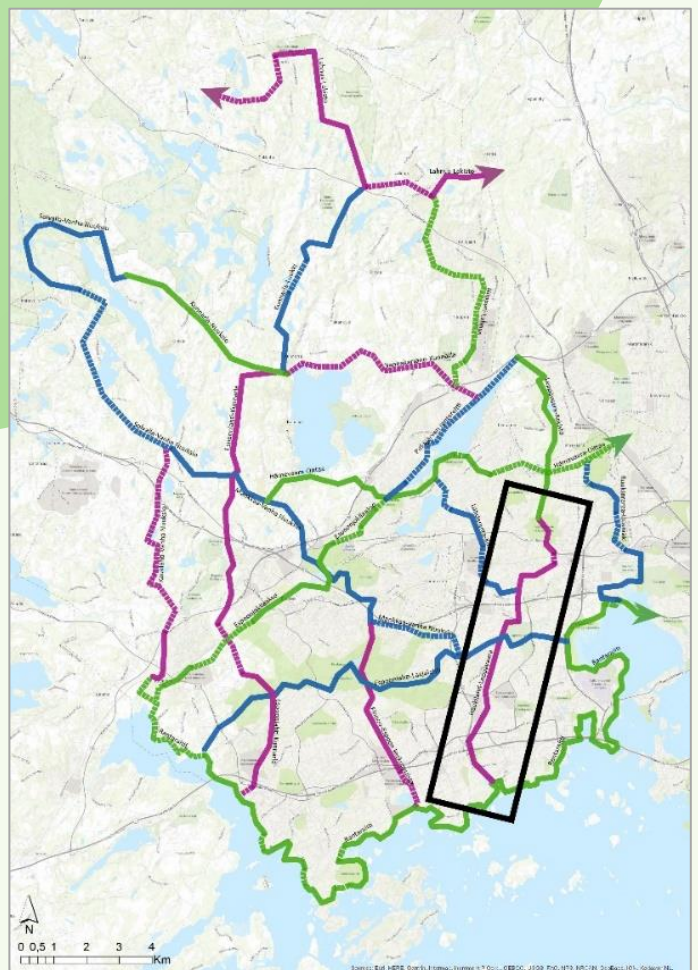

HAUKILAHTI-LEPPÄVAARA**PITUUS 10 KM, VALMIUSASTE 95 %****KUVAUS:** Pitkittäinen yhteys Rantaraitilta Tapiolaan ja Leppävaaraan

Gräsanojaa myötäilevä, Rantaraitilta Leppävaaran ulkoilualueille kulkeva väylä on tärkeä viherkäytävä tiivistyvässä kaupunkirakenteessa. Yhteys on pääosin olemassa ja toimiva, joskin paikoin vaikeasti hahmottava, sillä reitti ei ole täysin suoraviivainen ja kulkee osin tieverkossa. Talviaikaan Turunväylän yli Turvesolmun kohdalla kulkeva kevyen liikenteen silta tehdään laduksi, jolloin muut käyttäjät joutuvat kiertoreitille Turveradantielle. Pahin katkeamiskohta yhteysväylällä on juuri ennen Leppävaaraa, sillä junaradan kunnollinen yli- tai alikulku puuttuu. Nykyinen alikulku on erittäin kapea, jonka vuoksi pyöräily on jouduttu sen kohdalla turvallisuussyistä kieltämään.

HAASTEET: Puuttuva osuus on vaikeasti toteutettava ali- tai ylikulku junaradan kohdalla. Toteutettava kaupunkiradan suunnittelun ja rakentamisen yhteydessä. Gräsanojan kunnostustoimenpiteet: yleissuunnitelma valmistuu vuoden 2019 aikana. Gräsanojaan liittyvänä haasteena tulvariski sekä alueen luontoarvot.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on työssä tunnistettu yhteystarve junaradan kohdalla. Yhteys tulisi identifioida ja viitoittaa selkeästi sen löydettävyyden ja käytettävyyden parantamiseksi. Kohde lukeutuu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

HÄMEVAARA-OITTA**PITUUS 12,4 KM, VALMIUSASTE 75 %****KUVAUS:** Lintuvaarasta Oittaan ulkoilualueelle kulkeva poikittainen yhteys

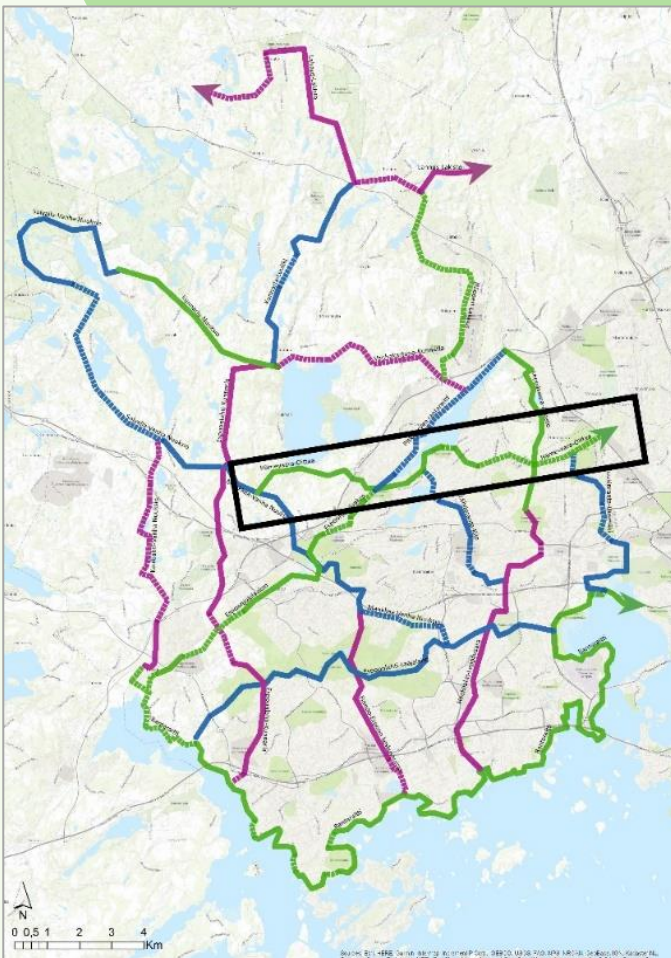
Hämevaara–Oittaa-väylä yhdistää toisiinsa kolme tärkeää ulkoilualuetta: Leppävaaran urheilupuiston, Lähderannan urheilupuiston sekä Oittaan ulkoilualan. Väylän olemassa olevat osuudet kulkevat osin viheralueella ja osin katuverkon yhteydessä. Hämevaara–Oittaa-väylän puuttuvat osuudet sijoittuvat pääasiassa Lintuvaaran ja Laaksolahden alueille. Lintuvaarassa ja edelleen Uusmäessä yhteys liittyy Vantaan puolella kulkeviin ulkoilureitteihin, Laaksolahdessa rakentamattomat yhteydet kulkevat tiiviisti rakennetun pientaloalueen lomassa. Laaksolahden alueella tunnistetut yhteystarpeet palvelevat paitsi ulkoilijoita, myös alueen koululaisia tarjoten heille turvallisemman yhteyden mm. Leppävaaran ulkoilualueille.

Yhteystarpeen suunnittelussa ja toteutuksessa tulee ottaa huomioon alueen luontoarvot, kuten Gubbmossenin luonnonsuojelualue kaupunkien rajalla. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty yhteystarve kulkee luonnonsuojelualueen pohjoispuolella sijoittuen kokonaan Vantaan kaupungin alueelle. Kyseinen yhteys on esitetty Vantaan ulkoilureittien yleissuunnitelmassa.

Väylän varrelta on tunnistettu rinnakkaisen yhteyden tarve, mutta toimivan latereitin toteuttaminen Laaksolahden alueen tiiviiseen kaupunkirakenteeseen edellyttää useiden yli- tai alikulkujen rakentamista.

HAASTEET: Träskändan puiston kohdalla vaikeasti hahmotettava, mutkitteluva yhteys. Lippajärven haasteena maasto-olosuhteet ja maanomistus sekä alueen luontoarvot. Yhteys kulkee osin Vantaan rajalla ja luontoarvoiltaan arvokkaalla maalla. Uusmäen ja Muuttolinnunmäen yhteyksien osalta on tarpeen odottaa alueen muun infran lopullista linjauspäätöstä.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 9 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty yhdeksäksi KUP-kohteeksi. Kohteista 4,5 km koskee nykyisen yhteyden laajennusta rinnakkaisreitiksi ja 4,5 km on uutta ulkoilureittiä. Tunnistetuista kohteista neljä lukeutuu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

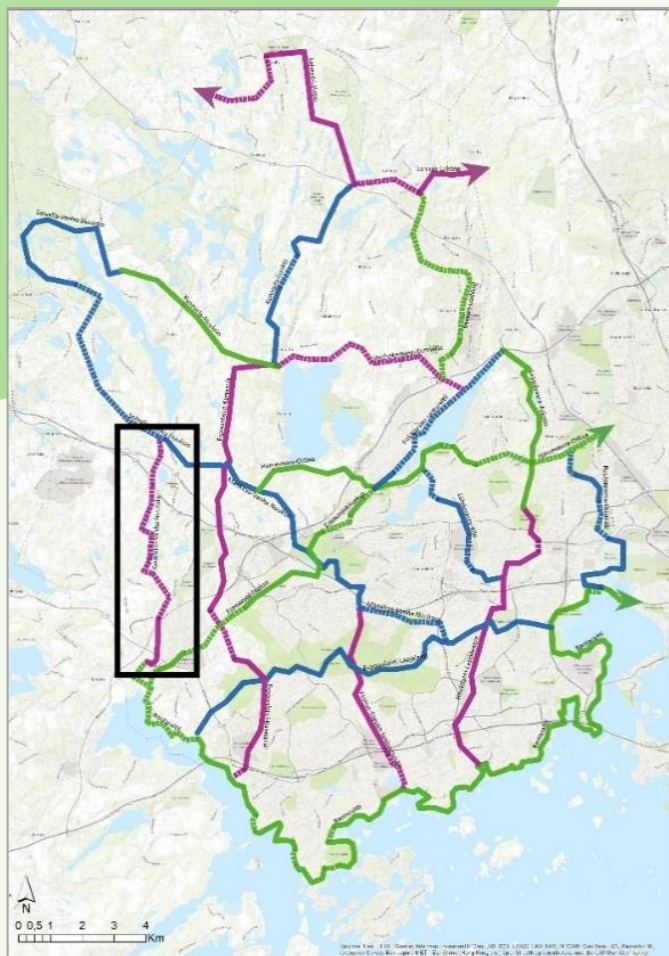

KAUKLAHTI-VANHA-NUUKSIO**PITUUS 8,1 KM, VALMIUSASTE 20 %****KUVAUS:** Pitkittäinen yhteys Rantaraitilta ja Kauklahdesta Nuuksioon.

Pääasiassa harvaan asutulla alueella kulkeva yhteys, jonka tarve korostuu Nupurinkallion alueen rakentumisen ja Kauklahden kehittymisen myötä. Tällä hetkellä Espoon läntisellä reunalla ei kulje yhtään yhtenäistä, toimivaa ulkoilureittiyhteyttä. Olemassa olevat yhteydet kiertävät Gumbölen kautta ja kulkevat pääosin katuverkossa.

HAASTEET: Yhteys on alkutekijöissä ja kulkee lähes kokonaan yksityisellä, kaavoittamattomalla maa-alueella.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on työssä tunnistettu 8km verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty viideksi KUP-kohteeksi. Näistä kohteista yksikään ei lukeutunut priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

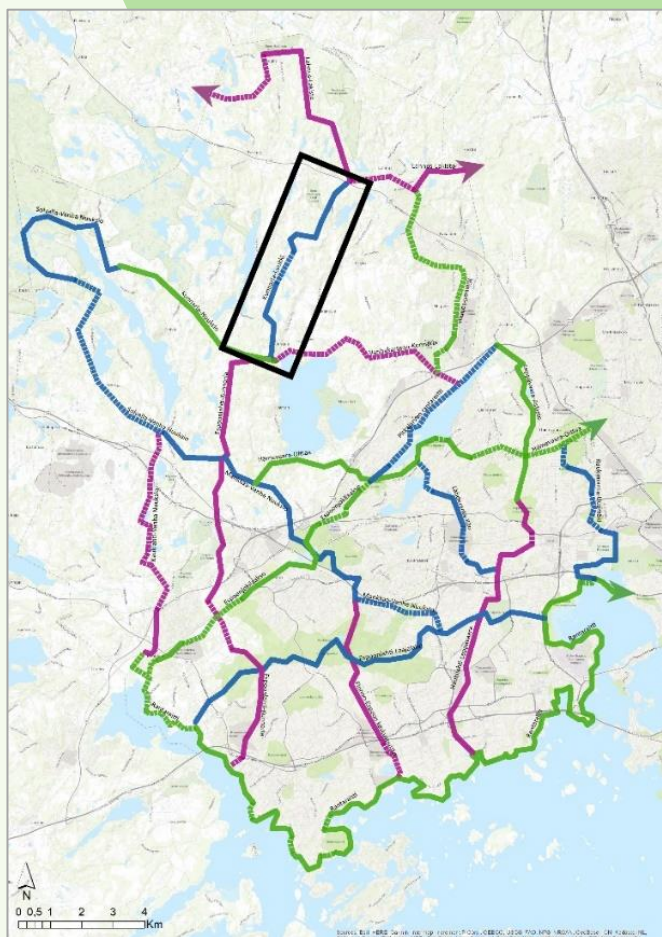
KUNNARLA-LUUKKI**PITUUS 6,9 KM, VALMIUSASTE 0 % (85 %)****KUVAUS:** Pitkittäinen yhteys Pirttimäen ulkoilualueilta Luukkiin

Kunnarla–Luukki-väylä on metsäinen, luonnonsuojelualueiden ympäröimä yhteys, joka yhdistää toisiinsa Pirttimäen ja Luukin ulkoilualueet. Väylä on jatkumoa eteläisemmästä Espoosta Bodominjärven länsipuolelle kulkeville ulkoiluväylille ja osa neljän kunnan alueella kulkevaa, 110 km pitkää Reitti 2000 -ulkoilureittiä. Yhteys kulkee pääosin vanhoja metsäautoteitä ja kärrypolkuja pitkin, mutta sen keskivaiheilla on huomattavasti vaikeakulkuisempi polkuosuus. Kunnarla–Luukki-väylä on tällä hetkellä alueen ainoa pitkittäinen reitti, joka ei kulje katuverkossa. Vaihtoehtoiset, ajoradalla kulkevat pohjois-eteläsuuntaiset yhteydet kulkevat lännessä Velskolantietä ja Snettansintietä idässä. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa yhteyden esittämisellä korostetaan sen merkitystä yhtenä pohjoisen Espoon pääulkoiluväylästä ja halutaan huomioida, että Reitti 2000 pysyy jatkossakin yhtenäisenä, toimivana ulkoilureittikonaisuutena.

Nykyisellään väylää ei voida luokitella ulkoilureitiksi, sillä se ei täytä tässä ohjelmassa määritellyn ulkoilureitti-käsitteen kriteereitä. Näin ollen väylän valmiusaste on nolla. Kuitenkin 85 % väylän varrella olevista osuuksista on sellaisia, että niillä pääsee etenemään sujuvasti.

HAASTEET: Väylä kulkee luonnonsuojelualueella

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 7 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty viideksi KUP-kohteeksi. Tunnistetut kohteet eivät lukeudu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

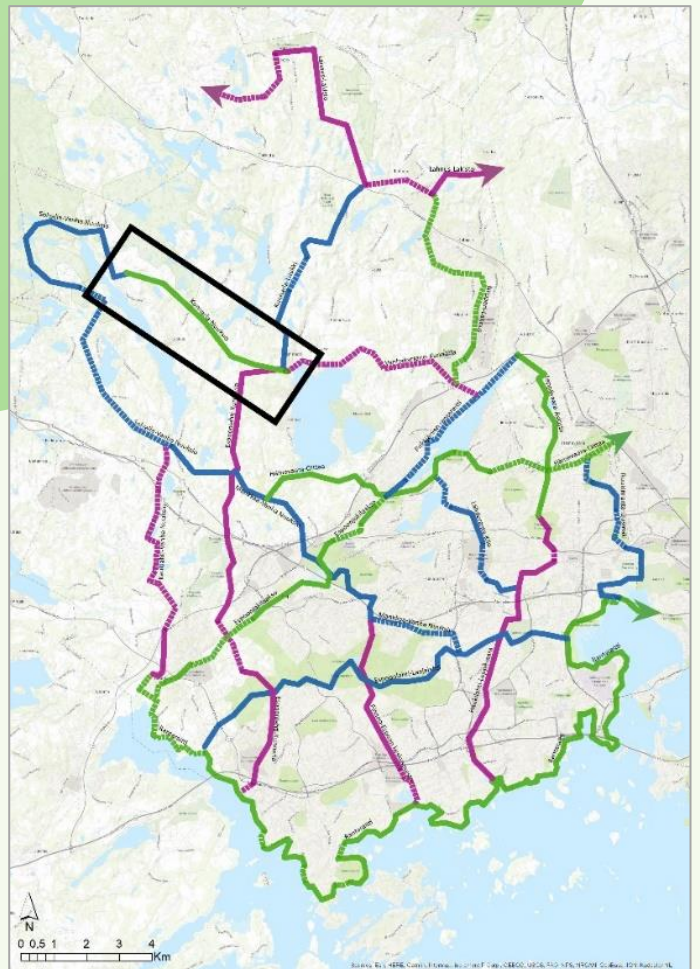

KUNNARLA–NUUKSIO**PITUUS 6 KM, VALMIUSASTE 100 %****KUVAUS:** Poikittainen Solvallon ja Pirttimäen ulkoilualueita yhdistävä väylä

Kunnarla–Nuuksio-väylä kulkee Pirttimäen luonnonsuojelualueilta kohti Nuuksion kansallispuistoa päättyen Solvallassa luontokeskus Haltian tuntumaan. Yhteys on hyvin mäkinen, mutta nykyisellään toimiva. Se on myös osa neljän kunnan alueella kulkevaa Reitti 2000 -ulkoilureittiä. Talvisin yhteys tehdään lumitilanteen salliessa laduksi. Kotiseudun ulkoilupolun ohjelmassa yhteyden esittämisellä korostetaan sen merkitystä yhtenä pohjoisen Espoon pääulkoiluväylistä ja vahvistetaan yleiskaavassa esitetyn ulkoilureittiyhteyden tarve myös jatkossa.

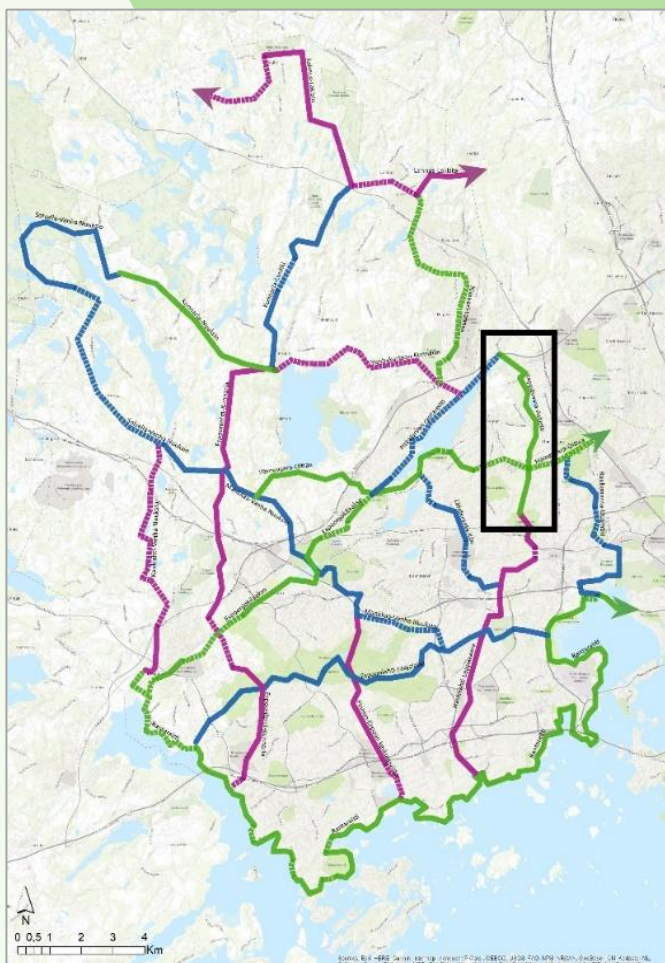
TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Ei tunnistettu uusia yhteystarpeita.

:

LEPPÄVAARA–ASKISTO**PITUUS 5,7 KM, VALMIUSASTE 100 %****KUVAUS:** Pitkittäinen yhteys Leppävaaran ulkoilualueilta Pitkäjärvelle

Leppävaara–Askisto-väylä kulkee Leppävaaran urheilupuistosta Äijäniityn peltoja pitkin pohjoiseen jatkuen Kehä III saakka. Väylä kulkee pääosin Vantaan alueella lukuun ottamatta sen eteläistä Leppävaaran osuutta. Leppävaara–Askisto-yhteyden esittäminen Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa korostaa sen merkittävyyttä seudullisena ulkoiluväylänä. Yhteys on nykyhetkellä ainoa toimiva, pitkittäinen ulkoilureittiyhteys Vihdintien ja Bodomjärven välisellä alueella, ja sen merkitys tulee korostumaan entisestään vireillä olevissa asemakaavoissa esitetyn uuden asuinrakentamisen myötä.

HAASTEET: Yhteyden jatkuvuus sen pohjoisessa päässä.**TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET:** Ei tunnistettuja uusia yhteystarpeita.

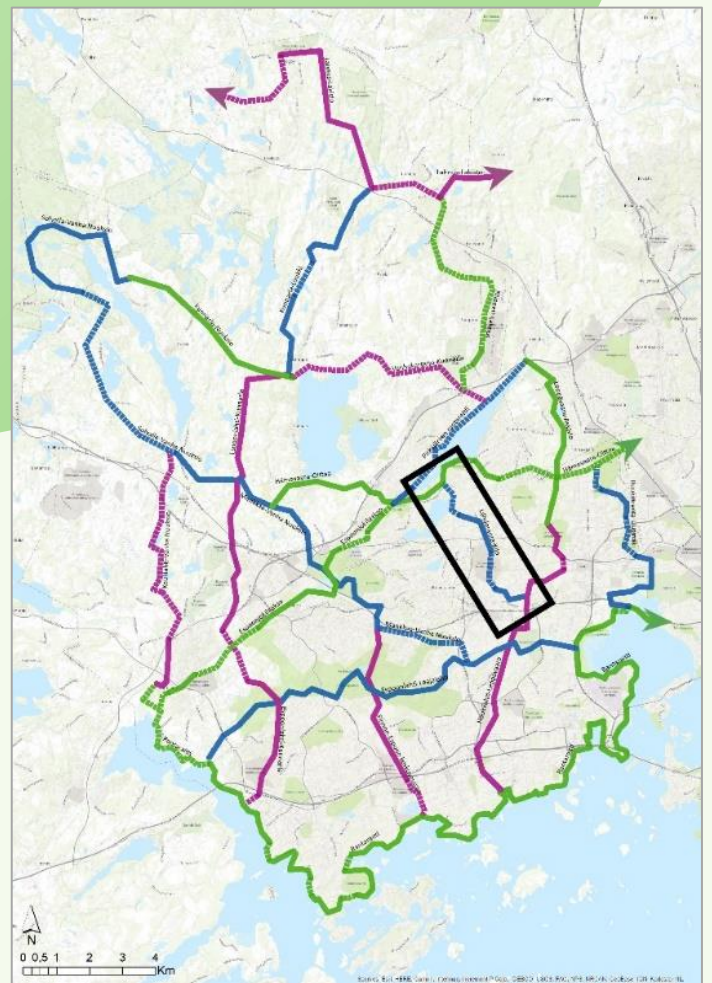
LÄHDERANTA-KILO**PITUUS 5,1 KM, VALMIUSASTE 55 %****KUVAUS:** Pitkittäinen yhteys Turunväylältä Lippajärvelle ja Pitkäjärvelle

Teollisuus- ja logistiikkatoiminnot ovat siirtymässä pois Keran alueelta ja aluetta kehitetään monipuoliseksi ja tiiviiksi kaupunkiympäristöksi. Virkistysalueyhteydet Keran alueelta laajoille viheralueille ovat kuitenkin heikot. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty Lähderanta-Kilo-yhteyden tarve korostuu asuinalueen rakentumisen myötä. Se vahvistaa Keran kaavarungossa ja Keran osayleiskaavassa esitettyjä alueen poikki kulkevia ulkoilureittiyhteyksiä kohti kaakkoa ja Tapiolan urheilupuistoa sekä kohti luodetta ja Laaksoalahden urheilupuistoa. Lisäksi se vahvistaa pitkän aikavälin tavoitetta Lippajärveä kiertävän rantapolun vaiheittaisesta toteuttamisesta. Lippajärven kierto on Kotiseudun ulkoilupolut -asukaskyselyn perusteella asukkaiden toivoma ulkoilureittiyhteys.

Lähderanta -Kilo yhteydet kulkevat osittain tukeutuen asemakaavoitettuihin viheralueisiin ja osittain katuja pitkin, mutta viestivät myös toivetta uusista viheralueista ja ulkoilureiteistä alueiden maankäytön mahdollisesti kehittyessä.

HAASTEET: Karapellontien pohjoispuolella reitti kulkee pääosin katuverkossa ja vaihtaa kahteen otteeseen tien puolta. Yhteys on näiltä osin vaikeasti hahmotettava. Lippajärven osuus voi geoteknisten reunaehtojen vuoksi olla haastavasti toteutettavissa ja on luonnonsuojelualuetta.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 4 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty viideksi KUP-kohteeksi. Tunnistetuista kohteista kaikki viisi lukeutuvat priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

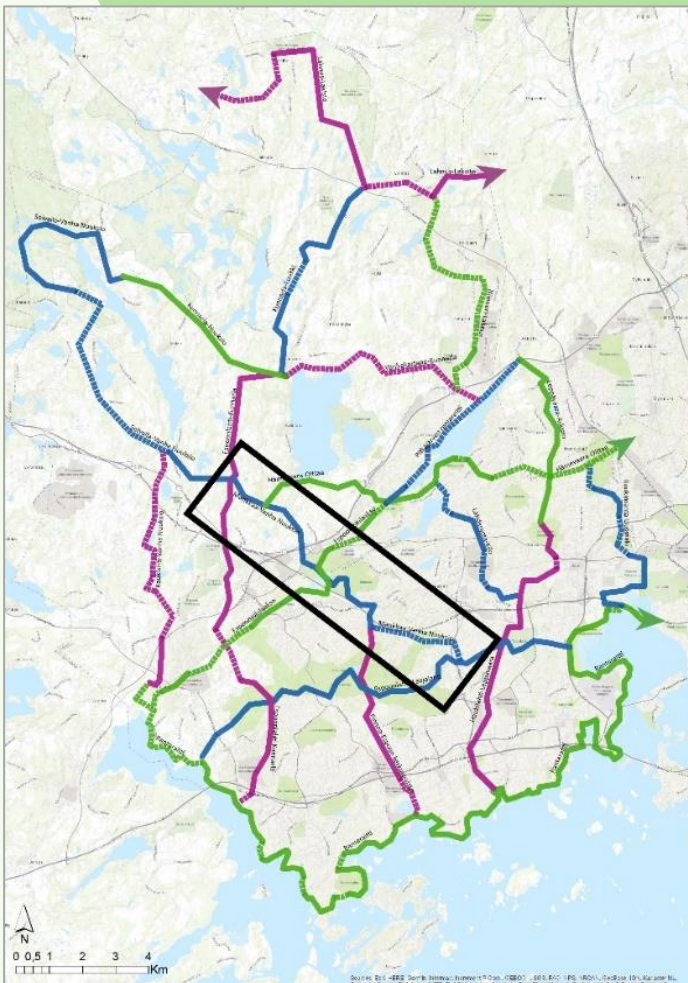
MANKKAA-VANHA-NUUKSIO**PITUUS 10,5 KM, VALMIUSASTE 70 %****KUVAUS:** Tapiolan ja Espoon keskuspuiston alueilta Nuuksion ulkoilualueille.

Nygrannas ja Suurpelto ovat laakeaa, kulttuurimaisemana arvokasta ja hyvin väljästi rakennettua aluetta. Vireillä olevissa asemakaavoissa niitä kehitetään monipuoliseksi ja tiiviiksi kaupunkiympäristöksi. Yleiskaavan pohjalta sekä Nygrannakseen että Suurpeltoon on suunniteltu asuntoja, toimitiloja, julkisia palveluja sekä virkistysaluetta. Tällä hetkellä alueen ulkoilureittiyhteydet tukeutuvat vahvasti Lillhemtin kautta itäiseen Espoon keskuspuistoon kulkeviin reitteihin sekä Mankkaan kautta Laajalahdelle kulkevaan reittiin. Alueen kehittyessä ja ulkoilureittien käyttäjämäärien kasvaessa on välttämätöntä kehittää myös Smedsinmetsän ja Kuurinniityn suunnalle vieviä yhteyksiä. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty Mankkaa-Vanha-Nuuskio-yhteys korostaa tämän yleiskaavan mukaisen poikittaisen yhteyden roolia kehittyvän alueen läpi kulkevana, yhtenäisenä ulkoiluväylänä.

Väylän varrelta on tunnistettu rinnakkaisen yhteyden tarve, ja pitkän aikavälin tavoite on tutkia rinnakkaisreitit toteuttamisen mahdollisuuksia.

HAASTEET: Väylän suunnittelu ja toteutus on vahvasti sidoksissa Nygrannaksen ja Suurpellon kaavaratkaisuihin ja maankäyttösopimuksiin.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 6 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty kahdeksaksi KUP-kohteeksi. Kohteista 1,5 km koskee nykyisen yhteyden laajennusta rinnakkaisreitiksi ja 4,5 km on uutta ulkoilureittiä. Tunnistetuista kohteista yksi lukeutuu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

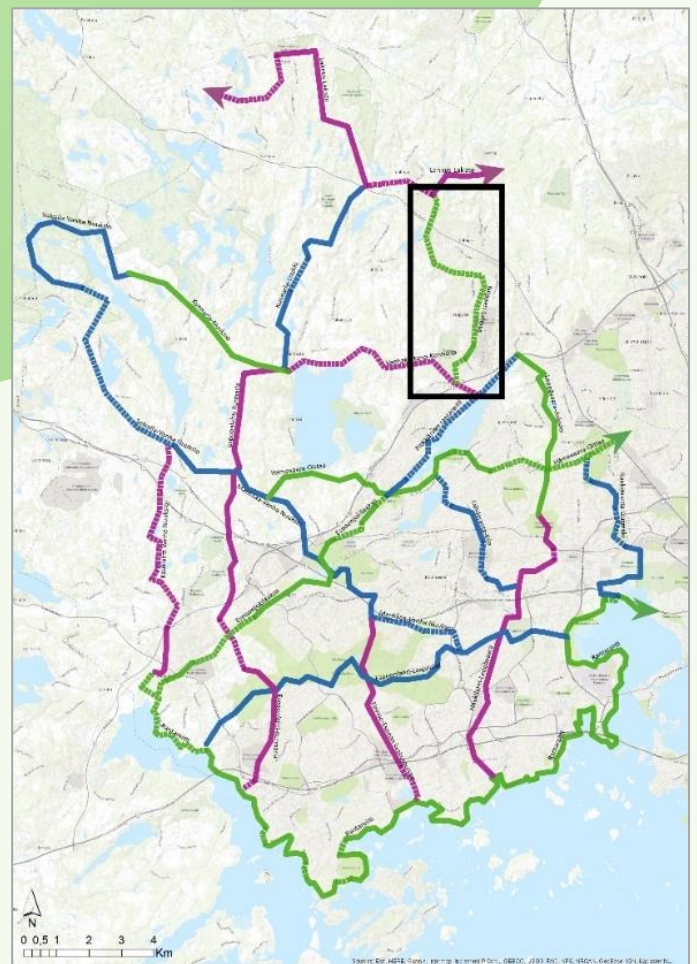
NIIPPERI-LAHNUS**PITUUS 7,5 KM, VALMIUSASTE 5 %****KUVAUS:** Pitkittäinen yhteys Niiperistä Luukkiin ja Vantaan ulkoilualueille.

Niiperi–Lahnus-väylä alkaa Kehä III:n paikkeilta, josta se jatkuu pohjoiseen Juvanmalmin teollisuusalueen ja Niiperin asutusalueen välistä viheraluetta myötäillen. Pitkäkorven kalliiselta alueelta yhteys kaartaa alavammalle maalle länteen, sivuaa Myllypuron lehtokorpilaakson luonnonsuojelualuetta ja kaartaa Hiirisuon asuinalueen ohi lounaan puolelta. Vihdintien ylityksen jälkeen yhteys päättyy Lahnuksen vesipuisto Serenan tuntumaan, jossa se yhdistyy Vantaan alueelta ja Luukin suunnalta tuleviin ulkoilureittiyhteyksiin. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty Pitkäjärvi–Lahnus-väylä muotoilee yleis- ja asemakaavoissa esitettyjä ulkoilureittiyhteyksiä sekä maastossa kulkevaa polkuyhteyttä, mutta linjauksen lopullinen reitti tarkentuu uuden yleiskaavan ja alueella vireillä olevien asemakaavojen vahvistumisen myötä. Vaihtoehtoinen linjaus voi kulkea esimerkiksi Niiperintien länsipuolelta, Perusmäen ja Niiperin asuinalueiden välistä.

Niiperi–Lahnus-ulkoiluväylän tarve tulee korostumaan, kun Kalajärven ja Niiperin alueet kehittyvät ja niiden asukasmäärä kasvaa. Alueella ei ole ennestään toteutettu ulkoilureittiyhteyksiä, vaan liikkuminen tapahtuu ajoratojen yhteydessä kulkevia kevyenliikenteenväyliä pitkin.

HAASTEET: Hanke on hyvin mittava ja sen kustannukset nousevat väistämättä korkeiksi. Linjaus tarkentuu vasta pidemmällä aikavälillä.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 7 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty viideksi KUP-kohteeksi. Tunnistetut kohteet eivät lukeudu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

PITKÄJÄRVEN RANTAREITTI

PITUUS 6 KM, VALMIUSASTE 10 %

KUVAUS: Pitkäjärven pohjoista rantaa myötäilevä ulkoiluväylä

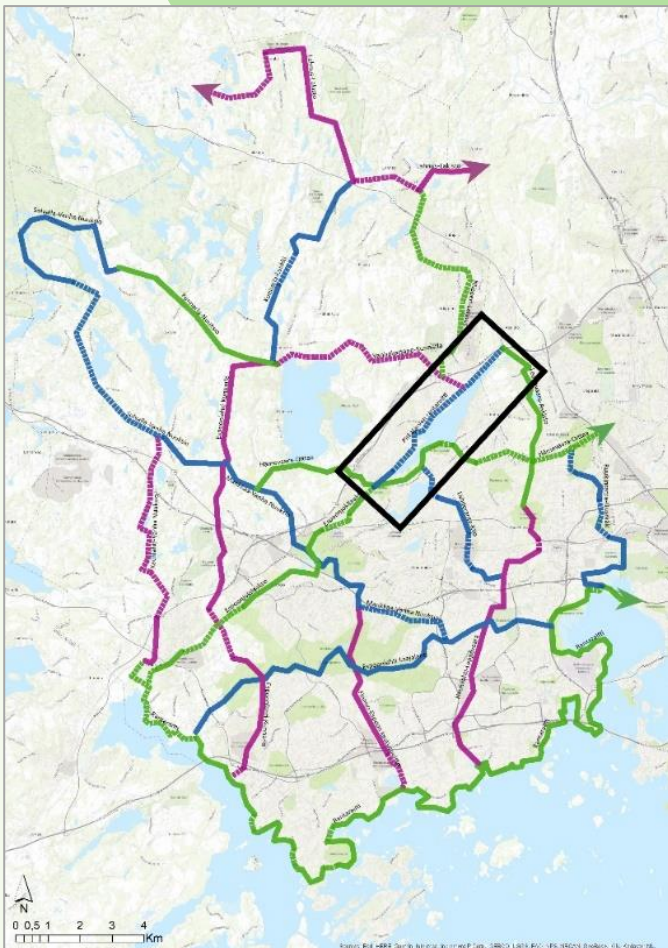
Pitkäjärven ulkoiluväylä on Pitkäjärven pohjoisrantaa myötäilevä, poikittainen väylä, joka muodostaa tärkeän ekologisen yhteyden peltojen, teiden ja kaupunkirakenteen keskellä. Pitkäjärven ranta on kulttuurihistorian, luonnonmaiseman ja virkistystyksen kannalta sekä paikallisesti että seudullisesti merkittävä, yhtenäinen viheralue. Pitkäjärven väylä kulkee alueella, joka on määritelty sekä maakunnallisesti arvokkaaksi kulttuuriympäristöksi että valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Alueella on myös historiallisia kylätontteja, jotka näkyvät nykyisessä maisemassa jäljellä olevina vanhoina rakennuksina sekä maankäyttömuotoina.

Kotiseudun ulkoilupolun -ohjelmassa esitettävä Pitkäjärven ulkoiluväylä vahvistaa yleiskaavan mukaista tavoitetta kehittää ranta-alueita merkittävänä ulkoiluväylänä. Yhteys on asukkaiden toivoma, ja sillä on suuri kehityspotentiaali rakentua Rantaraitin kaltaiseksi, tunnistetuksi ja yhtenäiseksi ulkoilureitiksi. Reitin toteuttaminen toimivana kokonaisuutena on tärkeää, jotta se palvelee käyttäjiä ja jotta sen arvo ymmärretään. Pitkäjärven väylästä tulee kehittää selvästi jäsentynyt, eri osuuksilla luontaisiin lähtökohtiin ja ominaislaatuun tukeutuva kokonaisuus.

Pitkäjärven väylä on jatke Kaukalahdesta alkavalle ja Pitkäjärven eteläpään päättyvälle Espoonjokilaakson ulkoiluväylälle. Nämä kaksi ulkoiluväylää muodostavat yhtenäisen, läpi Espoon kulkevan poikittaisen ulkoilureittiyhteyden, jollainen nykyhetkellä Espoosta puuttuu. Tämän laajan, luontaisten viherakseliin ja jokilaakson jäsentäminen ja ulkoilureittiosuuksien suunnittelu toteutetaan huomioiden alueen kaupunkikuvalliset ja ekologiset olosuhteet ja erityispiirteet. Maisemarakenne ja laaksotilan visuaalinen säilyminen otetaan korostetusti huomioon.

HAASTEET: Kaavoitustilanne aiheuttaa haasteita reittien toteutettavuudelle. Maanomistus saattaa paikoin edellyttää ulkoilureittimitoitusta. Väylän suunnittelussa tulee huomioida alueen luontoarvot ja kulttuurihistoriallisesti arvokas jokimaisema.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 6 km:n verran yhteystarpeita ja lisäksi 2 km väylään olennaisesti linkittyviä yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty kuudeksi KUP-kohteeksi. Tunnistetuista kohteista kolme lukeutuu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiliin.

RANTARAITTI

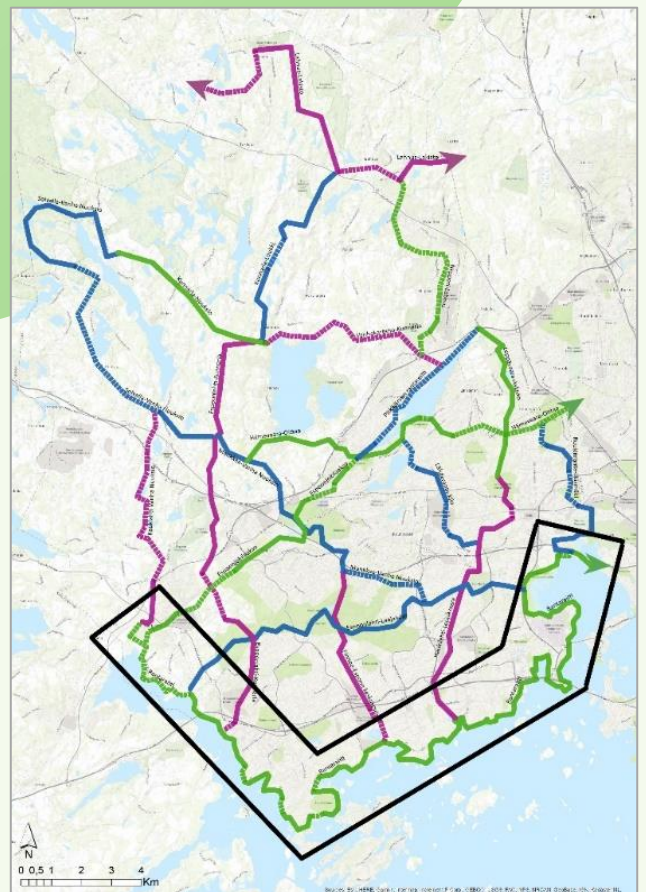
PITUUS 50 KM, VALMIUSASTE 80 %

KUVAUS: Poikittainen merenrannan rantaviivaa myötäilevä reitti

Rantaraitti Espoon tunnetuin ja suosituin yhtenäinen ulkoilureitti, joka mahdollistaa asukkaiden liikkumisen ja virkistytymisen merellisessä ympäristössä. Jalankulkijoille ja pyöräilijöille tarkoitettuja, muusta liikenteestä erillään olevia rantaraittiosuuksia on valmistunut noin 40 km. Valmistuneesta reitistä 36 km on rannan tuntumassa kulkevaa valmista ulkoilureittiä, 2 km etäämmällä rannasta kulkevia osuuksia ja 4 km ajoradalla kulkevia osuuksia. Rakentamattomien yhteyksien pituus on yhteensä reilu 10 km ja niistä pääosa kulkee Kallvikin, Mustalahden ja Lasilaakson alueilla, joissa valmisteilla olevien kaavojen suunnittelussa huomioidaan Rantaraitin jatkaminen. Täysin valmiina rantaraitti kattaa koko Espoon rantavyöhykkeen. Rantaraitin osana toimivat ulkoilureittien lisäksi muutamat vähäliikenteiset kadut sekä ranta-alueen lähikatuihin liittyvät pyörätiet.

HAASTEET: Reitin varrelta puuttuvat lyhyet osuudet ovat maanomistuksen vuoksi vaikeasti toteutettavissa. Kurttilan alueella reitin suunnittelussa on huomioitava Espoonlahden-Saunalahden Natura-alue ja alueen muut suojeluarvot.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on työssä tunnistettu 9,6km verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty neljäksitoista KUP-kohteeksi. Näistä kohteista priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiliin lukeutui 6 kpl. Lisäksi tunnistettiin 9 km verran yhteystarpeita, jotka valmistuessaan palvelisivat Rantaraitin saavutettavuutta. Saavutettavuutta palvelevat kohteet jäsennettiin sijainnin ja ominaisuuksien perusteella yhdeksitoista KUP-kohteeksi. Näistä kohteista priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiliin lukeutui 5 kpl.

RUUKINRANTA–UUSMÄKI

PITUUS 9,4 KM, VALMIUSASTE 55 %

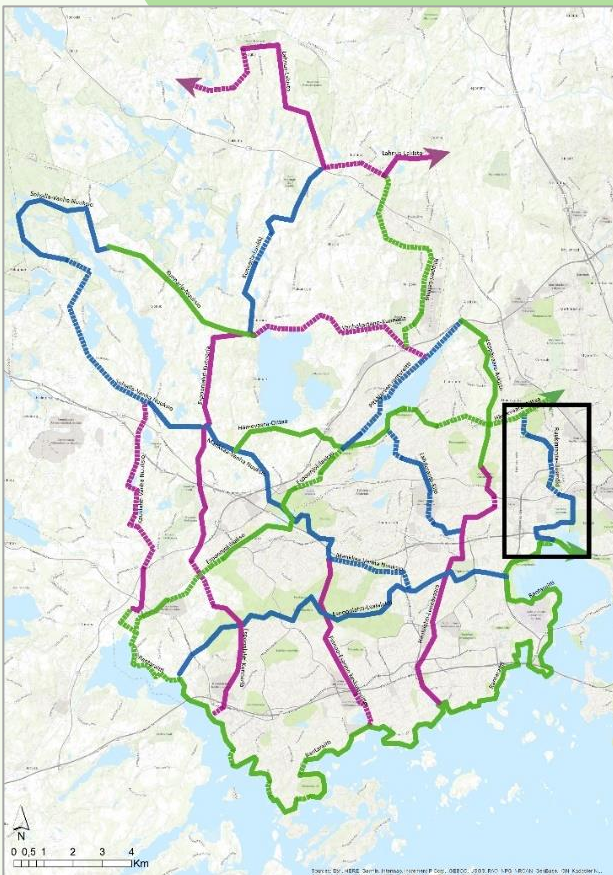
KUVAUS: Pitkittäinen yhteys Rantaraitilta Uusmäen alueelle

Ruukinranta–Uusmäki-yhteys on kaupungin itäisin pitkittäinen ulkoiluväylä. Vermosta alkava yhteys kulkee hetken aikaa Helsingin kaupungin puolella, läpäisee sitten Mäkkylänkallion ja Mäkkylänmetsän, jatkuu Painiityn asutusalueen lomassa ja lopulta päättyy Espoon ja Vantaan rajan tuntumaan Uusmäen Huhuilijanpuistoon. Mäkkylän kohdalla väylän maastonmuodot ovat hyvin jyrkkiä ja pienipiirteisiä, Kehä I:n pohjoispuolen osuudet puolestaan kulkevat laakeammilla viheralueilla. Yhteys on Vermon päässä ja Painiityn kohdalla rakennettu ja toimiva, mutta rakentamaton osuus Mäkkylässä katkaisee yhteyden jatkuvuuden.

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty Ruukinranta–Uusmäki-yhteys vahvistaa alueen yleis- ja asemakaavoissa esitetyt ulkoilureittinjakukset ja korostaa toimivan pitkittäisen yhteyden tarvetta alueella. Reittiyhteyden tarve korostuu entisestään Perkkään, Lintulaaksontien ja Jääskelän alueiden kehittymisen ja alueen asukasmäärän kasvun myötä.

HAASTEET: Mäkkylän osuus on maastonmuodoiltaan haastavaa linnoitusalueetta ja yhteys näiltä osin vaikeasti toteutettava.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 2,6 km verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty kolmeksi KUP-kohteeksi. Tunnistetuista kohteista yksi lukeutuu priorisointipisteetyksessä ylimpään kvartiiliin.

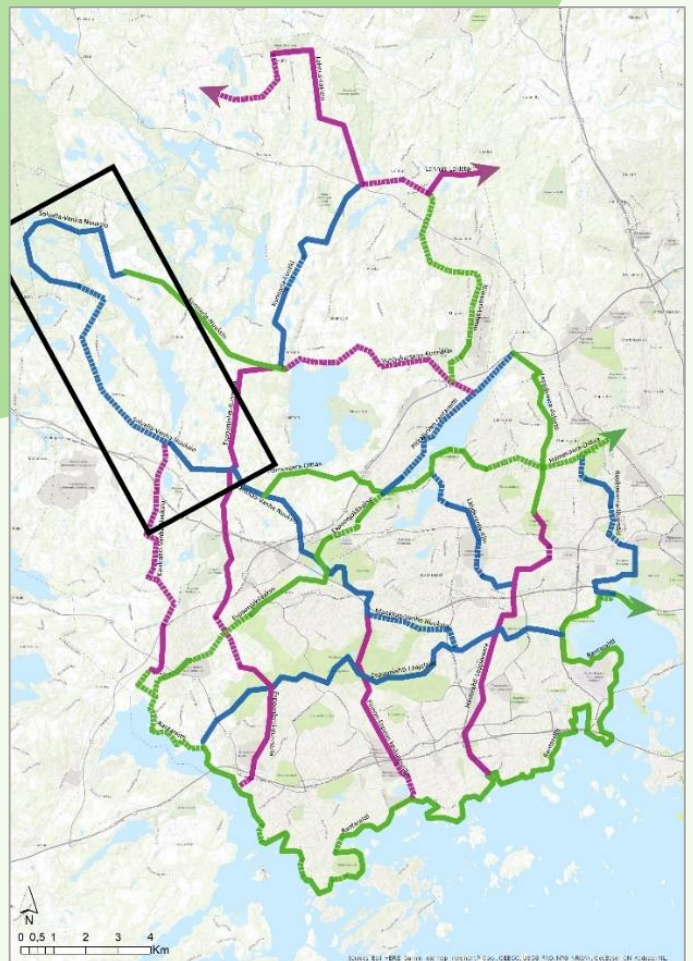
SOLVALLA–VANHA-NUUKSIO**PITUUS 16 KM, VALMIUSASTE 55 %****KUVAUS:** Nuuksion kansallispuistosta Vanhaan-Nuukioon kulkeva pitkittäinen yhteys

Solvalla–Vanha-Nuukio-yhteys kulkee Nuuksion kansallispuiston halki Nuuksion Pitkäjärven muotoja myötäillen. Väylä alkaa Solvallasta, sivuaa Pitkäjärveä Nuuksionpäässä, kulkee Siikajärven alueen läpi jatkuen Vanhaan-Nuukioon Brobackan alueelle. Väylä kulkee lähes täysin asemakaavoittamattomalla ja harvahkoon asutulla metsäalueella, mutta sen varrella on useita pieniä asutuskeskittymiä pääasiassa Siikajärven ja Heinäslammen rannoilla.

Väylän pohjoinen, Nuuksion alueella kulkeva yhteys on olemassa ja ulkoilureittinä toimiva, joskin se kulkee pitkiä osuuksia ajoradalla Nuuksiontietä pitkin. Siikajärven alueella ei ole ennestään toteutettu ulkoilureittiyhteyksiä, vaan liikkuminen tapahtuu pääasiassa ajoratoja pitkin. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty Solvalla–Vanha-Nuukio-väylä vahvistaa yleiskaavassa esitettyjä ulkoilureittiyhteyksien tarvetta. Linjauksen lopullinen reitti tarkentuu uuden yleiskaavan vahvistumisen myötä.

HAASTEET: Hanke on hyvin mittava ja sen kustannukset nousevat väistämättä korkeiksi. Väylä kulkee lähes täysin kaavoittamattomalla alueella ja osittain luontoarvoiltaan arvokkaalla alueella. Linjaus tarkentuu vasta pidemmällä aikavälillä.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylän varrelta on tunnistettu 11 km:n verran yhteystarpeita, jotka on sijainnin ja ominaisuuksien perusteella jäsennetty suuripiirteisesti viideksi KUP-kohteeksi. Tarkempaa jäsentämistä ei tämän päivityksen yhteydessä tehty. Tunnistetut kohteet eivät lukeudu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiliin.

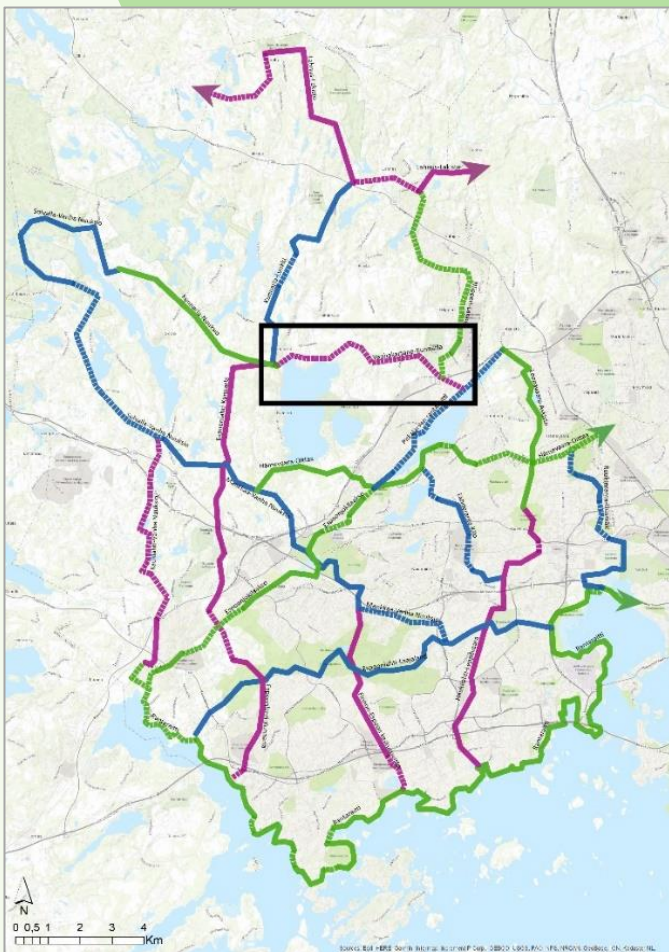
VANHAKARTANO-KUNNARLA**PITUUS 6,9 KM, VALMIUSASTE 0 %****KUVAUS:** Poikittainen yhteys Pitkäjärveltä Pirttimäen ulkoilualueelle.

Vanhakartano–Kunnarla-väylä kulkee Pitkäjärven pohjoisen rannan tuntumasta Viiskorven ja Bodomin lakeiden peltoaukeiden halki Kunnarlaan ja Pirttimäen ulkoilualueille. Väylän varrella levittyvät yhtenäiset peltoaukeat ja Bodomin rantamaat ovat kulttuurihistorian ja luonnonmaiseman kannalta sekä paikallisesti että seudullisesti merkittäviä. Sekä yksittäiset, merkitykseltään arvokkaiksi luokitellut kulttuurihistorialliset kohteet että alueen maisemakokonaisuudet huomioidaan väylän linjausten tarkemmassa suunnittelussa. Yhteyden varrella on myös ekologisesti merkittäviä alueita, kuten Natura 2000 alue ja Smedsvikenin lintulahti.

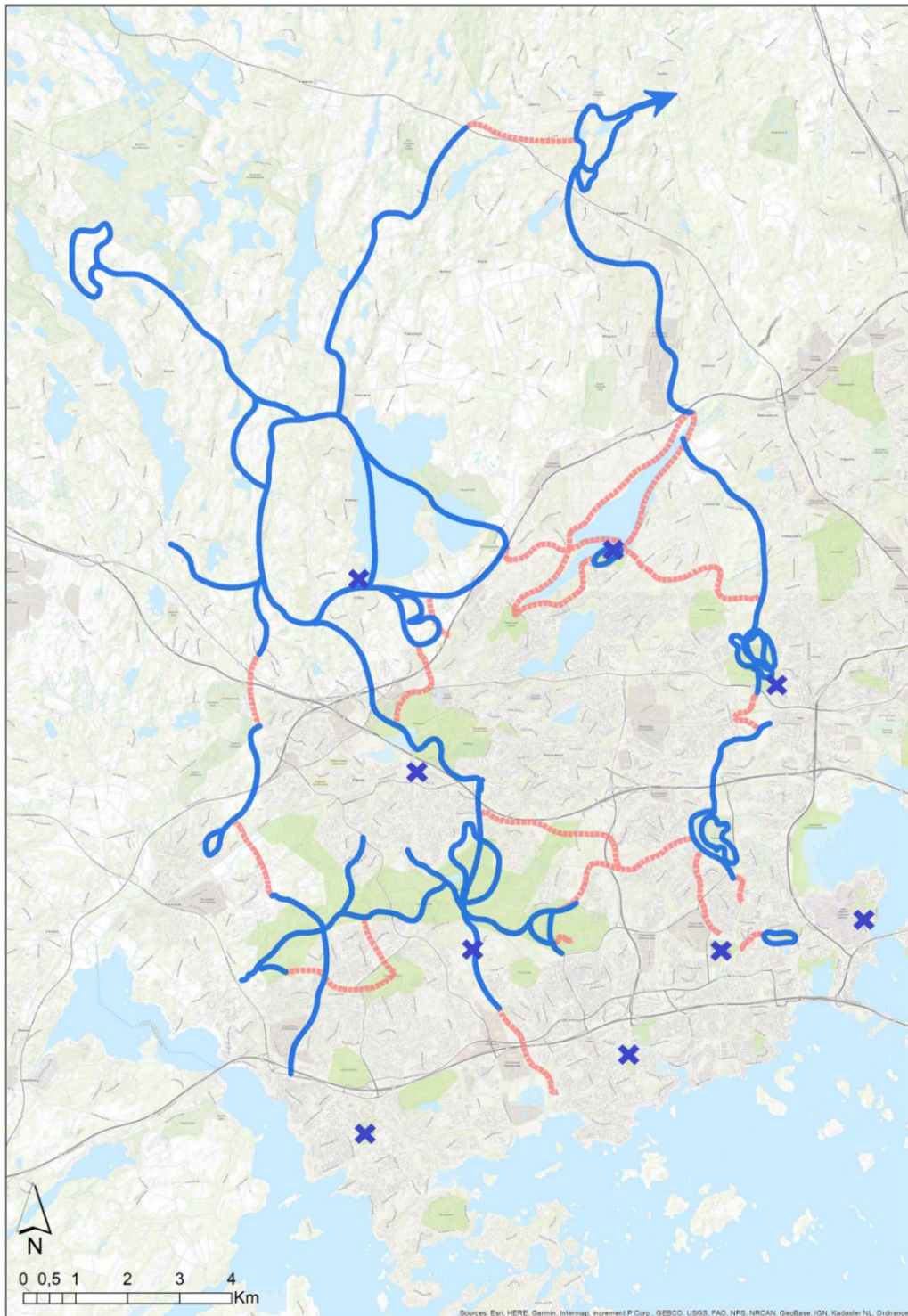
Vanhakartano–Kunnarla-välillä ei ole ennestään toteutettu ulkoilureittiyhteyksiä, vaan liikkuminen tapahtuu pääasiassa Röyläntien ja Bodomintien ajoratoja pitkin. Kevyen liikenteen olosuhteet ja liikenneturvallisuus parantuvat kesän 2019 aikana Bodomintien varteen valmistuvan kevyenliikenteenväylän myötä, mutta kyseisen väylän rakentuminen ei korvaa alueelta uupuvaa, viheralueilla kulkevaa ulkoilureittiyhteyttä. Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelmassa esitetty Vanhakartano–Kunnarla-yhteys korostaa kyseisen poikittaisen ulkoilureittiyhteyden tarvetta ja vahvistaa yleiskaavassa esitetyn ulkoilureittilinjauksen. Alueen ulkoilureittien tarve tulee kasvamaan mm. Viiskorven ja Gobbackan alueiden kehittyessä ja asukasmäärän kasvaessa.

HAASTEET: Hanke on hyvin mittava ja sen kustannukset nousevat väistämättä korkeiksi. Väylä kulkee kulttuurihistoriallisesti ja luonnonmaisemaltaan arvokkaalla alueella. Linjaus tarkentuu vasta pidemmällä aikavälillä.

TUNNISTETUT YHTEYSTARPEET: Väylää ei ole tässä päivityksessä jäsennetty sijainnin ja ominaisuuksien perusteella useammaksi hankkeeksi, vaan se esitetään yhtenä yhteystarpeena. Yhteystarve ei lukeudu priorisointipisteityksessä ylimpään kvartiiliin.

Kartta 9 Latureittien pääyhteydet 2019: toimivat osuudet ja yhteystarpeet

Latureittien pääyhteydet

— Toimiva yhteys

✕ Kaupungin urheilupuisto tai ulkoilualue

----- Yhteystarve

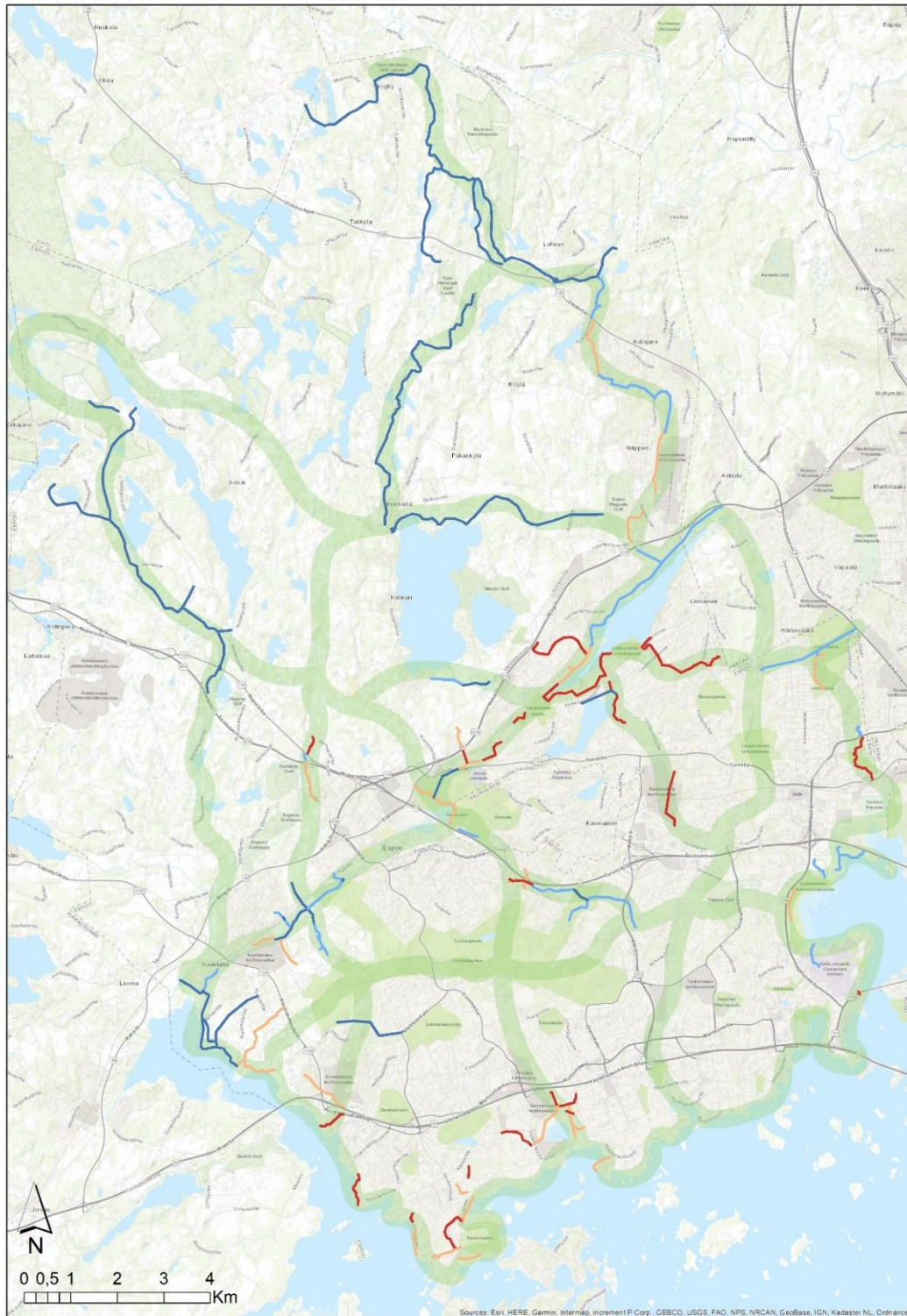
9.3. HANKEKOKONAISUUKSIEN MÄÄRITTELY

Ulkoilureittien pääyhteyksien avulla aiemmassa työvaiheessa tunnistetuille yhteystarpeille annettiin vielä yksi ominaisuustieto: ”hankekokonaisuus”. Ensin pääyhteyksien varrelle sijoittuvat yhteystarpeet etsittiin paikkatieto-ohjelmassa valintatyökalujen avulla. Tämän jälkeen näille pääyhteyksien linjauksia mukaileville kohteille määritettiin hankekokonaisuudet sen perusteella, minkä yhteyden varrelle ne sijoittuivat.

Hankekokonaisuuksien määrittelyn ansiosta saman ulkoilureittien pääyhteyden varrella sijaitsevia KUP-kohteita pystytään tarkastelemaan toisiinsa kytkeytyvänä kokonaisuutena, jonka rakentaminen tulisi kymmenvuotissuunnitelmassa toteuttaa synkronoidusti. Kun rakentamisjärjestyksessä huomioidaan yksittäisten kohteiden ohella kohteiden muodostamat kokonaisuudet, täyttyy Kotiseudun ulkoilupolut -työn alkuvaiheessa ohjelmalle määritetty tavoite siitä, että ”ohjelman puitteissa rakennetut ulkoilureitit eivät palvele ainoastaan paikallisia ulkoilun ja virkistämisen tarpeita tai lyhyen aikavälin tavoitteita. Reittien toteuttaminen suunnitellaan ja vaiheistetaan niin, että seuraavan kymmenvuotiskauden aikana ulkoilureittien verkosto kehittyy kokonaisuutena.”

Ohjausryhmä vahvisti työtä valmistelleen asiantuntijan ehdotuksen siitä, että Kotiseudun ulkoilupolut -määrärahalta toteutetaan seuraavan kymmenvuotiskauden aikana ensisijaisesti ulkoilureittien pääyhteyksien varrella sijaitsevia yhteystarpeita. Näiden kohteiden keskinäinen rakentamisjärjestys määritetään aiemmin tehdyn priorisointipisteityksen perusteella niin, että eniten pisteitä saaneet kohteet priorisoidaan ensimmäisenä rakennettavaksi.

Kartta 10 Hankekokonaisuuksiin kuuluvat KUP-kohteet, luokittelu kvantileittain priorisointipisteytyksen tulosten mukaan

Hankekokonaisuuksiin kuuluvat KUP-kohteet

Kohteiden priorisointipisteet kvantileittain

— 0 - 17 pistettä	— 31 - 40 pistettä	— Pääyhteys
— 18 - 30 pistettä	— 41 - 55 pistettä	

9.4. HANKEKOKONAISUUKSIEN ULKOPUOLELLE JÄÄVÄT KORKEAN PISTEARVON KOHTEET

Hankekokonaisuuksien määrittelyvaiheessa huomattiin, että muutamat erittäin korkean pistearvon saaneet KUP-kohteet jäivät luokittelussa kokonaisuuksien ulkopuolelle. Nämä kohteet otettiin vielä erilliseen tarkasteluun ja niiden osalta tavoitevuodet määritettiin asiantuntija-arviona. Kohdekohtaiset yhteenvedot arvioista ja ratkaisuista on esitetty työn liitteenä olevassa liitetiedostossa.

10. KUSTANNUSARVIOT

Kullekin tunnistetulle yhteystarpeelle laskettiin alustava arvio hankkeen toteutuksen kustannuksista. Kustannusarvioiden määrittelyyn sovellettiin samaa laskentatapaa kuin ohjelman aiemman päivityksen yhteydessä. Kustannus laskettiin reitin pituuden (m) ja reitin esisijaisen tyyppin perusteella määräytyvän yksikköhinnan (€/jm) tulona. Yksikköhinnat perustuvat aiemmin toteutettujen vastaavanlaisen reittien kustannusten keskiarvoon. Kivituhkapintaisen ulkoilureitin hinta on arviolta 150 €/juoksumetri, valaistun kivituhkapintaisen reitin hinta 240 €/juoksumetri ja pinnoittamattoman latulinjan hinta 90 €/juoksumetri.

Ali- ja ylikulkujen hinta-arvioksi määritettiin vakio 600 000 €. Näiden osalta kustannuksia ei arvioitu tarkemmin, sillä KUP-ohjelman puitteissa ei ohjelmoida alikulkujen tai ylikulkujen toteutuksia.

Rakennettavan reitin tyyppi	Käytetty yksikköhinta
Kivituhkapintainen ulkoilureitti	150 €/jm
Pinnoittamaton latulinja	50 €/jm
Valaistus	90 €/jm

Kuvatulla laskentatavalla määritetyt kustannukset ovat suuntaa-antavia arvioita, jotka mahdollistavat kohteiden toteutuksen ohjelmoinnin kymmenvuotissuunnitelman edellyttämällä tarkkuudella. Todellisemmat kustannukset tarkentuvat reitin suunnittelun yhteydessä. Ulkoilureitin kustannuksiin vaikuttaa reitin pituuden, leveyden ja varustelun tason lisäksi myös esim. maastonmuodot, maaperän rakennettavuus sekä muut reitin erityispiirteet. Ulkoilureittien rakentaminen pyritään kuitenkin sovittamaan mahdollisimman hyvin maaston muotoihin niin, että louhintoja vältetään ja metsänpohjaa hyödynnetään reittien luiskien maisemoinnissa.

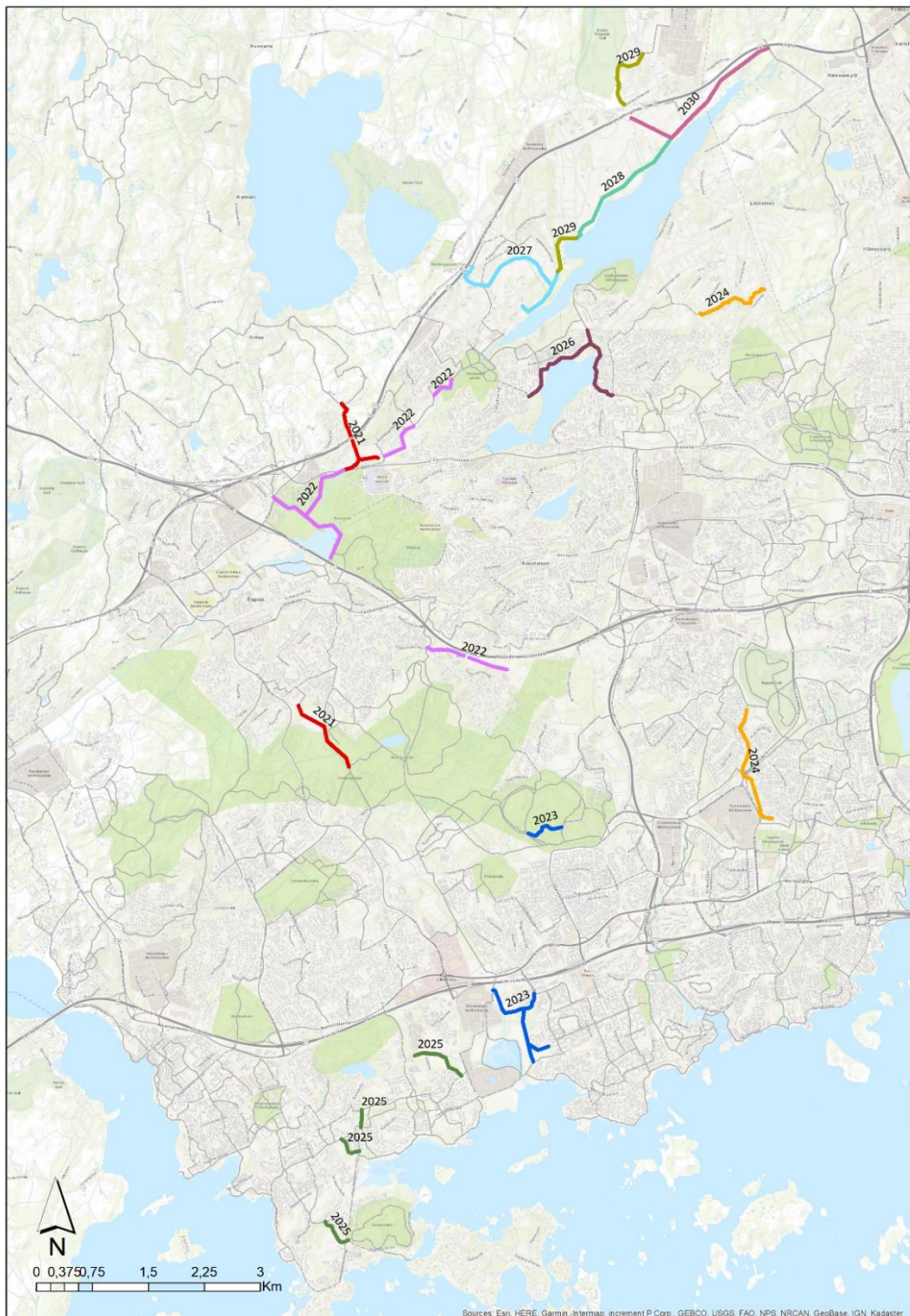
11. RAKENTAMISOHJELMA

Alustava rakentamisjärjestys määritettiin siten, että priorisointipisteytyksen tulosten ja hankekokonaisuuksien määrittelyn perusteella KUP-kohteita valittiin tarkasteluun noin kymmenen vuoden rakentamismahdollisuuksia vastaava määrä. Tämän jälkeen näille kohteille määritettiin tavoitevuodet edelleen priorisointipisteytykseen ja hankekokonaisuuksiin tukeutuen. Kullekin tavoitevuodelle vaiheistettiin kohteita vuosittaisen rahoitusmahdollisuuden mukaan.

Ensimmäinen versio ulkoilureittien tavoitteellisesta rakentamisjärjestyksestä seuraavalle kymmenvuotiskaudelle esitettiin työn ohjausryhmälle 9/2019. Tämän jälkeen rakentamisjärjestystä tarkennettiin ryhmäläisten esittämien huomioiden perusteella.

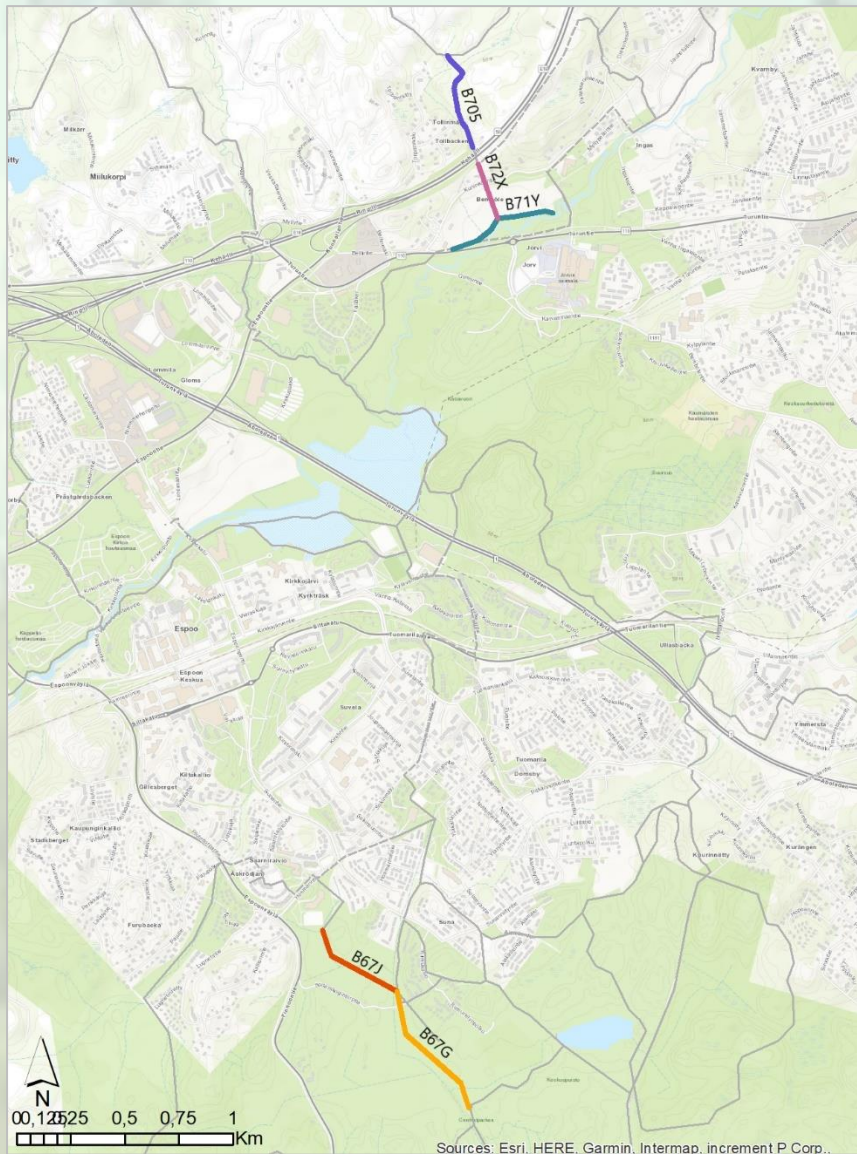
Ulkoilureittien tavoitteellinen rakentamisjärjestys seuraavalle kymmenvuotiskaudelle on esitetty kootusti alla olevassa kartassa ja taulukossa. Tämän jälkeen esitellään vuosikohtaisesti kunkin tavoitevuoden aikana toteutettavat kohteet.

Kartta 11 Rakentamishjelma 2021-2030

Rakentamisvuosi

— 2021	— 2026
— 2022	— 2027
— 2023	— 2028
— 2024	— 2029
— 2025	— 2030

HankelD	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B67G	Ulkoilureitti ja latupohja	36	159
B67J	Ulkoilureitti ja latupohja	32	113
B705	Ulkoilureitti, latu talvella	30	114
B71Y	Ulkoilureitti, latu talvella	39	125
B72X	Ulkoilureitti, latu talvella	44	64

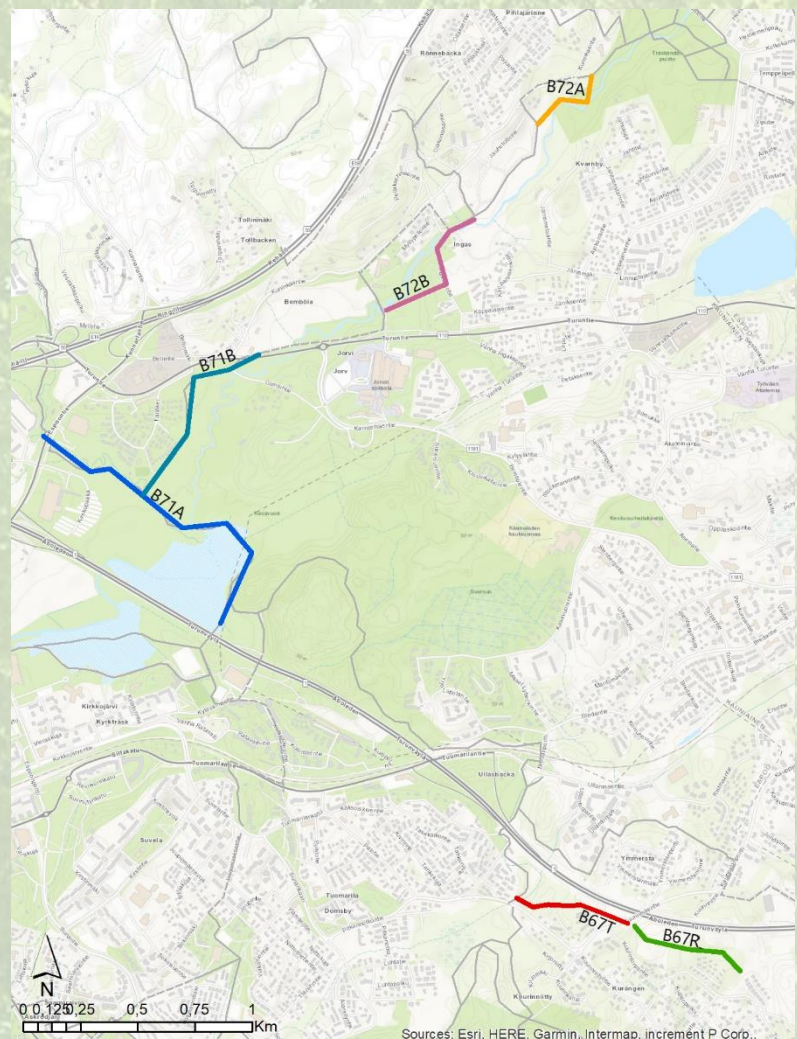
KOhteet 2021

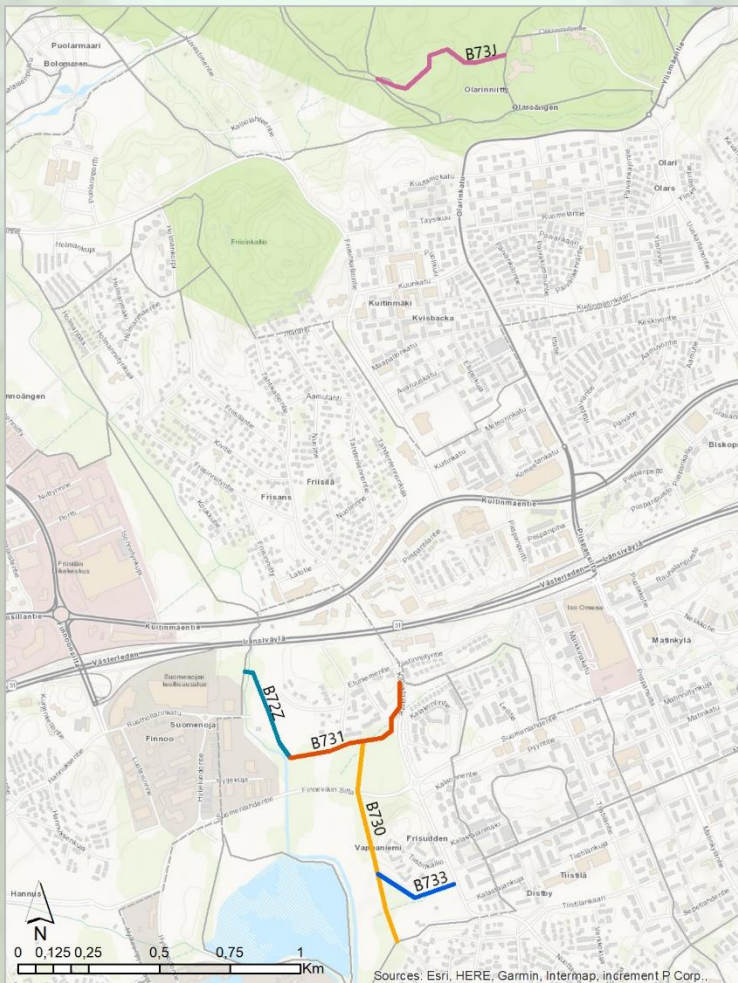
- Edistetään Espoon keskuspuiston ympärivuotista käyttöä toteuttamalla alueelle suunnitellut, ohjelman edellisessä päivityksessä rakennettavaksi priorisoidut yhteydet.
- Kehitetään Espoonjokilaakson pääyhteyttä toteuttamalla vaiheistetusti yhteyden puuttuvat osuudet. Parannetaan ympärivuotisia yhteyksiä Oittaaan alueelle.

HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B67R	Ulkoilureitti ja latupohja	30	138
B67T	Ulkoilureitti ja latupohja	46	123
B71A	Latupohja ulkoilureitin rinnalle	37	13
B71B	Latupohja ulkoilureitin rinnalle	41	44
B72A	Ulkoilureitti	57	92
B72B	Ulkoilureitti	46	159

KOhteet 2022

- Kehitetään Espoonjokilaakson pääyhteyttä toteuttamalla vaiheistetusti yhteyden puuttuvat osuudet.
- Kehitetään Mankkaa–Vanha-Nuukio-yhteyttä toteuttamalla yhteyden puuttuvat osuudet Kuurinmäen alueella, lähellä Suurpellon voimakkaasti kasvavaa asutusalueita.
- Parannetaan Espoonjokilaakson ja Mankkaa–Vanha-Nuukio-yhteyden ympärivuotisen käytön mahdollisuuksia toteuttamalla olemassa olevan ulkoilureitin rinnalle latupohja.

HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B722	Ulkoilureitti ja latupohja	48	86
B730	Ulkoilureitti ja latupohja	37	175
B731	Ulkoilureitti ja latupohja	55	133
B733	Ulkoilureitti ja latupohja	33	72
B73J	Latupohja ulkoilureitin rinnalle	33	27

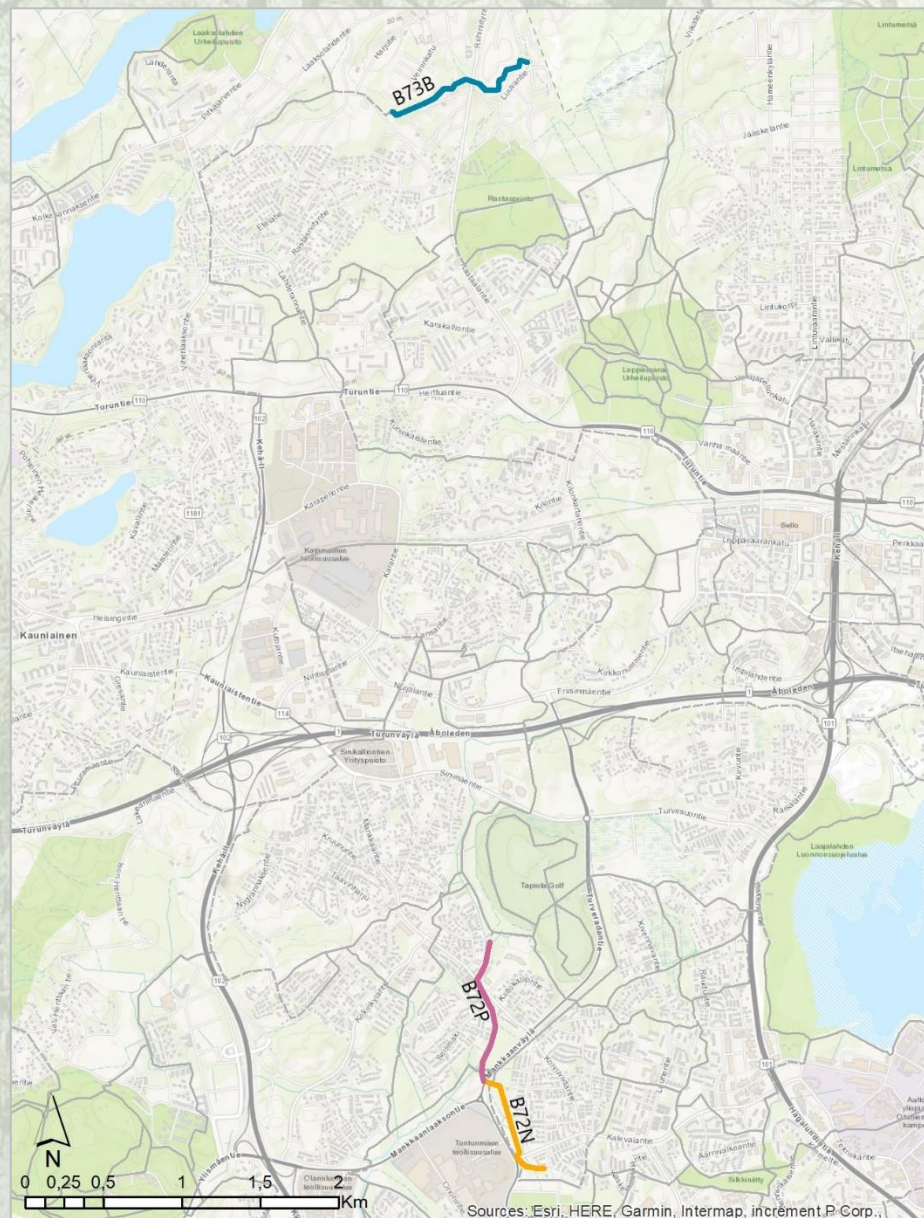
KOhteet 2023

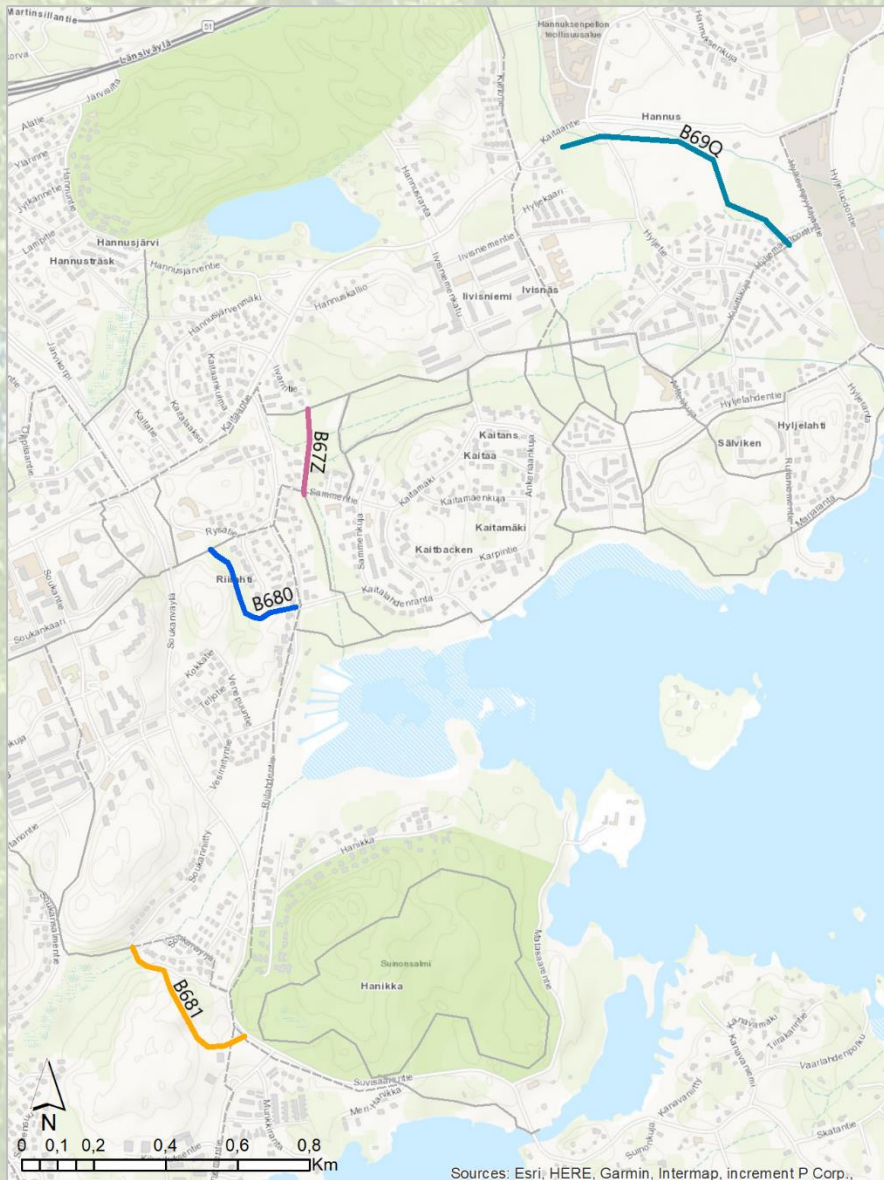
- Kehitetään Espoon keskuspuiston ympärivuotisen käytön mahdollisuuksia toteuttamalla olemassa olevan ulkoilureitin rinnalle latupohja (yhteys koululta ladulle).
- Kehitetään Finnöö–Espoon keskuspuisto -yhteyttä sekä Rantaraitin saavutettavuutta toteuttamalla metroaseman valmistumisen myötä voimakkaasti kasvavan Finnöö alueen ulkoilureittiyhteyksiä. Reittien toteutuksella edistetään luontoarvoiltaan arvokkaan Finnöö lintualtaan alueen rauhoittamista.

HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi- pisteet	Kustannus- arvio, t €
B72N	Latupohja ulkoilureitin rinnalle	40	39
B72P	Ulkoilureitti ja latupohja	55	231
B73B	Ulkoilureitti ja latupohja	53	261

KOhteet 2024

- Kehitetään Hämevaara–Oittaa-yhteyttä toteuttamalla puuttuva yhteys välillä Palomäennotko-Veinipuisto.
- Kehitetään päälatureittejä toteuttamalla ulkoilureitti ja latupohja välille Seilinniitty–Mankkanpuro.

HankelID	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B67Z	Ulkoilureitti	42	58
B680	Ulkoilureitti	41	86
B681	Ulkoilureitti	52	114
B69Q	Ulkoilureitti	52	186

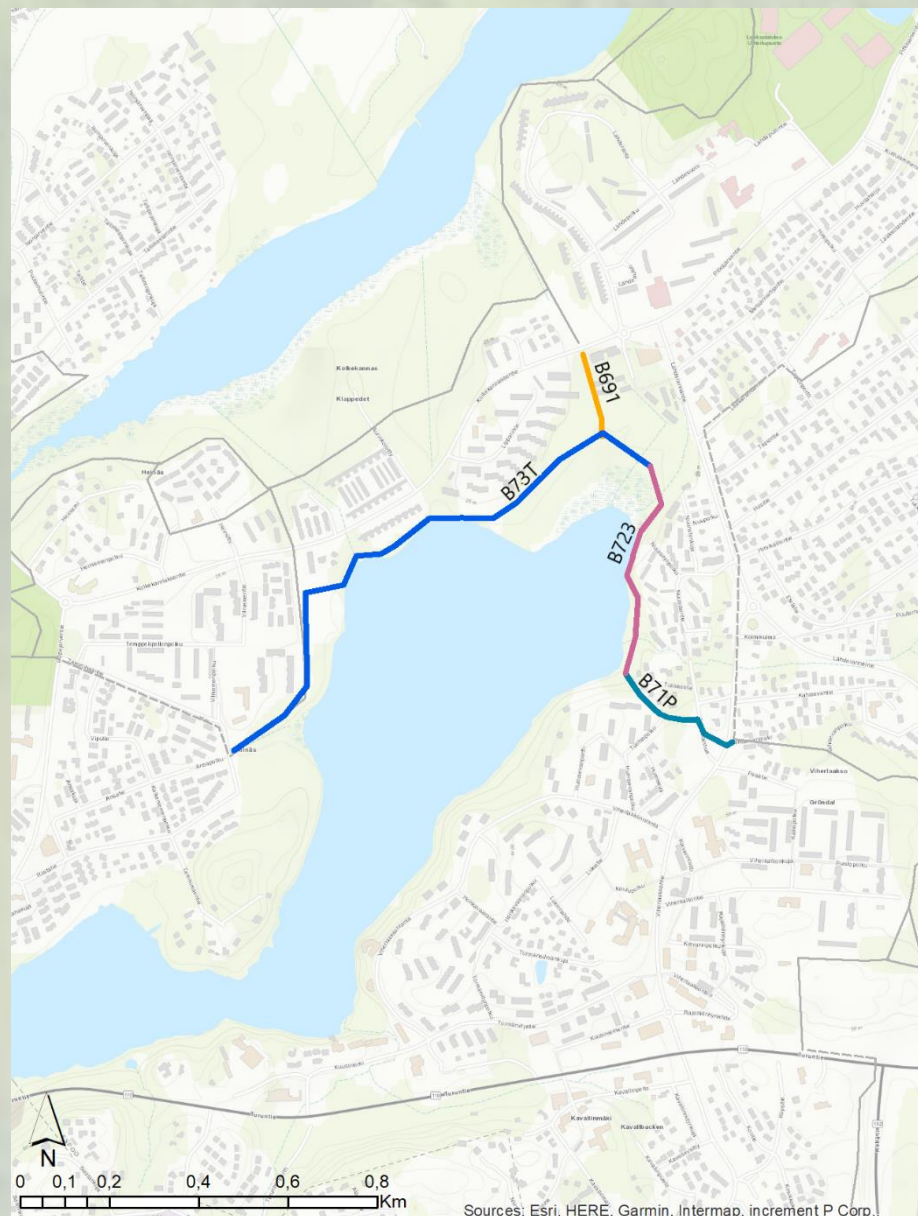
KOhteet 2025

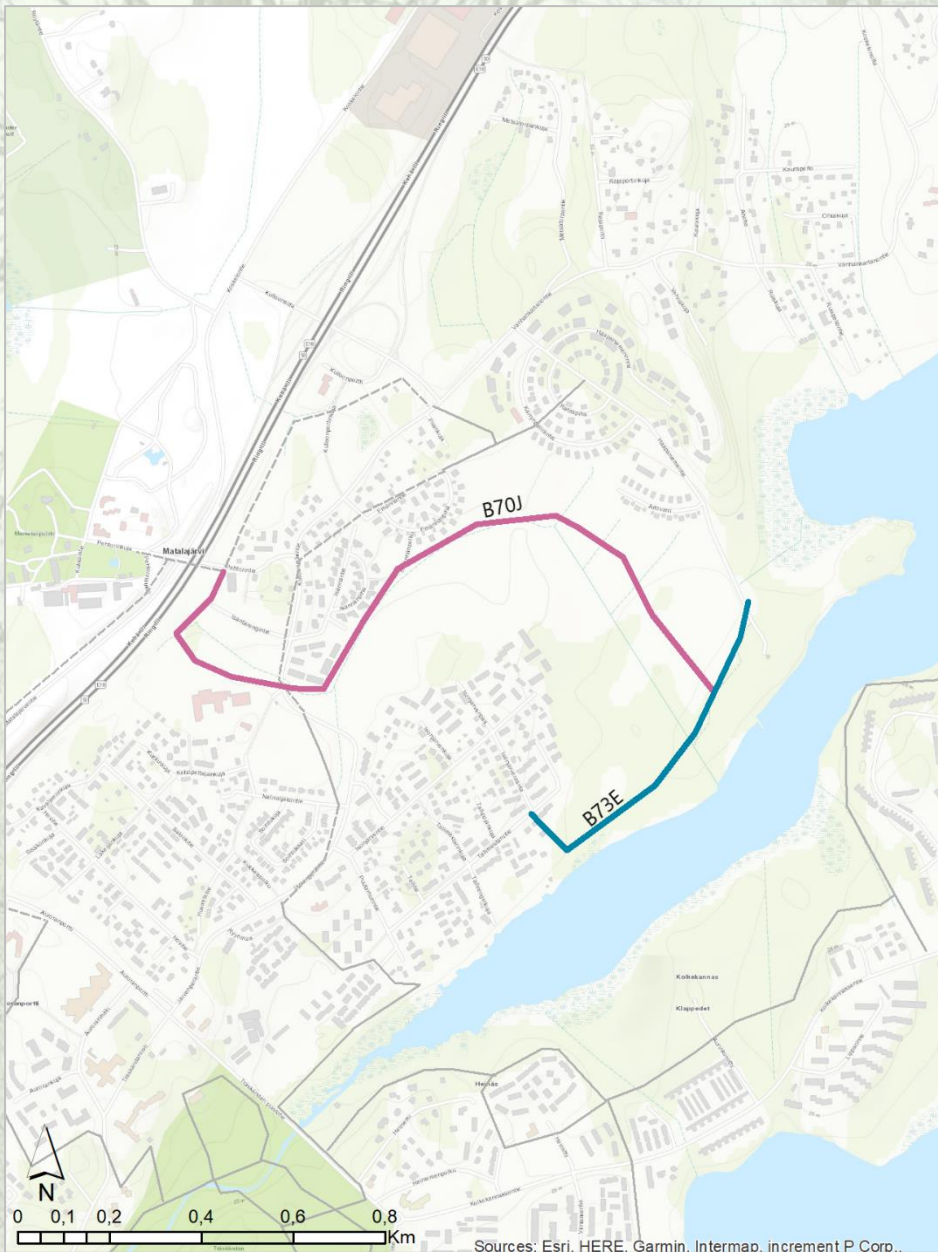
- Kehitetään Rantaraitin saavutettavuutta toteuttamalla rannalta sisämaahan suuntaavia ulkoilureittiyhteyksiä. Reittien toteuttamisella parannetaan samalla Finnoon, Kaitaan ja Soukan uusien metroasemien saavutettavuutta.

HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B691	Ulkoilureitti	49	45
B71P	Ulkoilureitti	45	76
B73T	Ulkoilureitti	64	205
B723	Ulkoilureitti	57	120

KOhteet 2026

- Kehitetään Lähderanta–Kilo-pääyhteyttä sekä asukkaiden erityisesti toivomaa, Lippajärven kiertävää ulkoilureittiä toteuttamalla pohjoinen osa Lippajärven rantapolusta sekä sen liittyvät yhteydet.

HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi- pisteet	Kustannus- arvio, t €
B70J	Ulkoilureitti ja latupohja	51	409
B73E	Ulkoilureitti ja latupohja	45	193

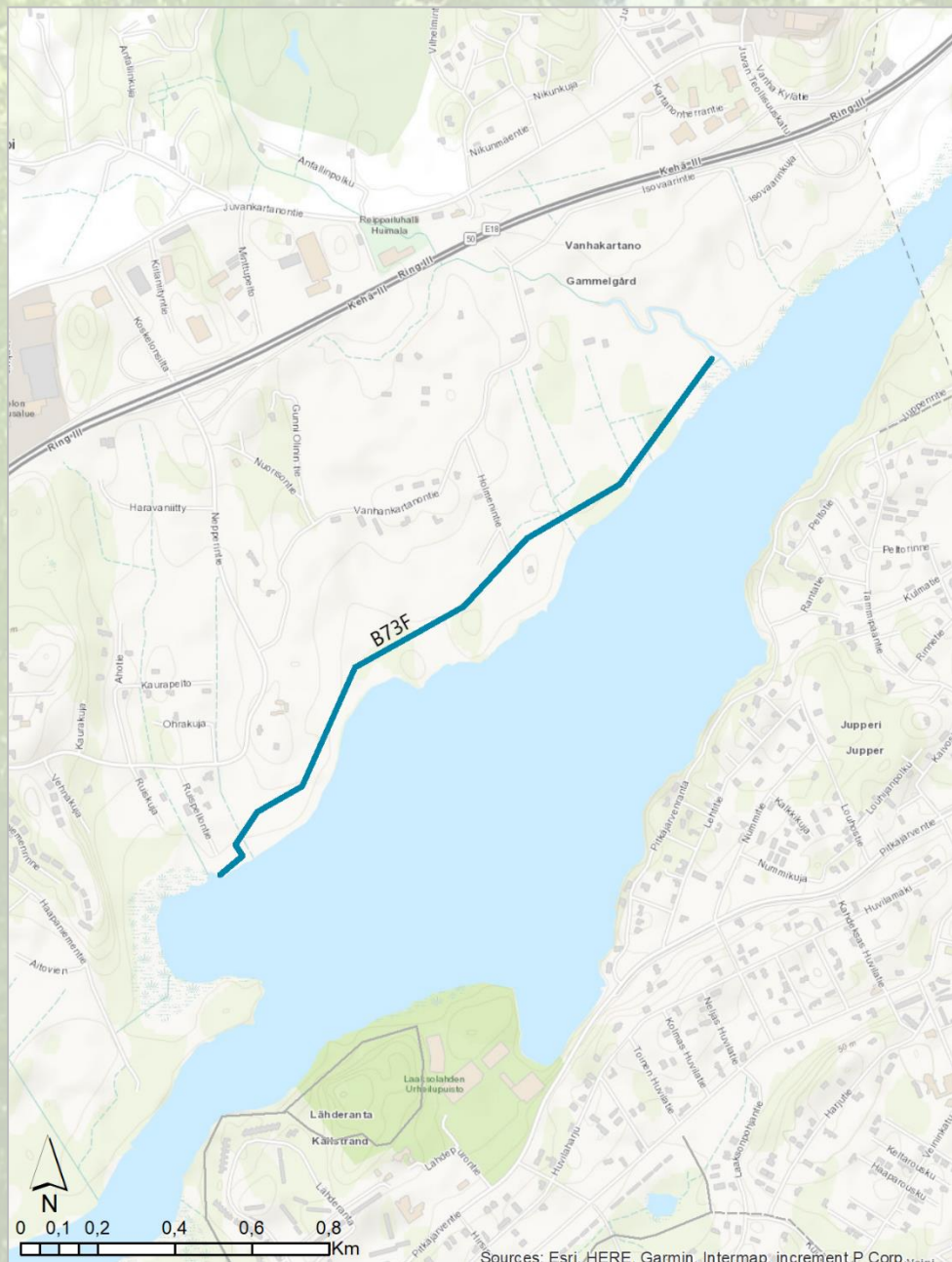
KOhteet 2027

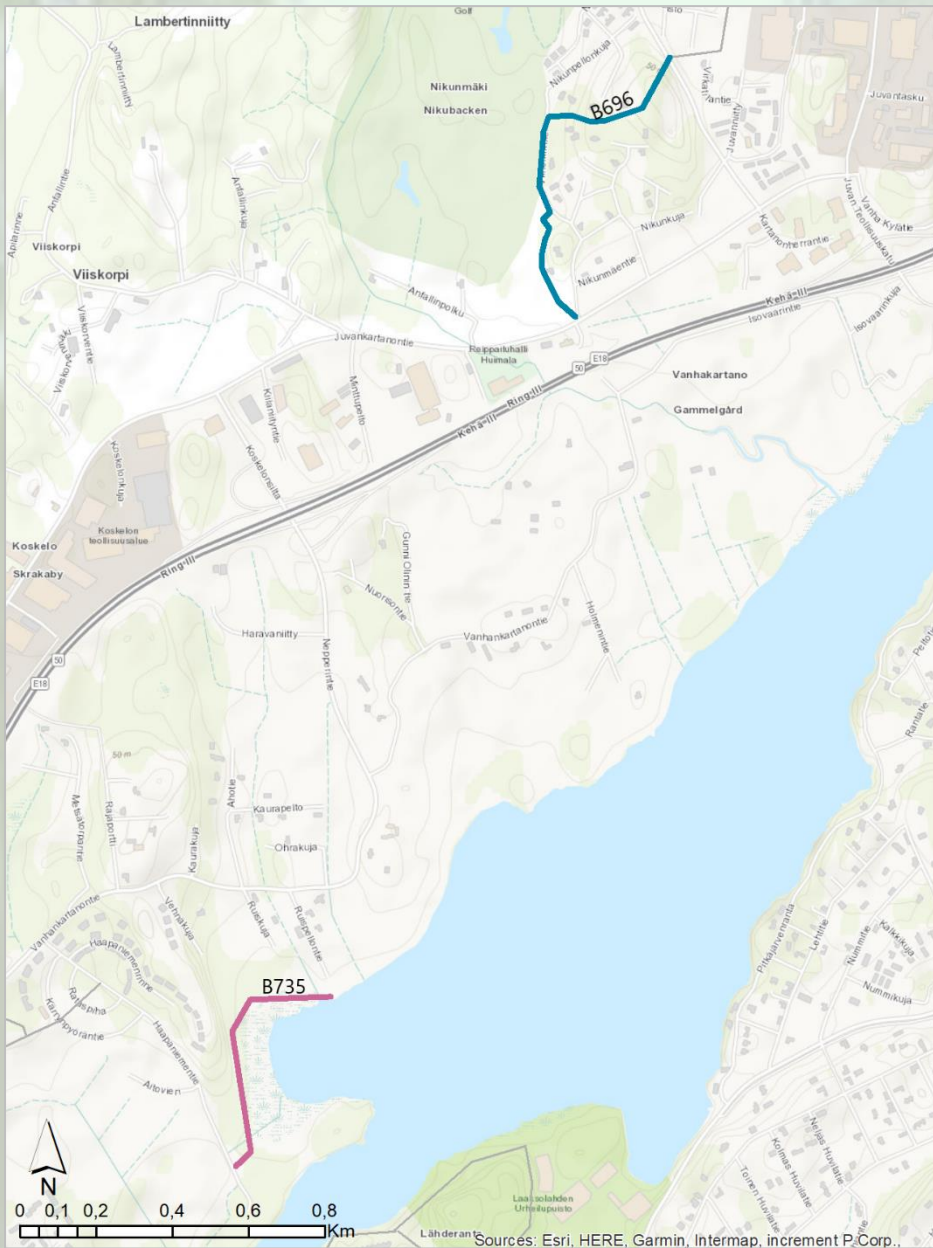
- Kehitetään asukkaiden erityisesti toivomaa Pitkälampi ranta-reittiä ja sen ympärivuotista käyttöä toteuttamalla reitin ensimmäinen vaihe sekä yhteys Pitkälampelta kehätielle.

HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B73F	Ulkoilureitti ja latupohja	29	418

KOhteet 2028

- o Kehitetään asukkaiden erityisesti toivomaa Pitkäjärven rantareittiä ja sen ympärivuotista käyttöä toteuttamalla reitin toinen vaihe.

HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B696	Ulkoilureitti ja latupohja	34	214
B735	Ulkoilureitti ja	33	236

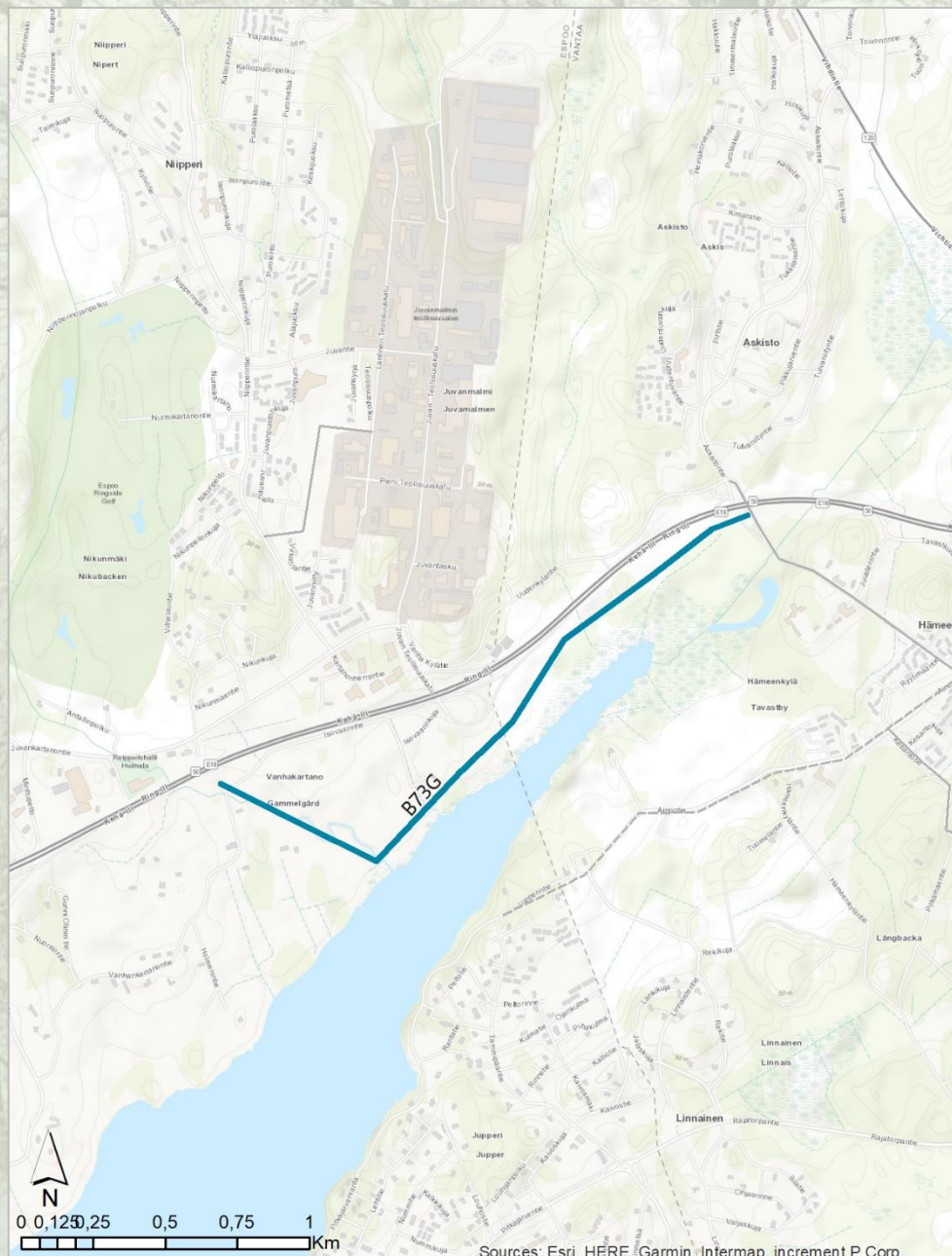
KOhteet 2029

- Kehitetään asukkaiden erityisesti toivomaa Pitkäjärven rantareittiä ja sen ympärivuotista käyttöä toteuttamalla reitin kolmas vaihe.
- Kehitetään Niipperi–Lahnus-yhteyttä toteuttamalla puuttuva ulkoilureittiyhteys Nikunmäen alueella.

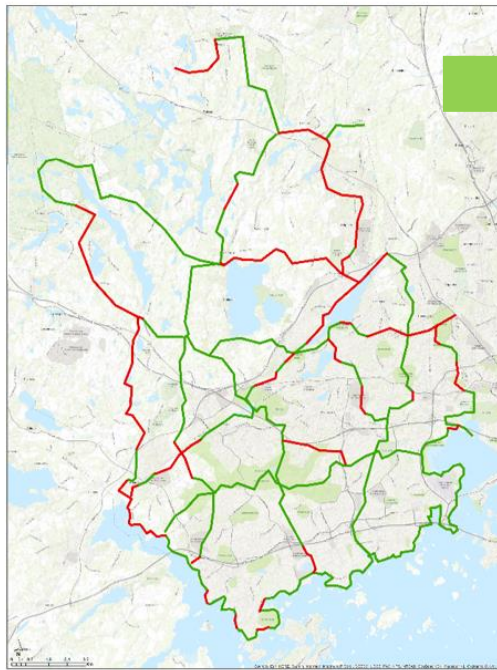
HankeID	Reitin tyyppi	Priorisointi-pisteet	Kustannus-arvio, t €
B73G	Ulkoilureitti ja latupohja	30	574

KOhteet 2030

- Kehitetään asukkaiden erityisesti toivomaa Pitkäjärven rantareittiä ja sen ympärivuotista käyttöä sekä seudullisia ulkoilureittiyhteyksiä toteuttamalla reitin neljä vaihe.

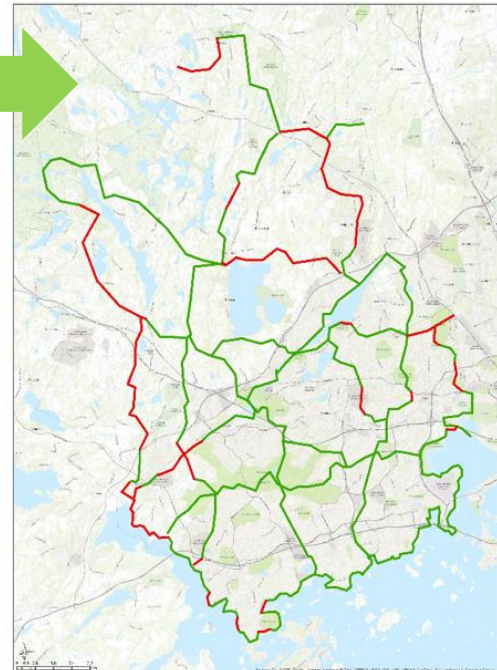

Kartta 12 Pääyhteyksien kehitys 2019-2030

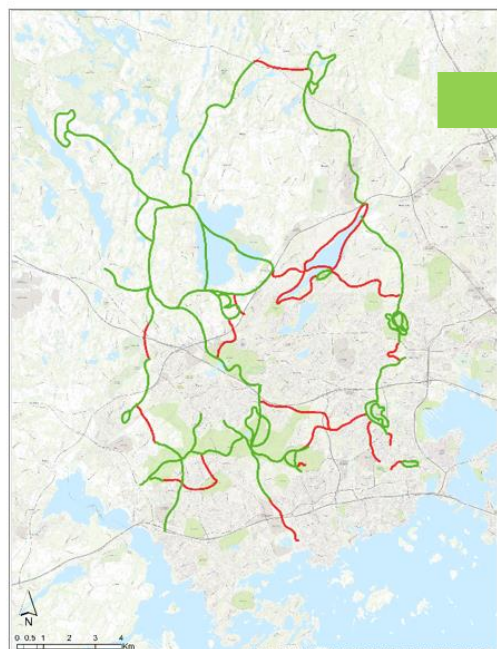
Pääyhteydet 2019

- Yhteystarve
- Toimiva yhteys

Pääyhteydet 2030

- Yhteystarve
- Toimiva yhteys

Latureittien pääyhteydet 2019

- Yhteystarve
- Toimiva yhteys

Latureittien pääyhteydet 2030

- Yhteystarve
- Toimiva yhteys

12. OHJELMAN TOTEUTTAMINEN, SEURANTA JA PÄIVITYS

OHJELMOINTI SUUNNITTELUOHJELMASSA

Rakentamishjelmassa ohjelmoitua ulkoilureittejä viedään vuosittain kunkin vuoden suunnitteluohjelmaan. Suunnitteluprosessi puistosuunnitelmasta rakentamisvalmiuteen edellyttää keskimäärin parin vuoden suunnitteluajankäyttöä. Mikäli suunnitteluvaiheessa ilmenee viiveitä esim. valitusprosessia, viivästyttää tämä myös rakentamista. Mahdollisen viiveen vuoksi ulkoilureittejä pyritään suunnitteluttamaan laajempina kokonaisuuksina tai edistää useamman kohteen suunnittelua yhtäaikaaisesti. Kymmenvuotissuunnitelmassa sovelletulla hankekokonaisuuksien määrittelyllä on pyritty edistämään edellä kuvattua synkronoitua suunnittelua.

Suunnittelu- ja toteutusresurssit tarkastetaan vuosittain, ja ohjelmoinnissa määritettyjä tavoitevuosia noudatetaan edellä mainituista epävarmuustekijöistä johtuen ohjeellisesti. Mikäli ensi tilassa rakennettavaksi priorisoidun kohteen toteuttaminen viivästyisi tai seisahtuisi, siirryttäisiin ohjelmassa seuraavaksi korkeimmalle priorisoidun kohteen suunnitteluun ja toteutukseen. Kohteita voidaan toteuttaa vuosittaista tavoitetta enemmän, mikäli resursseja löytyy.

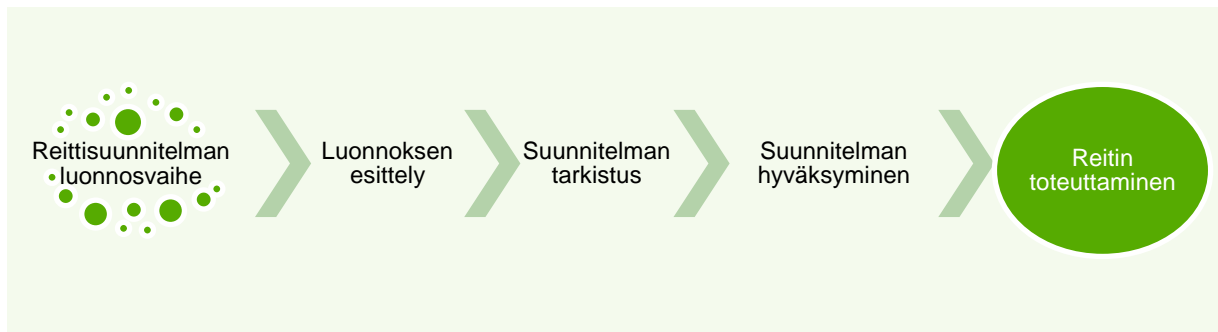
ULKOILUREITTIEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Kotiseudun ulkoilupolun ohjelmassa rakennettavat ulkoilureitit on esitetty yleispiirteisellä tasolla. Reittien tarkemmat linjaukset ja suunnitelmien vaikutukset asukkaille tulevat konkreettisesti esille suunnitteluprosessin aikana. Suunnitelmissa tarkastellaan mm. maaston, rakenteiden, kasvillisuuden, kaavan, kunnallistekniikan, kalusteiden ja valaistuksen tarpeet sekä liittyminen ympäröiviin ulkoilureitteihin ja katuihin sekä mahdollisiin ranta-alueisiin. Reittien suunnittelu tehdään usean eri hallintokunnan yhteistyönä, jotta kaikki hankkeen luonteen kannalta tärkeät, rakentamista ja ylläpitoa ohjaavat tekijät tulevat huomioon otetuiksi. Tällaisia tekijöitä ovat mm. arvokas kasvillisuus, eläimet, maaperä, kunnallistekniikka, alueen historialliset arvot sekä kunnossapito.

Ulkoilureitin perustamiseksi laaditaan puistosuunnitelma, joka sisältää kustannusarvion reitin toteutuksesta. Puistosuunnitelma hyväksytään Teknisen lautakunnan tai katupäällikön päätöksellä. Suunnitelmavaiheeseen liittyy vuorovaikutteinen yhteistyö asukkaiden ja mahdollisesti muiden sidosryhmien kanssa. Suunnitteluprosessin alkuvaiheessa järjestetään asukastilaisuus, jossa suunnittelija esittelee suunnitelmaluonnokset. Asukastilaisuudessa osalliset voivat esittää suunnitelmaan liittyviä toiveita ja kommentteja. Asukastilaisuudesta tiedotetaan kaupungin verkkosivuilla ennen tilaisuutta, ja suunnitelmaluonnos on esillä ennen päätöksen tekoa.

Luonnosvaiheen jälkeen suunnitelmaa tarvittaessa tarkistetaan saadun palautteen pohjalta. Ehdotus viimeistellään suunnitelma-asiakirjoiksi. Suunnitelman lopullinen versio päivitetään kaupungin verkkosivuille päätöksenteon yhteydessä.

Kuva 14 Ulkoilureitin toteuttamisprosessi

Puistosuunnitelmat hyväksyy Tekninen lautakunta tai katupäällikkö. Suunnitelmasta laaditaan päätöspöytäkirja, ja katupäällikön puistosuunnitelman päätöspöytäkirja toimitetaan postitse asianosaisille.

Mikäli ulkoilureitin toteuttaminen edellyttää ulkoilureittitoimituksen tekemistä, etenee reitin suunnittelu ja toteutus ulkoilulain mukaisesti.

TOTEUTUKSEN SEURANTA JA OHJELMAN PÄIVITYS

Kotiseudun ulkoilupolut -ohjelman toteutumista seurataan vuosittain. Ohjelma päivitetään neljän vuoden välein.